

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

SPOR HUKUKUNDA TAHKİM VE ULUSLARARASI TAHKİM
MAHKEMESİ (C.A.S.)

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
TURGAY ERKEKLİ

GAZİANTEP – 2017

T.C.
HASAN KALYONCU ÜNİVERSİTESİ
SOSYAL BİLİMLER ENSTİTÜSÜ
ÖZEL HUKUK ANABİLİM DALI
ÖZEL HUKUK TEZLİ YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

**SPOR HUKUKUNDA TAHKİM VE ULUSLARARASI TAHKİM
MAHKEMESİ (C.A.S.)**

YÜKSEK LİSANS TEZİ

HAZIRLAYAN
TURGAY ERKEKLİ

TEZ DANIŞMANI
YRD. DOÇ. DR. İBRAHİM GÜL

GAZİANTEP – 2017

KABUL VE ONAY

Turgay ERKEKLİ tarafından hazırlanan “**SPOR HUKUKUNDA TAHKİM VE ULUSLARARASI TAHKİM MAHKEMESİ (C.A.S.)**” başlıklı bu çalışma/...../..... tarihinde yapılan savunma sınavı sonucu **başarılı** bulunarak jürimiz tarafından **Yüksek Lisans Tezi** olarak kabul edilmiştir.

.....

(Başkan)

.....

(Başkan)

.....

(Başkan)

Onay

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım./..../.....

Doç. Dr. Mazlum ÇELİK

Enstitü Müdürü

TEZ ETİK VE BİLDİRİM SAYFASI

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum “**Spor Hukukunda Tahkim Ve Uluslararası Tahkim Mahkemesi (C.A.S.)**” başlıklı çalışmanın tarafımca, bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu ve bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir ve onurumla doğrularım. 29.09.2017

Turgay ERKEKLİ

ÖNSÖZ

Dünya konjonktüründe, uyuşmazlık ve anlaşmazlıklar metodunun en fazla tatbik edildiği alanlardan biri Spor Hukuku uyuşmazlıklarıdır. Spor Hukuku bünyesinde hâsıl olan uyuşmazlıkları çözmek maksadıyla İsviçre'nin Lozan kentinde 1984 yılında teşekkül ettirilen Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), tahkim yargılamasının yanında bünyesinde arabuluculuk vazifesi de üstlenmektedir. Arabuluculuk, Spor Tahkim Merkezi uygulamasını ICAS tarafınca 1994 senesinin de bünyesine dâhil etmiştir. 1999 senesinin de ilk defa yayımlanan CAS Arabuluculuk Rehberi ve bununla birlikte Arabuluculuk Yönetmeliği bu bağlamda arabuluculuk çalışmasının muhteviyatını tertip edecek kaynak oluşturulmuştur.

Yüksek lisans eğitimim boyunca her zaman bana yardımcı ve destek olan, yüksek lisans tezimin hazırlanması aşamalarında desteğini esirgemeyen, deneyimlerini ve fikirlerini paylaşarak bana yol gösteren ve bu tezin oluşmasına katkı sağlayan değerli hocam Sayın Prof. Dr. Ahmet Nadi GÜNAL'a en içten teşekkürlerimi sunarım.

Çalışmalarımda, bu güne gelmemde ama şu anda yanımda olamayan merhum babam Mehmet ERKEKLİ'ye annem Fermudiye ERKEKLİ ve her daim yanımda olan Hasan KARABABA'ya teşekkürlerimi sunarım.

Tez çalışmam boyunca benden sevgi ve ilgilerini esirgemeyen Özel Hukuk Anabilim Dalı Yüksek Lisans Öğrencisi arkadaşlarıma çok teşekkür ederim.

Bugünlere gelebilmemde en büyük fedakarlığı gösteren ve her daim yanımda olan, özellikle Tez çalışmam boyunca da desteklerini ve güvenlerini her daim esirgemeyen değerli eşim Dilek ERKEKLİ'ye, çocuklarım Yuşa Kutay ERKEKLİ, Yafes Yesugay ERKEKLİ ve aileme teşekkürlerimi sunarım.

Gaziantep, 2017

Turgay ERKEKLİ

ÖZET

Arbuluculuk, bitaraf bir arbulucunun vasıtasıyla, taraf olanların aralarındaki diyalogun sağlıklı bir şekilde sağlanması ve arbulucunun sahip olduğu fonksiyon itibarıyla tahkim yolundan ve dava cihetinden ayrılır. 07.06.2012 tarihinde kabul edilen 6325 sayılı Hukuk Uyuşmazlıklarında Arbuluculuk Kanunu'nun yürürlükte olması ile beraber ülkemizde de arbuluculuk uygulamasının yasal bir dayanağı oluşmuştur.

Çalışmamızda ilk etapta Spor Hukuku uyuşmazlıklarının nelerden husul bulduğıyla alakalı kısa özet bir açıklama yapıp, müteakiben bu uyuşmazlıkların Spor Tahkim Mahkemesi'nin arbuluculuk metoduyla nasıl çözümlendiğı ile ilgili bilgi verilecektir. Peşî sıra ise Türkiye'de Spor Hukuku ve tahkim prosedürü ve özellikle yeni kanunlaşan Hukuk Uyuşmazlıkları Kanunu'ndaki düzenlemeler açıklanacaktır. Müteakiben CAS Tahkim Mahkemesi ve işleyişi hakkında bilgilere yer verilecektir. Türk Hukuku ile CAS kuralları yönünden bir mukayese yapılacak olup Türk Hukukunda büyük eksikliği hissedilen Spor Ceza Hukuku ve Spor Mahkemesi eksikliğine değinilecek.

Anahtar Kelimeler Spor hukuku, spor hukuku uyuşmazlıkları, arbuluculuk, spor tahkim mahkemesi, CAS

ABSTRACT

Mediation is a term that means facilitating relationships between parties by an impartial mediator. According to functions, mediation differentiates into two as litigation and arbitration. Legal basis of mediation for Turkey is mediation Law in legal disputes adopted on 06.07.2012, Law no: 6325.

The present study, in the primal part, try to explains a brief of sports law disputes about what is happening while in next part, the Court of Arbitration for Sport mediation of relevant disputes are resolved in detail about how the information will be provided. Final chapter will be about Turkish mediation procedure and in particular the new enacted Mediation Law in the Legal Disputed regulations in explaining, Turkey's emerging sports law disputes this regulation applies whether to be assessed and Turkish law with the CAS rules in terms of a comparison will be made.

Keywords Sports law, sports law disputes, mediation, court of arbitration for sport, CAS

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	i
ÖZET	ii
ABSTRACT.....	iii
İÇİNDEKİLER	iv
KISALTMALAR LİSTESİ.....	x
GİRİŞ	1
BİRİNCİ BÖLÜM	2
GENEL OLARAK TAHKİM ve SPOR TAHKİMİ.....	2
1.1. Genel Olarak Tahkim.....	2
1.1.1. Spor ve Spor Hukuku Kavramları.....	2
1.1.1.1. Spor Hukuku'nun Tanımı ve Kapsamı.....	2
1.1.1.2. Spor Hukuku'nun Kaynakları	3
1.1.1.2.1. Anayasa Hukuku	5
1.1.1.2.2. Borçlar Hukuku	5
1.1.1.2.3. Ceza Hukuku	6
1.1.1.2.4. İdare Hukuku	6
1.1.1.2.5. İş Hukuku	7
1.1.1.2.6. Medeni Hukuk.....	7
1.1.1.2.7. Milletlerarası Hukuk - Milletlerarası Özel Hukuk	7
1.1.1.2.8. Sosyal Güvenlik Hukuku.....	7
1.1.2. Spor Hukuku'nun Tarafları	8
1.1.2.1. Sporcular.....	8
1.1.2.2. Teknik Direktörler	8
1.1.2.3. Antrenörler	9
1.1.2.4. Hakemler.....	9
1.1.2.5. Gözlemciler	10
1.1.2.6. Taraftarlar	10
1.1.2.7. Menajerler.....	11
1.1.2.8. Spor Yöneticileri.....	11
1.1.2.9. Federasyon Temsilcileri.....	11
1.1.2.10. İl Spor Dalı Temsilcileri.....	12
1.1.2.11. Kamu Görevlileri.....	12

1.1.2.12. Kulüpler	12
1.1.2.13. Spor Vakıfları.....	13
1.1.2.14. Spor Federasyonları	13
1.1.2.15. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü/Spor Genel Müdürlüğü.....	14
1.1.2.16. Spor Toto Teşkilat Başkanlığı	14
1.1.3. Spor Hukukunda Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları	15
1.1.3.1. Spor Uyuşmazlıklarının Mahkemeler Tarafından Çözümü	17
1.1.3.2. Spor Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü.....	18
1.1.3.2.1. Başlıca Spor Tahkim Merkezleri.....	20
1.1.3.2.1.1. Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport-CAS)	20
1.1.3.2.1.2. FIBA Basketbol Tahkim Mahkemesi (Basketball Arbitral Tribunal-BAT).....	20
1.1.3.2.1.3. DIS Alman Spor Tahkim Mahkemesi (DIS-Deutsche Sportschiedsgericht)	20
1.1.3.2.1.4. Uluslararası Binicilik Federasyonu Tahkim Mahkemesi (FEI Arbitration Tribunal)	21
1.2. Genel Olarak Spor Tahkimi	21
1.2.1. Spor Tahkiminin Türleri	21
1.2.1.1. Zorunlu Spor Tahkimi.....	22
1.2.1.1.1. Sportif Faaliyetlerden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Zorunlu Tahkim.....	24
1.2.1.1.2. FIBA Basketbol Tahkim Mahkemesi.....	25
1.2.1.1.3. Spor Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü İçin Tahkim Sözleşmesinin Yapılmasının Her Zaman Gerekli Olmaması ..	25
1.2.1.1.4. Sporla Dolaylı Bağlantılı Uyuşmazlıkların 3533 Sayılı Kanun Uyarınca Zorunlu Tahkim Yoluyla Çözümü.....	26
1.2.1.2. İhtiyari Spor Tahkimi.....	26
1.2.1.3. Ad Hoc Spor Tahkimi.....	27
1.2.1.4. Kurumsal Spor Tahkimi	29
1.2.1.5. Milli Spor Tahkimi	31
1.2.1.6. Milletlerarası Spor Tahkimi	31
1.2.1.7. Beyzbol Tahkimi/Ücret Tahkimi	32

1.2.2. Federasyonların Hâkim Durumlarını Kullanarak Sporcularla Yaptıkları Tahkim Anlaşmalarının Geçerliliği	33
İKİNCİ BÖLÜM.....	35
TÜRK HUKUKUNDA SPOR TAHKİMİ.....	35
2.1. Tahkim Kurulları	35
2.1.1. Tahkim Kurullarının Kaynakları.....	37
2.1.2. Tahkim Kurullarının Oluşumu.....	38
2.1.3. Tahkim Kurullarının Görevleri	41
2.1.3.1. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'nun Görevleri.....	42
2.1.3.2. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Görevleri.....	44
2.1.4. Tahkim Kurullarına Başvuru	46
2.1.4.1. Tahkim Kurullarına Başvurabilecekler.....	47
2.1.4.2. Tahkim Kurullarına Başvuru Süresi.....	48
2.1.4.3. Tahkim Kurullarına Başvuru Harcı.....	49
2.1.4.4. Tahkim Kurullarına Başvurunun Etkisi.....	50
2.1.5. Tahkim Kurullarının Başvuruyu İncelemesi.....	50
2.1.5.1. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönünden	51
2.1.5.2. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Yönünden	52
2.1.6. Tahkim Kurulunun Karar Vermesi	53
2.2. Sporda Tahkimin Türkiye'de Uygulanması	55
ÜÇÜNCÜ BÖLÜM.....	58
CAS TAHKİM MAHKEMESİ.....	58
3.1. CAS'ın Kuruluşu	59
3.2. CAS Statüsüne Göre Uyuşmazlıkların Çözümü Konusunda Yetkili Organlar	60
3.2.1. Uluslararası Spor Tahkim Konseyi.....	61
3.2.2. Spor Tahkim Mahkemesi (CAS-TAS).....	62
3.2.3. Merkez Dışında Yer Alan Bürolar ve Ad-Hoc Kurullar.....	63
3.3. CAS'ın Yargılama Yetkisi.....	63
3.3.1. UEFA, FIFA ve FIBA İle İlgili Uyuşmazlıklarda CAS'ın Yetkisi.....	64
3.3.1.1. UEFA İle İlgili Uyuşmazlıklarda CAS'ın Yetkisi	64
3.3.1.2. TFF'ye Göre Uyuşmazlıklarda CAS'ın Yetkisi.....	65
3.3.1.3. FIFA İle İlgili Uyuşmazlıklarda CAS'ın Yetkisi	65
3.3.1.4. Basketbol Uyuşmazlıklarında CAS'ın Yetkisi.....	67

3.3.2. CAS'ın Yargılama Yetkisini Doğabilmesi İçin Gereken Koşullar	67
3.3.2.1. Taraflar Arasında Uyuşmazlığın CAS Tarafından Çözömleneceğine Dair Bir Anlaşmanın Varlığı	67
3.3.2.2. Uyuşmazlığın Spor İle İlgili Olması	68
3.4. CAS Bünyesinde Tahkim Yargılamasının İşleyişi	69
3.4.1. Genel Yargılama Usulü	69
3.4.2. Olağan ve Temyiz Tahkim Yargılaması İçin Ortak Olan Yargılama Kuralları	71
3.4.2.1. Yargılama Yeri ve Yargılamada Kullanılan Dil	71
3.4.2.2. Tebligat ve İhbar Usulü	72
3.4.2.3. Hakemlerin Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı	72
3.4.2.3.1. Hakemlerin Reddi veya Görevden Çekilmeleri	73
3.4.2.3.2. Hakemlerin Reddine Yol Açabilecek Durumlar	74
3.4.2.4. Geçici ve Koruyucu Tedbirler	74
3.4.3. Olağan Tahkim Prosedürüne Has Yargılama Kuralları	76
3.4.3.1. Dava Dilekçesi ve Davalının Cevabı	76
3.4.3.2. Hakem Heyetinin Oluşumu	77
3.4.3.2.1. Hakem Sayısı	77
3.4.3.2.2. Hakemlerin Belirlenmesi	78
3.4.3.2.2.1. İlk derece tahkim yargılamasında hakemlerin seçilmesi	79
3.4.3.2.2.2. Temyiz tahkim yargılamasında hakemlerin seçilmesi	80
3.4.3.2.3. Hakemlerin Teyidi ve Dosyanın Gönderilmesi	81
3.4.3.2.4. Hakemlerin Yükümlülükleri	81
3.4.3.3. Yargılamanın Gizliliği ve Tarafların Sulh Yoluyla Uyuşmazlığı Çözömlenmeleri	81
3.4.3.4. Yazılı Aşama	82
3.4.3.5. Sözlü Aşama	83
3.4.3.6. Seri Usul	84
3.4.3.7. Uyuşmazlığın Esasına Uygulanacak Hukuk	85
3.4.3.8. Hakem Kararı	85
3.4.3.9. Çok Taraflı Tahkim	86

3.4.3.9.1. Bir Tarafda Birden Çok Kişinin Bulunması (Dava Arkadaşlığı)	86
3.4.3.9.2. Davanın ihbarı	87
3.4.3.9.3. Davaya Müdahale	87
3.4.3.9.4. Davayı ihbar ve müdahaleye ilişkin ortak hükümler... ..	87
3.4.4. Temyiz (İstinaf) Yargılamasına Özgü Düzenlemeler	88
3.4.4.1. CAS'a Temyiz Başvurusu Yapabilmesi İçin Gereken Koşullar	89
3.4.4.2. Temyiz Yargılamasının Tabi Olduğu Hükümler.....	90
3.4.4.2.1. Başvurunun Yapılması	90
3.4.4.2.2. Temyiz Süresi.....	91
3.4.4.2.3. İstinaf Başvurusunun Gerekçelendirilmesi	92
3.4.4.2.4. Hakem Heyetinin Oluşumu	92
3.4.4.2.5. Davalının Cevabı.....	93
3.4.4.2.6. İstinaf Dilekçesi ve Cevap Dilekçesinin Bir Bütün Oluşturması-Uzlaştırma.....	94
3.4.4.2.7. Heyetin İnceleme Yetkisi, Sözlü Yargılama	94
3.4.4.2.8. Uygulanacak Hukuk	95
3.4.4.2.9. Davalı Tarafından Hakem Tayini.....	95
3.4.4.2.10. ICAS Tarafından Tek Hakemin veya Kurul Başkanının Tayini ve Hakemlerin Teyidi	95
3.4.4.3. Karar	96
3.4.5. CAS Tarafından Verilen Kararların Özellikleri.....	99
3.4.5.1. Kararların İstikrarlı ve Birbiriyle Uyumlu Olması.....	99
3.4.5.2. Kararların Uzman Kişiler Tarafından Verilmesi.....	100
3.4.5.3. Kararların Süratli Şekilde Verilmesi.....	101
3.4.5.4. Yargılama Masraflarının Yüksek Olmaması	101
3.4.5.5. Kararların Kesin ve İcra Edilebilir Olması	102
3.4.5.6. Gizlilik	103
3.5. CAS Nezdinde Verilen Hakem Kararlarının İptali.....	104
3.5.1. Aleyhine İptal Davası Açılabilir Kararlar	105
3.5.1.1. Nihai Kararlar.....	105
3.5.1.2. Ara Kararlar.....	105
3.5.2. İptal Gerekçeleri.....	106

3.5.2.1. Tek Hakemin Tayininde veya Hakem Heyetinin Oluşumunda Usule Aykırı Hareket Edilmiş Olması	106
3.5.2.2. Hakemin Hukuka Aykırı Olarak Yetkili veya Yetkisiz Olduğuna Karar Vermiş Olması	107
3.5.2.3. Hakem Heyetinin Talepten Fazlasına Karar Vermiş Olması veya Talep Edilen Konularda Karar Vermemiş Olması	107
3.5.2.4. Temel Usuli Prensiplerin İhlal Edilmiş Olması.....	108
3.5.2.5. Kamu Düzenine Aykırılık	109
3.6. CAS Tarafından Sunulan Diğer Hizmetler	109
3.6.1. Uzlaşma.....	109
3.6.2. Arabuluculuk.....	109
3.6.3. Görüş Bildirme.....	111
DÖRDÜNCÜ BÖLÜM	112
SONUÇ	112
KAYNAKÇA.....	114

KISALTMALAR LİSTESİ

CAS	: Court of Arbitration for Sport
CYIL	: Czech Yearbook of International Law
DESG	: Deutsche Eisschnelllauf Gemeinschaft
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
DIS	: Deutsche Institution für Schiedsgerichtsbarkeit
DNA	: Deoksiribo Nükleik Asit
DRC	: FIFA Dispute Resolution Chamber
E.	: Esas
ECR	: European Court Reports
EEA	: European Economic Area
EOC	: European Olympic Committees
ERs	: Endurance Rules
ESLPB	: European Sports Law and Policy Bulletin
ESOSDER	: Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi
EU	: European Union
FAO	: Food and Agriculture Organization
FAPLAC	: Football Association Premier League Appeal Committee
FEI	: Federation Equestre Internationale
FIBA	: International Basketball Federation
FIFA	: Federation Internationale de Football Association
FIGC	: Federazione Italiana del Gioco del Calcio
FINA	: La Federation Internationale de Natation
FINADA	: Finnish Anti-Doping Agency
FIS	: International Ski Federation Fordham Intell. Prop.

FSEK	: Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu
GFF	: Georgian Football Federation
GÜHFD	: Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
GVK	: Gelir Vergisi Kanunu
Hacettepe HFD	: Hacettepe Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
HD	: Hukuk Dairesi
HMK	: Hukuk Muhakemeleri Kanunu
IBA	: International Bar Association
IBAF	: International Basketball Federation
ICANN	: Internet Corporation for Assigned Names and Numbers
ICAS	: International Council of Arbitration for Sport
IFs	: International Sports Federations
Int J. Law Context	: International Journal of Law in Context
Int. Sports Law J.	: International Sports Law Journal
IOC	: International Olympic Committee
ISLJ	: International Sports Law Journal
ITC	: International Transfer Certificate
ITU	: International Telecommunication Union
IYRU	: International Yacht Racing Union
İİK	: İcra ve İflas Kanunu
İSAF	: International Sailing Federation
İÜHFD	: İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
J. Disp. Resol	: Journal of Dispute Resolution
JIDS	: Journal of International Dispute Settlement
K.	: Karar
KDV	: Katma Değer Vergisi

KLK	: Kulüp Lisans Kurulu
KLM	: Kulüp Lisans ve Mali Fair Play Müdürlüğü
KVK	: Kurumlar Vergisi Kanunu
LGBT	: Lesbian, Gay, Bisexual and Trans
LLJ	: Law Library Journal
Marq. Sports L. Rev.	: Marquette Sports Law Review
m.	: Madde
Media &Ent. L.J.	: Fordham Intellectual Property, Media and Entertainment Law Journal
MHB	: Milletlerarası Hukuk ve Milletlerarası Özel Hukuk Bülteni
MoU	: Memorandum of Understanding
MÖHUK	: Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkında Kanun
MTK	: Milletlerarası Tahkim Kanunu
NADA	: German National Anti-Doping Agency
NBA	: National Basketball Association
New Eng. L. Rev.	: New England Law Review
NOCs	: National Olympic Committees
OCA	: Olympic Council of Asia
OFC	: Oceania Football Confederation
OJ	: Official Journal of the European Union
ONOC	: Oceania National Olympic Committees
PASO	: Pan American Sports Organization
PFDK	: Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu
PFSTT	: Profesyonel Futbolcuların Statüsü ve Transferi Talimatı
RFEF	: Real Federación Española de Fútbol
RG	: Resmi Gazete

s.	: Sayfa
SAEF	: South African Equestrian Federation
SGM	: Spor Genel Müdürlüğü
St. Louis U. L.J.	: Saint Louis University Law Journal
SUSBED	: Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi
SYBTD	: Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi
T.	: Tarih
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TAF	: Tribunal Arbitration for Football
TAKİ	: Tedavi Amaçlı Kullanım İstisnası
TAS	: Tribunal Arbitral du Sport
TBF	: Türkiye Binicilik Federasyonu
TBFD	: Türkiye Binicilik Federasyonu Disiplin Talimatı
TBK	: Türk Borçlar Kanunu
TCK	: Türk Ceza Kanunu
TDKM	: Türkiye Doping Kontrol Merkezi
TFF	: Türkiye Futbol Federasyonu
THD	: Terazi Hukuk Dergisi
TİGEM	: Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü
TJK	: Türkiye Jokey Kulübü
TLR	: Tulane Law Review
TMK	: Türk Medeni Kanunu
TMS	: Transfer Matching System
TTK	: Türk Ticaret Kanunu
Tul. L. Rev.	: Tulane Law Review
TVK	: Türk Vatandaşlığı Kanunu

UCI	: Union Cycliste Internationale
UÇK	: TFF Uyuşmazlık Çözüm Kurulu
UEFA	: Uniondes Associations Européennes de Football
UNDP	: United Nations Development Program
UNEP	: United Nations Environmental Program)
UNESCO	: United Nations Educational, Scientificand Cultural Organization
UNHCR	: United Nations High Commissioner for Refugees
UNODC	: United Nations International Office on Drugsand Crime
UOK	: Uluslararası Olimpiyat Komitesi
UPK	: Uluslararası Paralimpik Komite
UPU	: Universal Postal Union
USADA	: United States Anti-Doping Agency
USOC	: United States Olympic Committee
vb.	: Ve benzeri
vd.	: Ve devamı
Vol.	: Volume
WADA	: World Anti-Doping Agency
WHO	: Wealth Health Organization
WMO	: World Meterological Union
YCA	: Yearbook of Commercial Arbitration
YUKK	: Yabancılar ve Uluslararası Koruma Kanunu
YYÜVFD	: Yüzüncü Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi Dergisi

GİRİŞ

Spor Hukuku bünyesinde hâsıl olan uyuşmazlıklar ve anlaşmazlıklar, devletlerin yargı mercilerince çözüme kavuşturulabileceği gibi alternatif uyuşmazlık yöntemleri ve tahkim aracılığıyla da çözümlenebilmektedir. Alternatif uyuşmazlık yöntemlerinden özellikle tahkim, sağladığı faydalarla Spor Hukuku'nda hem Türkiye'de hem de milletlerarası kulvarda en çok başvurulan uyuşmazlık çözüm yolu hâline gelmiştir. Bunun nihayetinde bütün dünyada kabule şayan bir spor tahkim mahkemesinin kurulması mecburiyeti hâsıl olmuştur; böylece Spor Hukuku uyuşmazlıklarının en kısa zaman zarfı içerisinde çözmeye tek yetkili, özgür ve kararları bağlayıcı bir yargı mercii olan "Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi" (Court of Arbitration for Sport, CAS) İsviçre'de kurulmuştur.

Kendisi içinde meydana getirdiği hakem kurulu ile CAS bütün Spor Hukuku uyuşmazlıklarını arabuluculuk ve tahkim metotlarını tatbik ederek çözüme bağlamak ve uzun zamandır milletlerarası, milli spor federasyonları ve spor kuruluşlarının usule ilişkin kaideleri arasındaki ahengi sağlamakla vazifelendirilmiştir. CAS bu fonksiyonlarını niteliksel olarak, yargılamayı yapan birimleri olan Temyiz Tahkim Birimi ile İlk Derece Tahkim Birimi ve CAS'ın yönetsel-finansal ihtiyaçlarını gideren ICAS¹ ile yerine getirmektedir. Böylece, Spor Hukuku uyuşmazlıkları CAS'ın kendisine ait esas ve usulleriyle çözümlenmektedir.

¹Spor Tahkim Mahkemesi'nin (Court of Arbitration for Sport, CAS) üst kurumu olan ve merkezi yeri İsviçre'de Lausanne kentinde yer alan Milletlerarası Spor Tahkim Konseyi'nin (The International Council of Arbitration for Sport, ICAS) vazifesi, sporla alakalı uyuşmazlıkların ve anlaşmazlıkların arabuluculuk ve tahkim metotlarıyla çözümlenmesini sağlamak ve CAS'ın bağımsızlığı ile taraf olanların haklarını himaye etmek amacıyla, CAS'ın yönetsel ve ekonomik faaliyetlerini yerine getirmektir.

BİRİNCİ BÖLÜM

GENEL OLARAK TAHKİM ve SPOR TAHKİMİ

1.1. Genel Olarak Tahkim

1.1.1. Spor ve Spor Hukuku Kavramları

Spor, insanlık tarihiyle birlikte gelişim gösteren ve ağırlıklı olarak bedensel faaliyetleri içeren etkinliklerdir birisidir. Sporun gittikçe yükselen ivmesi, “Spor Hukuku” adı altında yeni bir hukuk dalının ortaya çıkmasına da yardımcı olmuştur. Spor Hukuku, bünyesinde hem özel hukuku hem de kamu hukukunu ilgilendiren konuları barındırdığı için, karma bir hukuk dalıdır.²

1.1.1.1. Spor Hukuku'nun Tanımı ve Kapsamı

Spor, önceleri insanların günlük yaşamlarında, varlıklarını devam ettirebilmeleri için yapmak zorunda oldukları hareketler biçiminde iken, ilerleyen zaman içerisinde fakat özellikle 18. yy. ortalarından itibaren insan hayatında doğan boş zamanların değerlendirildiği etkinlikler şekline dönüşmüştür.

20. yy. başlarından itibaren ise boş zamanların değerlendirilmesi ve eğlence amaçlı yapılan spor, sağlıklı yaşam, vücut ve zihin yeteneklerinin geliştirilmesi, stres atma, insani ilişkilerin geliştirilmesi, bireysel ve toplumsal ekonomiye katkı sağlama, ulusal ve uluslararası tanıtım, propaganda gibi bireysel ve sosyal işlevleri olan vücut ve zihin etkinliği halini almıştır.

Bu gelişmelere paralel olarak, yapılan spor çeşitlenmiş, her spor dalı için ayrı kurallar belirlenmiştir. Zira sporun bireyler ve toplumlar arasında yukarıda değinilen amaç ve fonksiyonlarını yerine getirebilmesi, gerektiğinde bir motivasyon ve rekabet unsuru olabilmesi için zamanla belirli kurallara, belirli standartlara bağlanması kaçınılmaz olmuştur.

² Doğu, Hakkı Mert; Özel Müsabaka ve Turnuvalarda Kulüplerin Sorumluluğu; Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Sayı: 2, Ekim 2016, s.141-152.

İşte tam burada, yani sporda kurallardan bahsedildiği noktada sporun hukuk ile ilişkisi de başlamış olmaktadır.³

Gündelik yaşamın zorunlu bir unsuru olan ve günümüzde devasa bir sektör haline gelen, sporda çıkan, çıkabilecek uyuşmazlıkları ve anlaşmazlıkları kendine özgü nitelikte ve kurallarla çözüme ulaştıran, spor alanındaki hukuki gelişmeleri ve düzenlemeleri sistemli bir biçimde irdeleyen bir hukuk disiplini ortaya çıkaran “Spor Hukuku” kendiliğinden ortaya çıkmıştır.

Spor Hukukuyla alakalı birçok tanım yapılmıştır ancak kapsamından dolayı Spor Hukuku’nun tam bir tanımının yapılması zordur.

Spor Hukuku adı altında isimlendirilmiş olan hukuk disiplini yalnızca kamu hukuku veya yalnızca özel hukuk olarak nitelendirmek mümkün değildir. İçerisinde gerek özel gerekse de kamu hukuku öğeleri barındırmakta olan Spor Hukuku multidisipliner bir yapıya emsal teşkil etmektedir.⁴

Spor Hukuku, muhtelif ayrımlara tâbi tutulabilir: “Millî Spor Hukuku”, “Milletlerarası Spor Hukuku” gibi. Sportif faaliyet herhangi bir şekilde yabancılık unsuru içermiyorsa, yapılan faaliyet millî nitelik taşımaktadır. Bu faaliyetten doğan uyuşmazlık, ilgili spor dalına ilişkin federasyon tarafından hazırlanan kurallar ve söz konusu devletin mevzuatına tâbidir. Millî sportif faaliyetlere ilişkin uyuşmazlıklar, ulusal sportif kuruluşlar içindeki kurullar ve ulusal mahkemeler tarafından karara bağlanacaktır.⁵

1.1.1.2. Spor Hukuku’nun Kaynakları

Spor Hukuku, ulusal ve uluslararası spor kuruluşlarının hâkimiyeti altında olmakla beraber bu alan ulusal hukuklardan tamamen bağımsız değildir. Ulusal hukuklarda doğrudan spora ilişkin muhtelif düzenlemeler bulunmaktadır. Hâlihazırda ulusal hukuklarda doğrudan spora ilişkin olmayan yasal düzenlemeler de sporun aktörlerine etkili olabilmektedir. Bu

³ Karaoğlu Ercan, Spor Hukuku’nun Temel Kavramları ve Sportif Alanda Doğabilecek Hukuki İhtilaflar, Seçkin Yayınları, Ankara, Mart 2017, s. 13.

⁴ Erkiner, Kısmet, Bir Hukuk Disiplini Olarak “Spor Hukuku” Kavramları ve Özellikleri, <http://sporhukuku.org/makaleler/105-br-hukuk-dspln-olarak-spor-hukuku-kavramlari-ve-ozellikler.html>, Erişim Tarihi: 10.02.2017.

⁵ Ekşi, Nuray, Spor Tahkim Hukuku, s. 5.

durumda, kişinin, sporun aktörü olması önemini kaybetmekte ve herkes gibi söz konusu yasal düzenlemenin kapsamına girmektedir.⁶

Bu düzenlemeleri, milletlerarası antlaşmalar, ulusal mevzuat ile ulusal ve uluslararası sportif kuruluşlar tarafından konulan kurallar olmak üzere üç başlık altında toplayabiliriz. Spor alanında da milletlerarası antlaşmalar yapılmıştır.

Türk hukukunda “Spor Hukuku” ile ilgili ayrı bir yasal düzenleme bulunmamakta olup, bununla birlikte sporu ilgilendiren muhtelif kanunlar, kanun hükmünde kararnameler ve yönetmelikler bulunmaktadır. Ayrıca ülkemizdeki sporla ilgili hukuki uygulamalarda Avrupa Birliği üyesi olan devletler açısından Avrupa Birliği’nin sporla ilgili düzenlemelerini de dikkate almak gerekir.⁷

Milletlerarası antlaşmaların ve ulusal mevzuatların yanı sıra ulusal ve uluslararası spor kuruluşları tarafından hazırlanan düzenlemeler de Spor Hukuku’nun kaynakları arasında yer almaktadır.⁸

Spor Hukukunda en önemli kaynak, yazılı hukuk kurallarıdır. Ancak diğer hukuk alanlarında olduğu gibi, Spor Hukukunu düzenleyen “Spor Kanunu” adı altında bir ana kanun bulunmamaktadır.⁹ Bu nedenle Spor Hukuku’nun muhtelif kaynakları bulunmaktadır.

Ülkemizde Tahkim Kurullarının oluşumu doğrultusunda asıl kaynağı Anayasanın 59. maddesi oluşturmaktadır.¹⁰

Spor Hukuku’nun müspet anlamda kaynakları birincil olarak Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC)’nin Olimpik Şart’ı, uluslararası spor federasyonlarının (IF) Statüleri ve çıkardıkları diğer talimatlar ve bir diğer kaynakları ise ikincil olarak ulusal olimpiyat komiteleri (NOC) ile ulusal spor federasyonlarının tüzük ve talimatlarıdır. Tüm bu mevzu-u mevzuat, özel hukuk sùjeleri tarafınca meydana getirilmiş olup, birinci olarak ÷lkelerin coğrafi sınırlarından bağımsız ve sınırlandırmalarından etkilenmeksizin tatbik edilmektedir. Bu bahsi geçen nedenlerden ötürü, nitelikleri itibariyle “sınırlar ötesi hukuk – trans national” olarak da isimlendirildikleri olmaktadır.

⁶ Ekşi, s. 7-8.

⁷ Ekşi, s. 8.

⁸ Ekşi, s. 9.

⁹ Esendal, Nihal; Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 40, Aralık 2009, s. 127-144.

¹⁰ Artuç, Mustafa, Spor Tahkim Kurulları, TAAD, Yıl: 5, Sayı 19 (Ekim 2014). s. 868, https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0ahUKEwiSxvrrqg4bTAhXMPZoKHV0NAKoQFgg8MAU&url=http%3A%2F%2Fwww.taa.gov.tr%2Findir%2FSpor-tahkim-kurullari-bWFrYWxlfDAwMzM4LTJiMmE2LTViMWFkLTI5NGQ3LnBkZnZwZnZc%2F&usg=AFQjCNFHCwqEotyA8WCBQfEEg7I3tYHK_A&cad=rja, Erişim Tarihi: 05.02.2017.

Spor Hukuku'nun meydana gelmesinde, yukarıda değinmiş olduğumuz hususlardan başka kaynaklarda söz konusudur. Bunlar, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) usul hükümlerini içeren “Kod”u ve içtihatları ile Dünya Anti Doping Ajansı (WADA)'nın “Kod”u (Wada Code) ve uygulamaları da göz önünde bulundurulması gerekli olan Spor Hukuku'na içerik bağlamında kaynak teşkil eden unsurlarındandır.¹¹

Spor Hukuku, hukuk açısından multidisipliner bir yapıya sahip olup birçok hukuk dalı ile bağlantılıdır. Bu hukuk dallarını aşağıdaki şekilde sıralayabiliriz:

1.1.1.2.1. Anayasa Hukuku

Genel hukukun yazılı kaynaklarının en başında Anayasa gelir. Ülkemizde hâlihazırda, çeşitli tarihlerde değişikliklere uğramakla birlikte, 1982 yılında kabul edilen “Türkiye Cumhuriyeti Anayasası” yürürlüktedir. 1982 Anayasa'sının 11. maddesinde de belirtildiği üzere Anayasa hükümleri, yasama, yürütme ve yargı organlarını, idare makamlarını ve diğer kuruluş ve kişileri bağlayan temel hukuk kurallarıdır. Devletin biçimini, yapısını, organlarının görev ve yetkilerini, bunların birbirleriyle ilişkilerini, kişilerin temel hak ve özgürlükleri düzenleyen hukuk kurallarının tümüdür. Genel hukuk kurallarını oluşturan Anayasa, Kanun, KHK, Uluslararası Antlaşmalar, Tüzük, Yönetmelik, Genelge/ Talimatlar aynı zamanda Spor Hukuku'nun da mevzuatını oluşturmaktadır.¹²

1.1.1.2.2. Borçlar Hukuku

Profesyonel sporcu ile kulüp arasındaki sözleşme, hak ve yükümlülükleri itibariyle bir hizmet sözleşmesidir. Bu sözleşmeyle, sporcu belli bir ücret karşılığında spor yaparken, belirli veya belirsiz bir süreyle kulübünün hizmetinde çalışma yükümlülüğü altında bulunmaktadır. Sporcu, kulübünün talimatına bağlı olduğundan, kulübü tarafından özel hayatı da dâhil olmak üzere sürekli olarak denetime tabi tutulabilmektedir. Bu itibarla, sporcunun üstlendiği özen yükümlülüğü, örneğin geceleri muntazam bir hayat sürdürmeyi, içki içmemeyi ve her türlü

¹¹ Erkiner, Erişim Tarihi: 10.02.2017.

¹² Karaoğlu, s. 17-18.

aşırılıklardan kaçınmayı ve bedensel yeteneklerini kötü hayat ile bozmaktan kaçınmayı da içerebilmektedir.¹³

Organizatörler, federasyonlar, sporcular ve taraflar arasındaki ilişki bir özel hukuk ilişkisi olduğundan, sözleşmeden veya haksız fiilden dolayı sorumluluk gerçekleşebilmektedir.¹⁴ Spor kurallarına aykırı hareket sonucu doğan sorumlulukta Borçlar Hukukuna ilişkin kurallar Spor Hukuku alanına uyarlanmaktadır.¹⁵

1.1.1.2.3. Ceza Hukuku

Spor kurallarının ihlal edilmesi sonucunda ihlali yapan spor unsurunun bir şekilde cezalandırılması gündeme gelmektedir. İşlenen suçların niteliğine, verilecek cezayı ağırlaştırıcı veya hafifletici nedenlere bakılarak ceza tayinine çalışılır. Bu aşamada Spor Hukuku'nun kendisine yol gösterici olarak seçtiği hukuk dalı Ceza Hukuku'dur.¹⁶

Ceza Hukuku, son çare olmasının bir gereği olarak kural olarak spor faaliyetlerine müdahale etmemektedir. Ancak, spor faaliyetleri dolayısıyla cezasızlık veya bazı spor sükeleri bakımından oluşan cezai sorumluluk hallerinde veyahut sporda gerçekleşen şiddet, şike ve teşvik primi gibi bazı suç teşkil eden fiillerin söz konusu olduğu durumlarda, Ceza Hukuku devreye girmektedir.¹⁷

1.1.1.2.4. İdare Hukuku

Spor yaptırmanın, başarılı sporcuyu korumanın, spor imkânı yaratmanın, sporun devletin görev ve sorumlulukları arasında sayıldığı, SGM'nin destekleyici, düzenleyici ve denetleyici yanının öne çıktığı durumlarda İdare Hukuku'nun ve dolayısıyla Kamu Hukuku kurallarının işlediği bir hukuk alanından bahsedilmiş olmaktadır.¹⁸

¹³ Gülşen, Recep, Spor Hukuku, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013, s. 70.

¹⁴ Gülşen, s. 73.

¹⁵ Karaoğlu, s. 19.

¹⁶ Karaoğlu, s. 19.

¹⁷ Gülşen, s. 65.

¹⁸ Karaoğlu, s. 19.

1.1.1.2.5. İş Hukuku

Profesyonel sporcu ile spor kulübü arasında gerçekleştirilen sözleşme, hizmet sözleşmesidir. 4857 sayılı İş Kanunu'nun 2. maddesi açısından bu sözleşmeye göre profesyonel sporcu, işçi; spor kulübü ise işveren konumunda olmaktadır.¹⁹

Sporcuların, fakat özellikle profesyonel sporcuların iş akitleriyle kulüplere bağlanmaları halinde sözleşme, sözleşmenin sona erdirilmesi, aralarındaki iş ilişkisinin niteliği gibi hususlarda İş Hukuku'na ilişkin kurallar Spor Hukuku alanına uyarlanmaktadır.²⁰

1.1.1.2.6. Medeni Hukuk

Spor hakkı, kişilik hakları arasında yer alır ve bunlar gibi, doğumla kazanılır. Bu itibarla, herkes spor hakkına sahip olup, bu hakkın kazanılması için herhangi bir hukuki işlemin yapılmasına ihtiyaç bulunmamaktadır. Medeni Kanunun 23. maddesi gereğince, hiç kimse hak ve ehliyetinden kısmen de olsa vazgeçemeyeceğinden, bir kişi bundan sonra hiç spor yapmayacağına veya belli bir spor alanında hiç faaliyette bulunmayacağı yönünde taahhütte bulunarak spor hakkından vazgeçemez.²¹

1.1.1.2.7. Milletlerarası Hukuk - Milletlerarası Özel Hukuk

Yapılan sporun ulusal veya uluslararası nitelikte bir organizasyon olması veya FIFA, WKF gibi uluslararası alanda faaliyet gösteren spor kurumlarının söz konusu olması halinde Milli Hukuk veya Milletlerarası Hukuk kuralları geçerlilik kazanmaktadır.²²

1.1.1.2.8. Sosyal Güvenlik Hukuku

Profesyonel sporcu ile spor kulübü arasındaki sözleşme, ücret karşılığında yapılan hizmet sözleşmesi olduğundan, 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu'nun 3. maddesinde kanun

¹⁹ Gülşen, s. 79.

²⁰ Karaoğlu, s. 19.

²¹ Gülşen, s. 69.

²² Karaoğlu, s. 20.

kapsamı dışında tutulan istisnalar arasında sporcular belirtilmediğinden profesyonel sporcular, bu kanunun 2. maddesi uyarınca sigortalı sayılmaktadır.²³ Bu nedenle Sosyal Güvenlik Hukukundaki maddeler Spor Hukuku içinde kullanılmaktadır.

1.1.2. Spor Hukuku'nun Tarafları

Spor, hem gerçek kişiler ve hem de tüzelkişilerin katılımı ile kolektif bir faaliyet olarak karşımıza çıkmaktadır.

1.1.2.1. Sporcular

Sporcu, belirli kurallara göre araçlı veya araçsız, ferdi veya toplu olarak kendini spora veren, daha ileri bir aşamada sporu meslekleştiren, rekabetçi, dayanışmacı ve kültürel bir olgu içinde yer alan, moral yanı olan, yaptığı işten maddi ve manevi tatmin arayan sporun aktif elamanı olarak tanımlanmaktadır.²⁴

Sporcu, ilgili sporu gerçekleştiren ve ilgili spor için önceden belli edilmiş kurallara uygun hareket ederek yetenek ve çabasını rakiplerini yenmeye yönlendirmiş gerçek kişiyi ifade eder. Dolayısıyla gerçek kişi olmayan, hayvanlar, robotlar, makinalar, tüzel kişiler sporcu olarak kabul edilmezler.²⁵

1.1.2.2. Teknik Direktörler

Teknik direktörler, sporculardan sonra takımlar açısından hayati öneme sahip olan ve takımların başında yönetici olarak yer alan kişilerdir.²⁶

Teknik direktörler, bireysel sporlarda sporcuyu; takım sporlarında takımı yarışmalara hazırlamak amacıyla çalıştıran gerçek kişileri ifade eder.²⁷

Bireysel sporlarda sporcuyu, takım sporlarında çalıştırdığı takımı yapılacak

²³ Gülşen, s. 79.

²⁴ Gülşen, s. 17.

²⁵ Uslu, Ferhat, Spor Hukuku Dersleri, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016, s. 3.

²⁶ Gülşen, s. 20.

²⁷ Uslu, s. 4.

karşılaşmada ne tür bir çalışma planı (taktik) gerçekleştireceği, oyuncu veya oyuncuların karşılaşmalarda nasıl bir görev yapacağını belirleyen, takımda kimlerin kadroda bulunacağını tespit eden en yetkili kişidir.²⁸

1.1.2.3. Antrenörler

Sporculara ilgili sporun kurallarını, incelik ve taktiklerini öğretmek suretiyle onların yeteneklerini kullanmalarını öğrenip yarışmalara hazırlayan ve sporcuları disipline eden gerçek kişilere antrenör denir.²⁹

SGM Antrenör Eğitim Yönetmeliğine göre antrenör; ilgili spor dalında eğitim gördüğü kademedeki programları başarı ile tamamlayarak bulunduğu kademe için Genel Müdürlükten belge alan, sporcuları veya spor takımlarını ulusal ve uluslararası kural ve tekniklere uygun olarak yetiştirmek, yarışmalara hazırlanmalarını ve yarışmalarını, gelişmelerini takip etmek görev ve yetkisini haiz olan kişiyi ifade eder.³⁰

Antrenörler, teknik direktörlerin yardımcıları durumunda olup, onların verdiği plan-programı uygulamakla görevli ve yetkilidirler.³¹

1.1.2.4. Hakemler

Spor karşılaşmalarını gözlemleyerek ve gerektiğinde müdahale ederek bu karşılaşmaların ulusal ve uluslararası kurallara uygun olarak yapılmasını sağlayan gerçek kişilere hakem denir.³² Hakemler, karşılaşmaları, yarışmaları kurallara uygun ve yansız olarak yöneten veya sayı, zaman, yer, durum saptaması, beceri ve teknik değerlendirme gibi görevleri yürüten, kararlarına, tespitlerine uyulması zorunlu olan görevlileri ifade etmektedir.³³

Hakemler, müsabaka öncesinde, esnasında ve sonrasında sportif faaliyetin belirlenmiş kurallara göre yapılıp yapılmadığını denetleyen, hemen o anda doğan spor sorunlarına ilk

²⁸ Karaoğlu, s. 26.

²⁹ Uslu, s. 4.

³⁰ Antrenör Eğitim Yönetmeliği, Resmi Gazete, 16.08.2002, Sayı 24848, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/08/20020816.htm#2>, Erişim Tarihi: 20.10.2017.

³¹ Karaoğlu s. 27.

³² Uslu, s. 4.

³³ Gülşen, s. 21.

elden müdahalede bulunan ve sportif sorunu çözen, dolayısıyla Spor Hukuku'nun uygulanmasında ilk basamağı oluşturan unsurdur. Hakemler de ülkemizde gençlik ve spor hizmetlerinin uygulanmasında görev alan diğer tüm kişiler gibi görevin süresince ve görevle ilgili olarak kurdukları ilişkilerin tamamında “kamu görevlisi” sayılırlar.³⁴

1.1.2.5. Gözlemciler

Hakemleri gözlemleyerek onların tarafsız bir şekilde işlerini yapmalarını sağlamaya çalışın gerçek kişilere gözlemci denir.³⁵ Gözlemciler, spor karşılaşmalarının kurallarına göre yürütülmesi hususunda hakem heyetini denetleyen kişilerdir. Konularında uzman kişilerden oluşan bu kişiler, faaliyetlerini belirli bir ücret karşılığında yaparlar.³⁶

Federasyonlar ile birebir temas içinde olup görevlendirilmeleri Federasyon tarafından yapılır. Müsabaka esnasında, öncesinde ve sonrasında ortamın spor kurallarına uygun olup olmadığı, hakemlerin bu konuda verdikleri kararların yerindeliği hususlarında rapor hazırlarlar. Tuttukları raporlar ilgili Federasyon nezdinde kesin delil niteliğinde olup, hakemlerin verdikleri doğru ve yanlış kararları göz önüne alarak onların performanslarını değerlendirmede, güvenlik, sağlık, seyircinin tutum ve davranışı gibi konularda ve müsabaka ile ilgili tarafların hukuki sorun bulunduğu yönündeki iddialarının dikkate alınması ve çözümü aşamasında bu raporlar esas teşkil eder.³⁷

1.1.2.6. Taraftarlar

Taraftarlar, spor kulüplerinin yurt içi veya yurtdışındaki faaliyetlerinde ve yarışmalarında maddi ve manevi destekleyen kişileri ifade eder.³⁸

Kulübün hizmetlerini belirli bir ücret ödeyerek satın alan her türlü zorluğa rağmen takımına destek olmak için yurt içi ve yurt dışı yabancı sahalara giden Kulübün esas pazarını oluşturan halk kitlesidir.³⁹

³⁴ Karaoğlu s. 29-30.

³⁵ Uslu, s. 4.

³⁶ Gülşen, s. 23.

³⁷ Karaoğlu s. 30.

³⁸ Uslu, s. 4.

³⁹ Karaoğlu, s. 31.

1.1.2.7. Menajerler

Oyuncuların tüm sorumluluklarını taşıyan, yönetimle işbirliği yapan, oyun şekli ve organizasyonları sağlayan kimselerdir. Menajer kavramı günümüz spor hayatında, sporun ayrıntılı ve profesyonel bir duruma gelmesine paralel olarak değişik misyonlar yüklenmiş kişiler olarak görülmektedir. Şöyle ki, tanımdan da anlaşılacağı üzere bazı menajerler sporcunun tüm hukuki ilişkilerini yürüten hukuki vekil konumundadırlar. Sporcunun transfer görüşmelerini, transfer işlemlerini, yaptığı sözleşmeyi, alacak ve borçlarını, sporcunun yaşadığı problemleri, ailevi sorunlarını sporcunun adına takip ederek, sonuçlandırır. Bu görev, sporcunun bu işlemlerle birebir uğraşmak istememesi, moral motivasyonunu kaybetmemesi ihtiyacından doğmuştur.⁴⁰

1.1.2.8. Spor Yöneticileri

Bütün kurum ve organizasyonlarda en önemli rolü ve sorumluluğu taşıyan kişiler kuşkusuz yöneticilerdir. Spor kurum ve organizasyonlarında da spor hizmet ve faaliyetlerinin belirlenen amaçlar doğrultusunda yerine getirilmesini sağlayan kişiler spor yöneticileridir. Spor politikalarının milli ve milletlerarası düzeyde uygulanması ve çağdaş spor anlayışına uygun olarak yürütülmesinde spor yöneticileri çok önemli rol oynarlar. Bir spor yöneticisinin liderlik özelliklerine sahip olması ve bu özelliklerini hayata geçirmesi, yönettiği kurumun amaçlarına ulaşması başka bir ifadeyle kendisinin başarılı olması demektir.⁴¹

1.1.2.9. Federasyon Temsilcileri

Federasyon Temsilcileri, Federasyon tarafından düzenlenen turnuva veya uzun süreli faaliyetlerin organizasyonu ve denetimi ile görevlendirilen kişiyi ifade eder. Hemen her spor federasyonunun kendisini temsilen müsabakalar için görevlendirdiği temsilcisi vardır ve Federasyon iç talimatları çerçevesinde kimlerin olabileceği, görev, yetki ve sorumlulukları belirtilir.⁴²

⁴⁰ Karaoğlu, s. 28.

⁴¹ Karaoğlu, s. 28-29.

⁴² Karaoğlu, s. 30.

1.1.2.10. İl Spor Dalı Temsilcileri

3289 sayılı GSGMK'ya göre her spor dalının bir "İl Temsilcisi" vardır ve İl Temsilcileri de spor alanında rol oynayan, hukuki anlamdaki gerçek kişilerdendir. Spor Genel Müdürlüğüne bağlı federasyonların ilgili olduğu spor dallarında taşra bağlantılarını sağlamak amacıyla illerde fahri olarak görev yapmak üzere birer spor dalı temsilcisi bulunur.⁴³

1.1.2.11. Kamu Görevlileri

En basit tanımıyla kamu görevlisi, kamu sektöründe bir kamu kurum veya kuruluşuna bağlı olarak çalışan kişidir. Spor alanındaki görevliler değişik hukuki statüye sahip, farklı unvanlı kişilerdir. Bu kişiler sportif faaliyetlerin hazırlığı, yürütümü ve sonuçlandırılması ile görevli ve sorumludurlar. Bunun yanında sporun devlet eliyle yürütüldüğü veya sporun yaygınlaştırılması ve geliştirilmesi görevinin devlete verildiği ülkelerde bu işlerle ilgilenenlerin birer kamu görevlisi olmaları da kaçınılmazdır.

Anayasa hükmü gereği devletin asli ve sürekli görevlerinden olan gençlik ve spor hizmetlerinin yine Anayasa'nın 128. maddesi uyarınca memurlar ve diğer kamu görevlileri eliyle yürütülmesi şart olsa da, gençlik ve spor hizmetlerinin özü, ruhu, bu görevlerde memur veya diğer bir kamu görevlisi olmayan kişilerin de görev almalarını gerektirmektedir.

Bu kişiler kamu görevlisi olmadıkları halde yaptıkları hizmet süresince veya bu görevleri ile ilgili ilişkileri sırasında kamu görevlisi olarak nitelendirilirler ve haklarında kamu görevlilerine ilişkin hükümler uygulanır.⁴⁴

1.1.2.12. Kulüpler

Spor yapmak isteyen hukuki anlamdaki gerçek kişiler bu etkinliği bireysel olarak yapabilecekleri gibi, belirlenen kural ve kaideler çerçevesinde bir araya gelerek "kulüp" adı altında da bunu gerçekleştirebilirler. Amaç spor yapmak olunca, bu amaca hizmet edebilecek antrenör, teknik direktör, yönetici gibi diğer spor unsurları da spor kulübü çatısı altında

⁴³ Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (3289) , Resmi Gazete, 28.05.1986, 19120, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Aspx?MevzuatKod=1.5.3289&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>, Erişim Tarihi: 20.10.2017.

⁴⁴ Karaoğlu, s. 32.

toplanacaktır. Tüzel kişiliklerden Kulüp, kanunlarla belirlenen hükümlere göre kurulan, belli bir kuruluş tüzüğü ve yönetmeliği olan insanların görüşmek, konuşmak ve spor yapmak gibi amaçlarla toplandıkları yerlerdir. Ülkemizde kulüpler Dernekler Kanunu çerçevesinde kurulmaktadır.⁴⁵

1.1.2.13. Spor Vakıfları

Özü itibariyle spor vakıfları kâr amacı gütmeksizin faaliyetlerini sürdürmektedirler. Her bir spor federasyonunun veya diğer spor unsurlarının (hakemler, antrenörler, GSGM, faal futbolcular gibi) da vakıf kurdukları görülmektedir. Spor vakıfları gerek sporun içerisinde olmaları, dolayısıyla bu alana sağladıkları maddi ve lojistik destek, gerekse spor yöneticilerinin seçilmesinde oynadıkları rol nedeniyle sıklıkla sportif ihtilaflarda taraf konumuna gelebilmektedirler.⁴⁶

1.1.2.14. Spor Federasyonları

GSGM Kanunu'nun 2. maddesinde, spor federasyonlarının kurulması ve spor dallarını belirlemek için gerekli usul ve esasları tayin ve tespit etmek görevi SGM/GSGM'ne verilmiştir. Bir spor federasyonunun kurulması için öncelikle o spor dalının faal olarak yapılması gerekir. Dolayısıyla ilgili spor branşında faal olan spor kulüplerinin başvurusu üzerine o spor dalı federasyon olarak temsil edilmeye başlanır yahut da o branşa yakın başka bir Federasyona teknik ve idari açıdan bağlanır. Her spor federasyonu kendi spor dalına ilişkin kural ve kaideleri belirleyerek, kendi spor dalının mevzuatını oluşturur. Yani Federasyonlar, kendi müsabaka talimatlarını, hakem, gözlemci talimatlarını, vb. mevzuatını usulüne uygun olarak belirleyerek, yayınlar. Spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak, federasyonu uluslararası faaliyetlerde temsil etmek ve Tahkim Kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkili, özel hukuk hükümlerine tabi bağımsız spor federasyonları kurulur. Federasyonlar, Merkez Danışma Kurulunun uygun görüşü, Bakanın teklifi ve Başbakanın kararı ile kurulur ve kararın Resmi Gazetede

⁴⁵ Karaoğlu, s. 35.

⁴⁶ Karaoğlu, s. 37-38.

yayımlanması ile tüzel kişilik kazanır. Spor federasyonlarının merkezleri Ankara'dadır.⁴⁷

1.1.2.15. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü/Spor Genel Müdürlüğü

2011 yılından bu yana SGM olarak adlandırılan ve yapılandırılan bu teşkilat, ülkemizde sporun en önemli düzenleyici kurumudur. Sporun tabana yayılması, halkın spor yapması yönündeki tedbirlerin alınması, başarılı sporcuların korunması görevinin -büyük oranda- devlete verildiği ülkelerde bu görev ve sorumlulukların kamu tüzel kişilikleri eliyle yerine getirilmesi kaçınılmazdır. Bu durumda kamu tüzel kişilikleri, Spor Hukuku'nun kamu idaresi, diğer bir deyişle kamu hukuku yanını yansıtmaktadır. Dolayısıyla kamu tüzel kişilikleri, daha çok özel hukuk gerçek ve tüzel kişiliklerinden oluşan spor alanında birer "taraf" konumuna gelmektedirler.

Ülkemizde bu statüde olan, devletin yukarıda değinilen görev ve sorumluluklarını yerine getirmekle görevlendirilen, özellikle amatör sporu yönlendiren kurum, bu alandaki tüzel kişiliklerin en önemlisi olan Spor Genel Müdürlüğü'dür.

SGM, sporu yönlendiren, denetleyen, tabana yaymakla görevlendirilen, sporcuyla koruyan bir konumda olunca, kendisine karşı yapılan ve Yönetmeliklerde kendisine yer bulan olumsuz eylemlere müeyyide getirmesi de kaçınılmaz olmakta, bu şekilde de spor alanında sporculara, spor adamlarına, kulüplere karşı hukuki problemlerde "taraf" durumuna gelmektedir.⁴⁸

1.1.2.16. Spor Toto Teşkilat Başkanlığı

GSGM yanında, Spor Hukuku'nun içerisinde olan ve yine 2011 yılı öncesinde GSGM'ye bağlı konumdaki diğer bir kuruluş, Spor Toto-Loto Teşkilat Müdürlüğüdür. Genel bilinenin aksine bu dönemde Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü, bağımsız bir Müdürlük veya Genel Müdürlük değildir. Futbol Federasyonu bünyesinde de bulunmamaktadır. Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü GSGM'ye bağlı, GSGM'nin teşkilatlanmasına dair 3289 sayılı yasanın 2/i maddesine istinaden kurulmuş olan ve 5. maddeye uygun olarak "bağlı birimler" şeklinde çalışmalarını yürüten bir kuruluştur. 2011 yılı içerisinde gençlik ve spor alanında yapılan

⁴⁷ Karaoğlu, s. 38-44.

⁴⁸ Karaoğlu, s. 44-45.

hukuki düzenlemeler çerçevesinde Spor Toto Teşkilat Müdürlüğü de SGM'den ayrılarak Bakanlık bağlı kuruluşu haline gelmiş, ismi de Spor Toto Teşkilat Başkanlığı olarak değiştirilmiştir.⁴⁹

1.1.3. Spor Hukukunda Uyuşmazlıklar ve Çözüm Yolları

Spora ilişkin uyuşmazlıklar ve anlaşmazlıklar, sporun idari yapısından, yönetiminden, disiplininden ve amatör veya profesyonel spor yapanlara ilişkin muhtelif sözleşmelerden kaynaklanabilir. Spor uyuşmazlıkları ve anlaşmazlıkları genel olarak on başlık altında toplanabilir:⁵⁰

1. Federasyon ve kulüplerin ilgili kurullarının seçimi; talimatların, tüzüklerin ve statülerin hazırlanması ve bunlarda değişiklik yapılması gibi sporun yönetimine ilişkin uyuşmazlıklar,
2. Oyun kurallarına ilişkin uyuşmazlıklar,
3. Disiplin uyuşmazlıkları,
4. Spora ilişkin sözleşmelerden kaynaklanan uyuşmazlıklar,
5. Spora ilişkin haksız fiillerden kaynaklanan uyuşmazlıklar,
6. Spora ilişkin Ceza Hukuku uyuşmazlıkları,
7. Sporun vergilendirilmesinden kaynaklanan uyuşmazlıklar,
8. Sportif kuruluşların amblemleri, lisansları, markaları, logoları vs. başta olmak üzere fikrî ve sınaî haklardan doğan uyuşmazlıklar,
9. Spor kulüplerinin kurduğu şirketlere ilişkin uyuşmazlıklar,
10. Sportif faaliyetlerin yol açtığı gürültü ve kirlilikten kaynaklanan çevre hukukuna ilişkin uyuşmazlıklar.

Sportif uyuşmazlık kavramı doktrinde geniş bir şekilde yorumlanmakta ve sportif faaliyetin gerçekleşmesi ile bağlantılı ortaya çıkan tüm uyuşmazlıklar sportif uyuşmazlık olarak tanımlanmaktadır. Bu sportif uyuşmazlıkların 3 farklı çözüm yolu bulunmaktadır.⁵¹

- İlgili ulusal-uluslararası federasyon kurullarının izin verdiği ölçüde federasyonun yetkili kurullarına başvurulması (sportif yargı)

⁴⁹ Karaoğlu, s. 47.

⁵⁰ Ekşi, s. 64-65.

⁵¹ Türkel, Umutcan; Spor Hukuku Bağlamında Adil Yargılanma Hakkı, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1, Haziran 2016, s.79-96.

- Yetkili olduğu takdirde, devlet mahkemelerine başvurulması,
- Tahkim.

Türk hukukunda uyuşmazlıkların tahkime götürülmesinde iki prensip söz konusudur. Kanun tarafından zorunluluk yoksa ve tahkime götürülebileceği öngörülmemişse tahkim ihtiyaridir. Ancak Spor Hukukunda tahkime başvuru kanunla zorunlu hale getirildiğinden öncelikle tahkime başvurmak gerekmektedir. FIFA Statüsü'nün 59.maddesi ise “ulusal federasyonlar, kulüpler ve kulüp üyeleri; FIFA'yla veya diğer federasyonlar, kulüpler veya kulüp üyeleriyle olan uyuşmazlıklarını normal (adli veya idari) mahkemelere intikal ettiremezler.” hükmüyle yerel federasyonlara uyuşmazlıkları çözmek için başkaca yöntem belirleme zorunluluğu getirmiştir. Bizim hukukumuzda da bu zorunluluk Tahkim Kurulu vasıtasıyla yerine getirilmektedir.⁵²

Anayasa'nın 59. maddesinde, sadece iki konuda zorunlu tahkim öngörülmüştür. Birincisi, spor faaliyetlerinin yönetimine ilişkin, ikincisi de sporun disiplinine ilişkin uyuşmazlıklardır.⁵³ O halde bu iki konu dışında kalan uyuşmazlıklar açısından mahkemelerde dava açılabilceği gibi tahkime elverişli olmaları kaydıyla tarafların anlaşmasıyla ihtiyari tahkime de başvurulabilir.

Spor uyuşmazlıklarına ilişkin olarak iki tahkim kurulu mevcuttur. Birincisi TFF Tahkim Kurulu ve İkincisi SGM Tahkim Kurulu'dur. TFF Tahkim Kurulu sadece futbola ilişkin zorunlu bir tahkim kuruludur. SGM Tahkim Kurulu ise, futbol dışında kalan diğer spor branşları ve bu branşların dallarına ilişkin bir zorunlu tahkim kuruludur.⁵⁴

Sistemin adli ve idari yargıyı devre dışı bırakarak işi tahkime göndermesindeki en temel amaç hızlı sonuç almayı sağlamaktır. Aksi hâlde federasyonlar tarafından bir futbolcuya verilen men cezalarının dahi çok kısa sürede çözülememesi sistemi çıkmaza sürükleyebilecektir.⁵⁵

⁵² Ateş, İbrahim, Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Çözüm Yolları, Ateş Hukuk Bürosu, 18.02.2015, <http://ateshukuk.com/blog/spor-hukuku-uyusmazliklarinda-cozum-yollari/>, Erişim Tarihi: 03.02.2017.

⁵³ Yıldırım, Akif; Yüksek Seçim Kurulu (YSK) Kararları Bireysel Başvuruya Konu Olabilir Mi?, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 10, Sayı: 112, Aralık 2015, s.123-125.

⁵⁴ Ekşi, s. 17.

⁵⁵ Ateş, Erişim Tarihi: 03.02.2017.

1.1.3.1. Spor Uyuşmazlıklarının Mahkemeler Tarafından Çözümü

Dar ve teknik anlamda mahkemeyi devlet tarafından görevlendirilen ve adalet dağıtım işiyle uğraşan yargı yerleri olarak tanımlamamız mümkündür. Her şeyden önce belirtmek gerekir ki Spor Hukukunda bugün için dar ve teknik anlamda bir mahkeme yapısından söz edemeyiz. Bu tanımın kapsamına Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunun, SGM Tahkim Kurulunun ya da uluslararası alanda CAS'ın girmediği çok açıktır. Geniş anlamda bir mahkeme tanımı yapacak olursak; objektif ve tarafsız bir biçimde bir hukuki uyuşmazlığı ya da istemi yargısal usullere uyarlayarak kesin bir biçimde karara bağlayan birimlerdir diyebiliriz. Doktrinde devlet mahkemelerinin yanında belli uyuşmazlıklarda görev yapan hakem mahkemelerinin de mahkeme kavramının dolayısıyla devletin yargı fonksiyonunun kapsamına gireceğini söyleyen görüş mevcuttur.⁵⁶

Sporla alâkalı federasyonların statü ve talimatlarında hangi hallerde mahkemelere gidilemeyeceği belirtilmişti. Üstelik Türk hukukunda spora ilişkin bazı uyuşmazlıklar ve anlaşmazlıklar açısından mahkemelere başvuru yolu bizzat Anayasa ile kapatılmıştır. Dolayısıyla bu konularda Türk mahkemelerinde dava açılması mümkün değildir.⁵⁷

Spor uyuşmazlıkları hususunda en geniş yetki İsviçre Federal Mahkemesine aittir. Çünkü CAS'ın gerek olağan tahkim usulü gerekse temyiz tahkim usulünde verdiği kararların iptal davaları İsviçre Federal Mahkemesinde açılmaktadır. Diğer taraftan olimpiyat oyunları ve önemli uluslararası müsabakalar için oluşturulan *Ad Hoc* hakem heyetleri kararlarının iptali için de İsviçre Federal Mahkemesine başvuru yapılmaktadır. Üstelik CAS kararları, örneğin, aynı ülkede bulunan ve aynı vatandaşlığa sahip sporcularla, kulüpler veya federasyonlar arasında olabileceği gibi uluslararası nitelik taşıyan hatta olimpiik hareket ve WADA'ya ilişkin uyuşmazlıklarla ilgili olabilir. CAS kararlarının ulusal veya uluslararası niteliği İsviçre Federal Mahkemesi tarafından CAS kararlarının iptali için açılan davalarda alınan kararları da etkilemektedir. Bunun sonucunda uluslararası nitelik taşıyan CAS hakem kararlarının iptaline ilişkin olarak İsviçre Federal Mahkemesi tarafından verilen kararların sınır aşan etkileri söz konusu olabilmektedir. Ayrıca CAS, İsviçre'de olduğundan delil temini ve diğer hususlarda CAS hakem heyetleri, İsviçre mahkemelerinden yardım alabilirler.

Teşvik primi ve şike, Ceza Hukuku ve disiplin hukuku yönünden sonuçları olan hususlardır. Millî mahkemeler, şike ve teşvik priminin yanı sıra doping uyuşmazlıklarında

⁵⁶ Türkel, s. 79-96.

⁵⁷ Ekşi, s. 115.

ceza yargılaması yapabilirler. Bundan başka şike ve teşvik primi ile dopinge ilişkin disiplin soruşturmalarında, ceza mahkemeleri tarafından verilen kararlar ya da toplanan deliller, sportif kuruluşlar tarafından yürütülen disiplin yargılamalarında da kullanılabilir. Sporun, millî mahkemelerin hâkimiyet alanından çıktığı konular, daha çok sportif kuruluşların ve bu yapılar bünyesinde yer alan uyuşmazlık çözüm kurullarının faaliyet alanlarına giren konulardır. Nitekim gerek ulusal gerekse uluslararası sportif kuruluşların statü ve tüzüklerinde, bu konularda mahkemelere başvurulması yasaklanmakta; hatta mahkemelere başvuranlar açısından disiplin cezaları öngörülmektedir.⁵⁸

1.1.3.2. Spor Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü

Sporun kendi içinde oluşan kuralları zamanla sistematik bir hale gelmiş ve kendiliğinden oluşan Spor Hukukunu ortaya çıkarmıştır. Bu kurallar sporla ilgili federasyonlar, uluslararası kuruluşlar ve kısmen devletlerce kanun, sözleşme, kod yahut talimat isimleriyle somutlaşmıştır. Spor dünyasına ilişkin alınan bu kararların zamanla hukuki olup olmadığı sorunu ortaya çıkmış ve bu kararların belli kurullarca hukukilik denetimine tabi olma zorunluluğu doğmuştur. Hukukilik denetimini yapan bu merciiler için ulusal ve uluslararası kuruluşlarca tahkim müessesesi benimsenmiştir. Sporun kendi doğasından ötürü hızlı yargılamayı gerektirmesi ve oldukça teknik konuları barındırması bu yolun benimsenmesinde en önemli etkidir.⁵⁹

Sporun bu gelişimi, sporda profesyonelleşme, yönetime ve disipline ilişkin konuların yanında parasal konularda da hukuki sorunlar ortaya çıkarmış, bu sorunların çözümü için de spor kulüplerinin ve federasyonların bünyesinde yönetim kurullarının yanında bağımsız görev yapan ceza kurulları, disiplin kurulları oluşturulmuş, bu kurulların kararlarına karşı itiraz mercii olarak da tahkim kurulu müessesesi düzenlenmiştir.⁶⁰

Spor Federasyonlarının verdikleri hükümlerle hakkı ihlal edilen tarafların bu hükümleri Federasyon haricinde başka bir makamın huzuruna taşıyarak, hukukilik denetimi yaptırması zorunluluğu süreç içerisinde hâsıl olmuştur. İşte bu sebeplerle spor

⁵⁸ Ekşi, s. 114-115.

⁵⁹ Çalka, Fatih. Adil Yargılanma Bağlamında Türk Spor Tahkimi, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 1, Haziran 2016, s. 21-42.

⁶⁰ Gerçekler, Hasan; Spor Hukuku ile Ceza Hukuku İlişkisi - Hukuk Boyutunda Doping, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 122, Ekim 2016, s. 59-76.

federasyonlarının sportif faaliyetlerinin disiplinine ve de yönetimiyle alakalı hükümlerine karşı müracaat edecekleri mevki olarak Tahkim Kurulları öngörülmüştür.⁶¹

Tahkim, ülkemiz yönünden yeni bir uygulama ve bilinmeyen bir mefhum değildir. 1927 tarihli Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu (HMUK) tahkimle alakalı olan hususları içermektedir. Diğer taraftan milletlerarası ticari ilişkiler açısından Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanun'da tahkimle ilgili düzenlemeler de söz konusudur. Türkiye, tahkimle alakalı hususlarda önem arz eden bütün milletlerarası sözleşmelerde taraf olmuştur. Taraf olunan sözleşmeler, Milletlerarası Ticari Hakemlik Konusunda, Yabancı Hakem Kararlarının İcrası Hakkında New York Sözleşmesi, Washington Sözleşmesi Olarak bilinen Avrupa (Cenevre) Sözleşmesi ve Dünya Bankası (ICSID) Sözleşmesidir. Diğer taraftan, Türkiye kimi ülkelerle yapmış olduğu yatırım teşvik anlaşmalarında tahkim mevzuuna da yer vermektedir. Yukarıda da değinildiği üzere, ister hukukumuzda, isterse de taraf olduğumuz milletlerarası sözleşmelerde, tahkim mevzuu kanunlarımızda mevcut olan ve de uygulamada kullanılan bir kavramdır.⁶²

Ülkemizde spor alanıyla ilgili ilk tahkim kurulu, 1992 senesinde 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesine uyarınca bağımsız yapıya büründürülen Futbol Federasyonu çatısı altında teşekkül ettirilmiştir. Sporla alakalı uyuşmazlıkların çözümü adına genel mahkemelere gidilmesi-ekseriyetle verilecek hüküm ve hükmün süresi vakit kaybı olacağından- birtakım aksaklıklara sebebiyet vermektedir. Bu nedenle sporun özüne yaraşır hükümlerin alınması lüzumu ön plana çıkmaktadır. Sporla alakalı yaşanmakta olan uyuşmazlıkların büyük kısmı, çok fazla lisanslı sporcunun ve kulübün yer aldığı futbol dalında cereyan etmekteydi. Bundan mütevellit Futbol Federasyonu'nun çatısı altında, FIFA ve UEFA örneğinin de teşekkül etmesinden dolayı tahkim kurulu oluşturulması mecburiyeti icap etmiştir. Hükümlerin kısa bir zaman da verilmesi spor için büyük önem arz etmektedir. Farzı misal bir müsabıka verimli olan yarışmalardan men cezasından dolayı üst mahkemeye itiraz edilmesi halinde, verilen hüküm, sporcunun men cezası aldığı zaman zarfının dışına çıkabilmektedir.

Münhasıran, kısa bir zaman içinde hükme varmanın dışında başka bir etken de itirazların müzakere edildiği Asliye Hukuk Mahkemelerinin yerel idari mercilerin tesiri altında kalma söylentilerinin çıkmasına sebebiyet vereceğidir. Futbol kulüpleri ile alakalı olan

⁶¹ Artuç, Mustafa, Spor Tahkim Kurulları, TAAD, Yıl: 5, Sayı: 19, (Ekim 2014), s. 867, file:///C:/Users/bozok/Downloads/00338-2b2a6-5e1ad-294d7.pdf, Erişim Tarihi: 25.11.2016.

⁶² Özsoy, Selami, Spor Hukukunda Tahkim, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, Cilt: 3, S.1, 2008, s. 17, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sybt/article/view/5000084912>, Erişim Tarihi: 26.11.2016.

davalar, müsabakanın yapıldığı şehrin yerel mahkemelerinde görülmekteydi. Bundan dolayı dönem dönem davalı taraf için kimi endişeler ortaya çıkarmaktaydı, bu hal sportif durum adına menfiliği birlikte getirmekteydi.⁶³

1.1.3.2.1. Başlıca Spor Tahkim Merkezleri

1.1.3.2.1.1. Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport-CAS)

Spor Hukuku ile ilgili olan anlaşmazlıkları ve uyuşmazlıkları çözüme kavuşturmak üzere kurulmuş olan, uluslararası spor tahkim mahkemesi, ana merkez itibariyle İsviçre'nin Lozan şehrinde yer almakta; bununla beraber, Lozan, Sidney ve New York da mahkemeleri yer almaktadır. Olimpiyatların düzenlendiği kentlerde de geçici mahkemeler kurulmaktadır.⁶⁴

1.1.3.2.1.2. FIBA Basketbol Tahkim Mahkemesi (Basketball Arbitral Tribunal-BAT)

FIBA Basketbol Tahkim Mahkemesi, FIBA Genel Statüsü'nün 33. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye istinaden BAT, basketbol camiasındaki anlaşmazlıklar ve uyuşmazlıkların çözümü için ihdas edilmiştir. Şu var ki FIBA organları ve disiplin kurullarının muhatap olduğu uyuşmazlıklar için BAT'a başvurulamaz. BAT tarafından alınan kararlar taraflara tebliğ tebellüğ edilmekle bağlayıcılık kazanırlar.⁶⁵

1.1.3.2.1.3. DIS Alman Spor Tahkim Mahkemesi (DIS-Deutsche Sportschiedsgericht)

Alman Tahkim Enstitüsü (DIS-Deutsche Institution für Schieds- gerichtsbarkeit), 1992 yılında kurulmuştur. Alman Tahkim Enstitüsü ve Alman Tahkim Komitesinin birleşmesinden oluşmuştur. Merkezi Berlin'de olan DİS'in Genel Sekreterliği Köln'de yer almaktadır. "DIS Tahkim Kuralları, millî ve milletlerarası tahkime uygulanmaktadır; bu kurallar, belirli sektörlere özgü değildir ve her türlü ticari uyuşmazlığın çözümünde uygulanabilirler."⁶⁶

⁶³ Özsoy, s. 18.

⁶⁴ Spor Tahkim Mahkemesi, https://tr.wikipedia.org/wiki/Spor_Tahkim_Mahkemesi, Erişim Tarihi: 05.02.2017.

⁶⁵ Ekşi, s. 109.

⁶⁶ Ekşi, s. 161.

1.1.3.2.1.4. Uluslararası Binicilik Federasyonu Tahkim Mahkemesi (FEI Arbitration Tribunal)

Uluslararası Binicilik Federasyonu (International Equestrian Federation / Federation Equestre Internationale-FEI) Statüsü 2014'ün 3. maddesinde, FEI'nin organları arasında FEI Tahkim Mahkemesi olarak görev yapmaktadır. FEI Tahkim Mahkemesinin görevleri, Uluslararası Binicilik Federasyonu Statüsü 2014'ün 38. maddesi ile düzenlenmiştir.⁶⁷

1.2. Genel Olarak Spor Tahkimi

1.2.1. Spor Tahkiminin Türleri

Tahkim; tarafların, aralarındaki mevcut veya muhtemel bir uyuşmazlığı devletin resmi yargı organları yerine, kendileri tarafından belirlenen bir veya birden çok hakem nezdinde çözümlenmesidir.⁶⁸

Devlet yargısı dışında gerçekleşen bir yöntem olmasına rağmen bağlayıcılığı ve sonuçları itibarıyla mahkeme kararına en yakın yöntem olan ve bu niteliği gereğince bağlayıcı nitelikte olmayan arabuluculuk ve uzlaştırma (uzlaşma) gibi dostane çözüm yöntemlerinden farklı özellikler taşıyan tahkim, alternatif çözüm yöntemleri dışında, bağımsız bir yargı yolu olarak ele alınmıştır.⁶⁹

Tahkim prosedür olarak özel bir irade beyanına, kural olarak da, bir tahkim akdine veya tahkim şartına dayanır. Tahkim anlaşması, taraflar arasındaki ana sözleşmede yer verilen bir hükümlerle yapılabileceği gibi esas sözleşmeden bağımsız olarak esas sözleşme yanında da yapılabilir ve normal yargının bertaraf edilmesi amacını taşır. Tahkim anlaşmasıyla, bu anlaşmaya konu teşkil eden anlaşmazlık ve uyuşmazlık sebebiyle devlet mahkemelerine açılacak davayı engelleyici bir itiraz hakkı da tesis edilmiş olur. Böylelikle tahkim anlaşmasının esas etkisi, özel bir hakem mahkemesi için bağımsız bir yetki tesisi ile normal devlet yargısının bertarafı ve buna bağlı olarak davayı engelleyici bir itirazın yapılması olmaktadır. Taraflar ihtilaflarını çözümlenecek hakem veya hakemleri, bunların niteliklerini

⁶⁷ Ekşi, s. 162.

⁶⁸ Bilginoğlu, Nurettin Emre; Futbol Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü, Beta Basım A.Ş., İstanbul, 2015, s. 1.

⁶⁹ Küçükgüngör, Erkan; Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Tahkim ve Alternatif Çözüm Yöntemleri, Banka ve Ticaret Hukuku Dergisi, Cilt: 22, Sayı: 4, Aralık 2004, s. 47-76.

ve sayılarını, seçilmeleri usulünü, tahkim yerini, tahkim anlaşmasının içeriğini, tahkim anlaşmasına uygulanacak hukuku, tahkim yargılamasının hangi hukuka tâbi olacağı, ihtilafın çözümünde uygulanacak maddi hukuku, yargılamanın şeklini ve usulünü, başvurulabilecek ispat vasıtalarını ve yargılamada hangi dil kullanılacağını serbestçe belirleyebilirler.⁷⁰

Her türlü hukuki uyuşmazlıkta tahkim yoluna başvurulamaz. Tahkime gidilebilmesi için uyuşmazlığın, tahkime elverişli olması gerekir. Elverişlilik; tarafların uyuşmazlık konusunda serbestçe anlaşma yapabilmeleri ve bu anlaşmanın geçerli olması için mahkeme kararına ihtiyaç bulunmamasıdır. Spor uyuşmazlıkları tahkime elverişli olduğundan futbol uyuşmazlıkları da dâhil her türlü spor uyuşmazlıklarında tahkim yoluna başvurmak mümkündür.⁷¹

Spor tahkiminin, “zorunlu tahkim”, “ihtiyari tahkim”, “Ad Hoc tahkim”, “kurumsal tahkim”, “millî tahkim”, “milletlerarası tahkim” ve “beyzbol tahkimi” olmak üzere farklı türleri vardır. Spor Hukuku alanında da bu tarz tahkim türleri aynen mevcuttur.

1.2.1.1. Zorunlu Spor Tahkimi

Bazı durumlarda, kanun koyucu belirli uyuşmazlıkların tahkim yolu ile giderilmesini zorunlu kılmıştır. Bunun sebebi, kanun koyucunun belirli konuların uzmanlık gerektirdiğini ve uyuşmazlığın çözümünde süratin önemli olduğunu öngörmesidir. Özellikle spor uyuşmazlıklarında görülen bu durum, “zorunlu tahkim” olarak adlandırılmaktadır. Anayasanın 59. maddesi uyarınca; spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir. Dolayısıyla federasyonların, spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı tahkimden başka bir yola imkân verilmemiştir.⁷²

Sporun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıklar zorunlu tahkime tâbi kılınmıştır. Futbol yönetimi ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda TFF Tahkim Kurulu; futbol dışında kalan diğer spor dallarının yönetimi ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklar ve anlaşmazlıklar açısından da SGM Tahkim Kurulu, zorunlu tahkim kurulu olarak görev yapmaktadır.⁷³

⁷⁰ Ekşi, s. 139.

⁷¹ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 3-4.

⁷² Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 5.

⁷³ Ekşi, s. 141.

Zorunlu tahkim, bir uyuşmazlığın çözümü hususunda taraf olanların istemleri haricinde, bir yasal düzenleme ile devlet mahkemeleri haricinde belirlenen kişilere veya kurullara yer verilmesini öngörmektedir. Tahkimin hangi hallerde zarurî olduğu ancak özel kanun hükümleriyle belirlenir. Özel kanun hükümleriyle zarurî olarak öngörülen tahkim, mahkemelere başvuru yolunu kapatmaktadır; böylesi bir durumda uyuşmazlığın çözümü için sadece tahkim yoluna başvurulacaktır. Zorunlu tahkim yoluna hangi hallerde başvurulacağı özel kanun hükümleri doğrultusunda belirlenmektedir. Türk hukukunda spor uyuşmazlıkları alanında iki yasal düzenlemede zorunlu tahkim öngörülmektedir. Birincisi 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun ve bir başkası ise 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun. 5894 sayılı Kanun ile TFF Tahkim Kurulu; 3289 sayılı Kanun ile SGM Tahkim Kurulu ihdas edilmiştir. Kanunda da ifade edildiği üzere, TFF Tahkim Kurulu, futbolun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıkları karara bağlamakla görevli ve kanundan kaynaklanan bir zorunlu tahkim kurulu niteliğindedir.⁷⁴

Zorunlu tahkimi, ihtiyari tahkimden ayıran husus, “irade” unsurudur. Yani ihtiyari tahkimde, tarafların aralarındaki uyuşmazlığı tahkimle çözeceklerine dair iradelerini beyan etmeleri gerekir. Zorunlu tahkimde irade unsurundan bahsedilemez. Zira tarafların iradeleri aranmaksızın, taraflara tahkimden başka bir olanak tanınmamıştır.⁷⁵

Zorunlu tahkimde, ihtiyari tahkimden farklı olarak taraflar arasında yapılmış bir tahkim akdinin varlığına ihtiyaç yoktur. Zorunlu tahkim yolu, bizzat kanundan kaynaklanmaktadır. Söz konusu kanunlarda yer alan hükümler, adli ve idari yargı yolunu kapamış ve belirtilen uyuşmazlıkların yalnızca tahkim yoluyla çözümlenmesini düzenlemiştir. Zorunlu tahkimin öngörüldüğü hallerde, taraflar uyuşmazlığın çözümü için mahkemelere başvuruda bulunamayacakları gibi 6100 sayılı HMK'ya istinaden ihtiyari tahkime de başvuramazlar.

Türk hukukunda muhtelif yasal düzenlemelerde zorunlu tahkime yer verilmiştir.⁷⁶

Anayasanın 59. maddesinin üçüncü fıkrasına göre, spor federasyonlarının gerçekleştirmekte oldukları spor faaliyetleri yönetimi ve disiplinine yönelik hükümlerine karşı, münhasıran zorunlu tahkim cihetine başvuruda bulunulabilir. Söz konusu hüküm kapsamında zorunlu tahkime gidilebilecek uyuşmazlıkları iki başlık altında toplanabilir:

⁷⁴ Ekşi, s. 120.

⁷⁵ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 5.

⁷⁶ Ekşi, s. 139-140.

- Spor federasyonlarının sportif faaliyetlerinin yönetimine yönelik kararları;
- Spor federasyonlarının sportif faaliyetlerinin disiplinine yönelik kararları.

Anayasa'nın 59. maddesi kapsamında başta spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklar olmak üzere bazı uyuşmazlıklarda zorunlu tahkimin kapsamı dışında tutulmuştur.

Anayasa'nın 59(3). maddesi sadece futbola yönelik değil bütün spor dallarına ilişkin zorunlu tahkimi kapsamaktadır. Anayasanın 59(3). maddesinde, sporun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıkların sportif kuruluşlar içindeki tahkim kurulları tarafından karara bağlanması esas kabul edilmiştir. Bu madde, sportif uyuşmazlıklar açısından ikili bir hukuk düzenli ortaya çıkarmıştır.

Anayasanın 59. maddesinde, sadece zorunlu tahkim yolu öngörülmele kalınmamış zorunlu tahkimde alınan kararlara karşı yargı yolu da kapatılmıştır.⁷⁷

1.2.1.1.1. Sportif Faaliyetlerden Kaynaklanan Uyuşmazlıklarda Zorunlu Tahkim

Sportif faaliyetlerden kaynaklanan uyuşmazlıkların adli ve idari yargıda çözümü bulunmasına, tahkimin istisnai bir uyuşmazlık çözüm yolu olmasına rağmen zorunlu tahkimde sistem tersine çevrilmiş ve tahkim, asıl çözüm yolu haline getirilmiştir. Üstelik zorunlu tahkime başvurulmasını gerektiren hallerde mahkemelerde dava açılması da olası değildir. Yani zorunlu tahkime tâbi uyuşmazlıklar bakımından adli ve idari yargı yolu tamamen kapatılmıştır.⁷⁸

Futbolla alakalı uyuşmazlıkların TFF bünyesinde çözümünde iki kurul iş yapmaktadır. Birincisi, TFF Tahkim Kurulu; ikincisi ise, TFF Uyuşmazlık Çözüm Kuruludur (UÇK).⁷⁹

Direkt sporla ilgili olmamakla beraber sporla dolaylı bağlantılı bazı davalarda zorunlu tahkime başvurulmaktadır. Bu tür davalara sportif faaliyetlerle alakalı sponsorluk sözleşmelerinden, sporcu sözleşmelerinden ya da spor müsabakalarının televizyon yayın hakkına ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar örnek gösterilebilir.

⁷⁷ Ekşi, s. 124-125.

⁷⁸ Ekşi, s. 141-142.

⁷⁹ Ekşi, s. 143.

1.2.1.1.2. FIBA Basketbol Tahkim Mahkemesi

FIBA Basketbol Tahkim Mahkemesi (Basketball Arbitral Tribunal-BAT) FIBA Genel Statüsünün 33. maddesinde düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, BAT, basketbol camiasındaki uyuşmazlıkların çözümü için ihdas edilmiştir. Ancak FIBA organları ve disiplin kurullarının taraf olduğu uyuşmazlıklar için BAT'a başvurulamaz. BAT tarafından verilen kararlar taraflara tebliğ edilmekle bağlayıcılık kazanırlar. BAT'ın yapısı ve oluşumu, FIBA tarafından hazırlanan bir talimatla düzenlenmiştir. FIBA Talimatları'nın Üçüncü Kitabının 297-298. paragraflarına göre, BAT Başkanı ve Başkan Yardımcısı FIBA Merkez Kurulu tarafından yenilenebilir şekilde dört yıllığına atanır. BAT Başkanı ve Başkan Yardımcısına, hukuk eğitimi kursu verilir. BAT Başkan Yardımcısı, BAT Başkanı'nın görevini yerine getiremediği hallerde onun görevini alır. Hatta Başkanın, menfaat çatışması sebebiyle görevini yapamadığı durumlarda da Başkan Yardımcısı, onun görevini üstlenir. FIBA Talimatlarının Üçüncü Kitabı'nın 299. maddesinde, BAT Başkanı'nın üstleneceği görevleri sayılmıştır. Bu maddeye göre, BAT Başkanı:

- BAT'ın işleyişinden,
- BAT'ın idari işleyişine ilişkin kuralların oluşturulmasından,
- BAT Tahkim Kurallarında yapılacak değişikliklerin onaylanmasından,
- BAT hakem listesinin hazırlanmasından,
- Hakemlerin yeniden atanmasından veya listeden çıkarılmasından;
- Rotasyon usulüne göre, her bir tahkim yargılamasında hakemin atanmasından ve
- BAT Tahkim Kurallarıyla verilen diğer görevlerin yerine getirilmesinden sorumludur.⁸⁰

1.2.1.1.3. Spor Uyuşmazlıklarının Tahkim Yoluyla Çözümü İçin Tahkim Sözleşmesinin Yapılmasının Her Zaman Gerekli Olmaması

Spor uyuşmazlıklarının bir kısmı zorunlu tahkime tâbi tutulmuştur. Futbol dalında TFF Tahkim Kurulu; futbol dışında kalan spor dallarında ise SGM Tahkim Kurulu, zorunlu tahkim organı olarak görev yapmaktadırlar. Zorunlu tahkime tâbi spor uyuşmazlıklarına yönelik tahkim anlaşmasının yapılması gerekli değildir. Bu tür uyuşmazlıklarda, kanun

⁸⁰ Ekşi, s. 109.

uyarınca zorunlu olarak tahkim yoluna başvurulmaktadır. Sporun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda, yargı yolu kapatılmıştır.

Anayasanın 59. maddesinde çerçevesi çizilen spor uyuşmazlıkları dışında kalan hallerde ise, tarafların anlaşması ve uyuşmazlığın tahkime elverişli olması halinde ihtiyari tahkim yoluna başvurulabilir. Spor uyuşmazlıklarında ihtiyari tahkime gidilebilmesi için, bu konuda taraflar arasında yapılmış bir tahkim akdinin yapılmış olması gereklidir.⁸¹

1.2.1.1.4. Sporla Dolaylı Bağlantılı Uyuşmazlıkların 3533 Sayılı Kanun Uyarınca Zorunlu Tahkim Yoluyla Çözümü

Doğrudan sporla ilgili olmamakla beraber sporla dolaylı bağlantılı bazı davalarda zorunlu tahkime başvurulmaktadır. Bu tür davalara sportif faaliyetlerle alakalı sponsorluk sözleşmelerinden, sporcu sözleşmelerinden ya da spor müsabakalarının televizyon yayın hakkına ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar örnek gösterilebilir.

1.2.1.2. İhtiyari Spor Tahkimi

Kanun, taraflar arasında ortaya çıkan uyuşmazlığın tahkimle çözülmesini zaruri kılmamış ise, tarafların tahkim yoluna müracaat etmeleri ihtiyaridir. Yani taraflar, tahkimin ihtiyari olduğu durumlarda uyuşmazlığı çözümlmek için devlet yargısı veya diğer alternatif uyuşmazlık çözüm yollarına başvurabilirler.⁸²

Zorunlu tahkimin öngörüldüğü haller mahfuz kalmak üzere, tahkime gidilebilmesi için daima bir tahkim akdinin varlığı şarttır. Tahkim anlaşmasına dayanan tahkimler, ihtiyari niteliktedirler. Hakemler yetkilerini, taraflar arasındaki tahkim anlaşmasından almaktadırlar.

Spor Hukuku alanında zorunlu tahkimle birlikte ihtiyari tahkim de yer almaktadır. Sporun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıklar, zorunlu tahkime tâbi kılındığından bu uyuşmazlıklarda ihtiyari tahkim yoluna başvurulması olası değildir. Sporun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıklarda, taraflar arasında yapılmış bir tahkim akdi olmasa bile taraflar tahkime başvuracaklardır. Diğer bir deyişle, sporun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıklarda, tahkime başvuru ihtiyari değil zorunludur. Üstelik sporun disiplinine ve

⁸¹ Ekşi, s. 139.

⁸² Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 4-5.

yönetimine ilişkin uyuşmazlıklarda adli ve idari yargı yolu kapatılmıştır. Hatta bu zorunluluk Anayasa'dan kaynaklanmaktadır.

Bununla birlikte 5894 sayılı Kanun ile futbol ile ilgili sözleşmelerden ve 3289 sayılı Kanun ile futbol dışındaki diğer spor dallarına ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar zorunlu tahkimin dışında tutulmuştur. O halde spora ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklarda, mahkemelerde dava açılması söz konusu olabileceği gibi taraflar anlaşarak ihtiyari tahkim yoluna da gidebilirler. Velâkin spora ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklarda tarafların tahkim anlaşması yapabilmeleri için uyuşmazlığın tahkimle çözülebilir olması gerekmektedir.

İhtiyari tahkim bir akde dayanır. O halde sporun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıklar dışında kalan uyuşmazlıkların ihtiyari tahkim yoluyla çözümlenebilmesi için taraflar arasında bir tahkim sözleşmesinin bulunması gerekir. Özellikle spora ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözümlenmesi kararlaştırılabilir. İhtiyari tahkim, Ad Hoc nitelikte olabileceği gibi, kurumsal tahkim niteliğinde de olabilir.⁸³

1.2.1.3. Ad Hoc Spor Tahkimi

Taraflar arasındaki uyuşmazlığın tahkim yoluyla çözüleceği kararlaştırılmış ise ve bu süreç bir tahkim kurumu tarafından yönetilmiyorsa bu tahkim ad hoc tahkim türüdür.⁸⁴

Ad Hoc tahkim, millî veya milletlerarası vasıf taşıyan herhangi bir tahkim merkezi ya da kurumu bünyesinde cereyan etmeyen, bağımsız, kendine münhasır bir tahkimdir. Spor uyuşmazlıklarının çözümünde de Ad Hoc tahkime başvurulabilir. Sporun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıklarda zorunlu tahkim öngörülmüştür. Lakin zorunlu tahkim, Ad Hoc nitelik değil kurumsal nitelik taşımaktadır. Çünkü zorunlu tahkim kurumları olarak futbolun yönetimi ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklarda TFF Tahkim Kurulu; futbol dışındaki spor dallarının disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıklarda ise SGM Tahkim Kumlu görevlendirilmiştir. Spor sözleşmelerinden doğan uyuşmazlıklarda, SGM Tahkim Kurulu ve TFF Tahkim Kuruluna başvurulması zorunlu değildir. Bu uyuşmazlıklarda taraf olanlar, Ad Hoc tahkim yoluna gidebilirler.⁸⁵

CAS Ad Hoc Dairesi esas olarak Olimpik Oyunlar sırasında veya hemen öncesinde bu

⁸³ Ekşi, s. 126.

⁸⁴ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 10.

⁸⁵ Ekşi, s. 146-147.

Oyunlarla ilintili uyuşmazlıkları çözümlenmek üzere geçici görevli özel bir CAS Dairesidir. Son yıllarda, İngiliz Milletler Topluluğu Oyunları, Paralimpik Oyunlar, FIFA Dünya Şampiyonası, UEFA Avrupa Şampiyonası gibi büyük organizasyonlar için de, bu kuruluşların talepleri üzerine, bu oyunlara mahsus CAS Ad Hoc Daireler oluşturmuştur. CAS Ad Hoc Dairesi, Olimpik Oyunların yapıldığı mahalde çalışır. Diğerleri için, gerek olduğunda çalıştırılmak üzere Lozan'da hazır bekletilir.⁸⁶

CAS Ad Hoc (geçici) Tahkim Birimi milletlerarası spor organizasyonları ve olimpik oyunlar devam ettiği müddetçe sadece bu organizasyonlar ve oyunlar sürecinde alakalı uyuşmazlıkları çözüme kavuşturmak maksadıyla ICAS tarafınca teşekkül edilmiş geçici, özel bir spor tahkim mahkemesi yargı mercidir.

CAS Ad Hoc Tahkim Birimi olimpik oyunların yapılacağı mahalde uyuşmazlıkları yirmi dört saat içerisinde kendine has metotlarla yalın, esnek bir teknikle maddi olarak karşılıksız çözmekle yetkilidir. Ad Hoc Tahkim yargılaması nihayetinde alınan hükümler bağlayıcı ve kesindir. Bu sebepten dolayı, bu hükümlere karşı itiraz ya da temyiz yoluna başvurulamamakta ve kararlar nitelikleri gereği zaman kaybetmeksizin icra edilmektedir. Bununla birlikte, bu geçici mahkemelerin hizmet etme süreleri ve yetkileri oyunların son bulmasıyla bitmektedir.⁸⁷

Olimpik Oyunlar için akredite olmuş bütün gerçek kişiler (sporcu ve diğer) ve oyunlarda hazır bulunan bütün tüzel kişiler (Uluslararası Federasyonlar, ulusal olimpiyat komiteleri ...) Ad Hoc Daireye başvurabilirler.⁸⁸

Ad Hoc Daireye başvurmak isteyen her gerçek veya tüzel kişi, CAS Ad Hoc Daire Kaleminde örneği bulunan bir dilekçeyi doldurarak başvurabilir. Bu başvuruda, kısaca olaylar anlatılmalı, başvurunun hukuki dayanakları belirtilmeli ve istemler yazılmalıdır. Bu başvuruda itiraz konusu yapılan bir karar varsa, bunun da bir sureti eklenmelidir.⁸⁹

Ad Hoc Dairesi başkanı, talep üzerine bir veya üç hakemden oluşan bir panel oluşturmaktadır. Panel veya tek hakem, başvurunun yapılmasından itibaren yirmi dört saat içinde karar vermekle yükümlüdür. Usul olarak her olimpik oyun için çıkartılan ve genel "Olimpik Oyunlar Tahkim Talimatı"na uygun olan, "... Oyunlarının Ad Hoc Dairesi Tahkim

⁸⁶ Erkiner, Kısmet, Uluslararası Spor Tahkim Mahkemesi "C.A.S.", On İki Levha Yayıncılık A.Ş., İstanbul, Aralık 2010, s. 21.

⁸⁷Bozkurt, s. 183.

⁸⁸ Erkiner, s. 21.

⁸⁹ Erkiner, s. 22.

Talimatı”na göre hareket edilir.⁹⁰

Ad hoc tahkimde, hakemlerin, tahkim dilinin, tahkim yerinin, esasa ve usule uygulanacak olan hukukun taraflarca seçilmesi esas, kurumsal tahkimde de vardır. Ancak ad hoc tahkimde hakemlere ve taraflara sekretarya hizmeti sunan bir kurum mevcut değildir. Elbette ki ad hoc tahkimde de taraflar veya hakemler tahkim yargılamasına ilişkin sekretarya hizmetlerini yürütmek üzere bir kişiyi görevlendirebilirler. Ancak, bir sekreterin görevlendirilmesi de ad hoc tahkimi, kurumsal hale getirmez. Kurumsal tahkimde, tahkim yargılaması bir merkezin bünyesinde cereyan etmektedir.⁹¹

Daire Kalemine bir başvuru yapılır yapılmaz CAS Kalemi tahkimi başlatır. Üç hakemlik (istisnaen tek hakem) bir Kurulu Ad Hoc Daire Başkanı oluşturur. Ad Hoc Kurul’da tarafların hakem seçme hakkı yoktur. Tarafların milliyetinden Hakemler de bu Kurullara tayin edilemezler. Çok ivedi hallerde Kurul oluşmadan Ad Hoc Daire Başkanı geçici tedbirler alabilir; kurul oluşmadan diğer merciler tarafından verilen ve temyiz edilen kararın yürütmesini durdurabilir. Taraflar ve diğer ilgililer hemen yapılan bir duruşmaya davet edilirler. Duruşma hemen sonrasında Kurul kararını verir.

Taraflar bir Avukat veya seçtikleri her hangi bir kişi tarafından temsil edilebilirler. CAS Kaleminde, hukuki yardım vermeye gönüllü olmuş bir avukatlar listesi hazır bulundurulur. Ad Hoc davalarında kullanılan diller Fransızca ve İngilizcedir. Taraflar, duruşmada tercüman isteyebilirler. Ad Hoc Daire’de davalar bedelsizdir. Ancak taraflar bizzat yapacakları giderleri yüklenirler.

CAS Ad Hoc Daire kararları tebliğ edildikleri andan itibaren nihaidirler ve infaz edilirler, istisnalar hariç gizli değildir ve basına tümüyle açıklanırlar.⁹²

1.2.1.4. Kurumsal Spor Tahkimi

Ad Hoc tahkimin aksine kurumsal tahkimde, taraflar tahkim yargılamasının belirli bir merkez veya kurum bünyesinde gerçekleştirilmesini kararlaştırmaktadırlar. Kurumsal tahkim, bir tahkim merkezi tarafından yürütülen tahkim türüdür. Tahkim kurumları, yargılamayı kendi kurallarına göre yapmaktadır. Hakemlerin tayininden tahkimin işleyişine, hakem kararının

⁹⁰ Ekşi, s. 147.

⁹¹ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 10.

⁹² Erkiner, s. 22-23.

kaleme alınmasına ve taraflara tebliğine kadar birçok hususu belirleyen tahkim kurumları, tahkim sürecini denetlemektedirler.⁹³

Kurumsal tahkim merkezleri, tahkime göre uygulanacak kurallar silsilesini düzenlemektedir. Bu nedenle uygulamada taraflar ekseriyetle tahkim yargılamasını detaylı olarak oluşturulmuş ve bu yargılamayı sürdürecektir idari ve teknik teşkilatlanmaya haiz kurumsal tahkim merkezlerini yeğlemektedirler. Kurumsal tahkim merkezlerinin münferit kısmı, mesleki ve sektörel oda veya birliklere bağlı faaliyet göstermektedirler. Belirli meslek veya sektörel oda veya birliklere bağlı olarak çalışan tahkim merkezleri, o sektörde uzmanlaşmış olduklarından öncelik verilmektedirler.⁹⁴ Taraflarca kurumsal tahkimin tercih edilme sebepleri arasında, tahkim kurumunun hakemlerin tayininde ve uygulanacak kurallar konusunda daha çabuk ve sistematik hareket etmesi başta gelmektedir.⁹⁵

Spor Hukuku alanında kurumsal tahkim merkezleri veya organları bulunmaktadır. Bu merkezler veya organlar, genellikle ulusal ya da uluslararası federasyonların bünyesinde yer bulmaktadırlar. Diğer taraftan CAS da, Spor Hukuku alanında kurumsal bir tahkim niteliği taşımaktadır. Ulusal ve uluslararası federasyonların bünyesinde kurulan tahkim kurulları veya organları sporun disiplinine ve yönetimine ilişkin uyumsuzluklarda zorunlu tahkim merkezi olarak görevini ifa etmektedir. O halde ulusal ve uluslararası federasyonların bünyesinde yer alan tahkim kurulları veya organları bununla birlikte hem zorunlu tahkim hem de kurumsal tahkim türlerini barındırmaktadırlar. Buna rağmen, spor alanında CAS kurumsal tahkimin özgün örneği olmakla beraber aynı zamanda spor alanında ihtiyari tahkimin de nitelikli örneğini teşkil etmektedir.⁹⁶

Tarafların ad hoc tahkiminde daha çok vakit kaybedebileceği hususlar, kurumsal tahkim taralıdan seri biçimde sonuçlandırılır. Ayrıca, kurumsal tahkim kararlarının icrası, ad hoc tahkime göre daha kolay gerçekleştirilmektedir. Tahkim kurullarının tüzüğünde kararların icrası da belirtilmektedir. Uygulamada mahkemelerin bu kapsamda itibarlı bir tahkim kurumundan alınan kararın tenfizini, ad hoc tahkime kıyasla daha hızlı gerçekleştirdiğini söylemek mümkündür.⁹⁷

⁹³ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 11.

⁹⁴ Ekşi, s. 147.

⁹⁵ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 11.

⁹⁶ Ekşi, s. 148.

⁹⁷ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 12.

1.2.1.5. Milli Spor Tahkimi

Tahkim türlerinden milli tahkim; uyuşmazlığın tarafları ve konusu bakımından yabancı bir hukuk sistemiyle bağlantısı bulunmayan tahkim türüdür. Milli tahkimde 4686 sayılı Milletlerarası Tahkim Kanununun (MTK) tanımladığı anlamda yabancılık unsuru içermeyen ve tahkim yerinin Türkiye olarak belirlendiği uyuşmazlıklar hakkında HMK'nın ilgili hükümleri uygulanır. Milli tahkime ait hususlar HMK'yla, yabancılık unsuru içeren hususlar Milletlerarası Tahkim Kanunu ile düzenlenmiştir.⁹⁸

Yabancılık unsuru içermeyen spor sözleşmelerinden olan uyuşmazlıkların taraflar arasında yapılacak tahkim anlaşmasıyla ihtiyari tahkime tâbi kılınması mümkündür. Spora ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar tahkime tâbi kılınmış ise tahkim hem ihtiyari hem de millî tahkimdir.⁹⁹ Örneğin Galatasaray Kulübü ile Türk vatandaşı futbolcu arasında yapılan futbol sözleşmede tahkimle alâkalı bir hüküm varsa ve bu hükümde söz gelimi TFF Tahkim Merkezine yetki verilmişse, tahkim ihtiyari, kurumsal ve milli nitelik taşımaktadır.

1.2.1.6. Milletlerarası Spor Tahkimi

Milletlerarası tahkim kavramının evrensel olarak kabul edilen bir tanımı olmamakla beraber, bu kavramı taşıdığı unsurları sebebiyle “belirli bir ülkenin sınırları içerisine sokulamayan tahkim” olarak tanımlamak mümkündür. Tahkimde yabancılık unsurunun tayin edildiği durumlarda milletlerarası tahkim söz konusu olur.

Spor Hukukuyla alâkalı tahkim yargılamaları da milletlerarası nitelik taşıyabilir. Gerek zorunlu veya ihtiyari tahkim olsun gerekse de Ad Hoc veya kurumsal tahkim olsun spora ilişkin tahkim yargılamaları milletlerarası tahkim şeklinde ortaya çıkabilir. Uluslararası yarışmaların ve müsabakaların disiplinine ve yönetimine ilişkin uyuşmazlıklar, uluslararası spor yapılarında yer bulan uyuşmazlık çözüm kurulları ayrıca tahkim kurulları tarafından karara bağlanmaktadır. Uluslararası yarışmaların ve müsabakaların disiplinine ve yönetimine ilişkin olan ve uluslararası yapıların çatısı altında gerçekleşen tahkim yargılamaları hiç şüphesiz milletlerarası nitelik taşımaktadır. Diğer taraftan başta yabancı sporcular olmak üzere yabancı spor adamlarıyla yapılan sözleşmelerle ilgili doğan uyuşmazlıklar için tahkim yolunun

⁹⁸ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 6.

⁹⁹ Ekşi, s. 149.

kararlaştırılması halinde bu tahkim yargılamaları da milletlerarası niteliktedirler.¹⁰⁰

4686 sayılı MTK'nın 2. maddesinde yabancılık unsurları şu şekilde sayılmıştır:¹⁰¹

1. Tahkim anlaşmasının taraflarının yerleşim yeri veya olağan oturma yerinin ya da işyerlerinin ayrı devletlerde bulunması.
2. Tarafların yerleşim yeri veya olağan oturma yerinin ya da işyerlerinin tahkim yerinden, ifa yerinden veya uyuşmazlık konusunun en çok bağlantılı olduğu yerden başka bir devlette bulunması.
3. Tahkim aşmasının dayanağını oluşturan asıl sözleşmeye taraf olan şirket ortaklarından en az birinin yabancı sermayeyi teşvik mevzuatına göre yabancı sermaye getirmiş olması veya bu sözleşmenin uygulanabilmesi için yurt dışından sermaye sağlanması amacıyla kredi ve/veya güvence sözleşmeleri yapılmasının gerekli olması.
4. Tahkim anlaşmasının dayanağını oluşturan asıl sözleşme veya hukuki ilişkinin, bir ülkeden diğerine sermaye veya mal geçişini gerçekleştirmesi.

Bununla beraber, “milletlerarası tahkim” kavramı salt yabancılık unsuru taşıyan tahkim olarak ele alınmamalıdır. Milli tahkim olarak ifade edilemeyen tahkim, niteliği itibariyle milletlerarası niteliktedir. Taraflar arasındaki uyuşmazlığın kaynağı olan maddi ilişkiye bakıldığı zaman, bu maddi ilişki gözetilmeden tahkimin milli ya da milletlerarası nitelik taşıdığını saptamanın yanlış olacağı görölmektedir. Ancak bazen taraflar, maddi hukuki ilişki açısından milli nitelikteki bir tahkimi, tahkim yerini yabancı bir ülkede belirleyerek milletlerarası nitelikli hale getirebilirler.¹⁰²

1.2.1.7. Beyzbol Tahkimi/Ücret Tahkimi

“Beyzbol tahkimi” veya diğer adıyla “ücret tahkimi” (Baseball Arbitration / Salary Arbitration) 1973 yılında ortaya çıkmıştır. Beyzbol Ulusal Lig Toplu İş Sözleşmesi (Collective Bargaining Agreement- CBA), oyuncularını üç gruba ayırmaktadır:

- a) Rezerv klozu ile kontrol edilen sporcular (players controlled under the reserve clause). Rezerv klozu ile kontrol edilen sporcular ulusal ligde üç yıldan az

¹⁰⁰ Ekşi, s. 151.

¹⁰¹ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 7.

¹⁰² Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 8.

oynayan oyunculardır. Bu sporcular, kulübün önerdiği ücreti kabul etmek zorundadırlar.

- b) Sporculardan serbest oyuncu statüsü kazanmadan evvelce ücret tahkimine başvuru hakkı kazanan oyuncular (players eligible for salary arbitration prior to free agency). Ulusal ligde üç yıldan fazla ancak altı yıldan az oynayan oyunculardır. Bu statüde olan oyuncular takımlarından ayrılamazlar. Velâkin ulusal ligde üç yıldan fazla ancak altı yıldan az oynayan oyuncularla kulüpleri arasında ücret konusunda bir anlaşmazlık olması durumunda gelecek sezonun ücretinin belirlenmesi amacıyla tahkim yoluna başvururlar.
- c) Serbest oyuncu, ulusal ligde, altı yıldan fazla oynayan oyuncudur. Sözleşmesi biten ve serbest kalan oyuncu (free agents) ise kendisine en cazip ücreti öneren kulüple sözleşme imzalamakta serbesttir.

Beyzbol ya da ücret tahkiminde, sporcu ve kulüp gelecek sezon için sporcuya tahsis edilecek ücrete ilişkin hakem heyetine bir öneride bulunur. Hakem heyeti bu önerilerden birini seçer. Heyetin yazılı bir karar vermesine gerek yoktur. Hakem heyeti, kararını yirmi dört saat içinde bildirir. Ancak teklif yapılmasına rağmen sporcu ve kulübü ücrete ilişkin görüşmelere devam edebilirler. Hakem heyeti, üç kişiden oluşur. Hakem heyeti duruşma yapar. Uyuşmazlığın en önemli noktasını sporcunun ücret teklifi ile kulübün ücret teklifinin ortalama noktası oluşturmaktadır. Şayet hakem heyeti, sporcunun iki teklifin ortalamasından daha fazla bir ücreti hak ettiği sonucuna varırsa sporcunun yaptığı teklifi; aksi halde kulübün yaptığı teklifi kabul eder.¹⁰³

1.2.2. Federasyonların Hâkim Durumlarını Kullanarak Sporcularla Yaptıkları Tahkim Anlaşmalarının Geçerliliği

Kulüpler arasında, kulüpler ile futbolcular arasında transfer sözleşmelerinden doğan çekişmeler Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunca çözümlenmektedir. Fakat buradaki tahkim, zorunlu tahkim niteliğinde değildir. Taraflar, nasıl tahkim sözleşmesi ile devlet mahkemeleri yerine tahkim mahkemelerini ikame edebiliyorsa, yasada öngörülen tahkimin yerine iradi tahkime de gidebilirler. Bu bakımdan, yetiştirici kulüp ile öğrenciler arasında yapılacak sözleşmede ortaya çıkabilecek ihtilafların bu tahkim heyetince çözümü yoluna

¹⁰³ Ekşi, s. 151-152.

gidilebilir ki bu tahkim heyeti sözleşmelerin ve yasaların yorumunda devlet mahkemeleri veya yasal tahkim heyetlerinden daha serbest yorumlar yapabilirler.¹⁰⁴

Sporcular, müsabakalara katılabilmek için federasyonların kurallarını kabul etmekle mükelleftirler. Ulusal veya uluslararası müsabakalara katılmak isteyen sporcular ulusal veya uluslararası federasyonun talimatlarını kabul etmek zorunda kalmaktadırlar. Aksi halde müsabakalara katılamazlar. Ulusal veya uluslararası federasyonların talimatlarında, uyuşmazlıkların federasyon bünyesinde yer alan uyuşmazlık çözüm kurulları tarafından karara bağlanacağı; bu kararlara karşı CAS'a başvurulabileceğine ilişkin hükümler yer almaktadır. Sporcular, yarışmalara katılabilmek için federasyonların hâkim durumlarını kullanarak kabul ettirdikleri tahkim şartlarının geçersiz olduğunu öne sürerek mahkemelere başvurabilmektedirler.

¹⁰⁴ Ersöz, Gözde, Çınarlı, Serkan, ERTAŞ, Şeref; Futbolda Yetiştirme Tazminatı, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 60, Ağustos 2011, s. 14-19.

İKİNCİ BÖLÜM

TÜRK HUKUKUNDA SPOR TAHKİMİ

Sporun kendi içinde oluşan kuralları zamanla sistematik bir hale gelmiş ve kendiliğinden oluşan Spor Hukukunu ortaya çıkarmıştır. Bu kurallar sporla ilgili federasyonlar, uluslararası kuruluşlar ve kısmen devletlerce kanun, sözleşme, kod yahut talimat isimleriyle somutlaşmıştır. Spor dünyasına ilişkin alınan bu kararların zamanla hukuki olup olmadığı sorunu ortaya çıkmış ve bu kararların belli kurullarca hukukilik denetimine tabi olma zorunluluğu doğmuştur. Hukukilik denetimini yapan bu merciiler için ulusal ve uluslararası kuruluşlarca tahkim müessesesi benimsenmiştir. Sporun kendi doğasından ötürü hızlı yargılamayı gerektirmesi ve oldukça teknik konuları barındırması bu yolun benimsenmesinde en önemli etkidir.¹

Uyuşmazlıklara devlet mahkemelerinde çözüm aramak yerine farklı uyuşmazlık çözüm yöntemleri ile çözüme gidilmesinde, yirminci yüzyılın ikinci yarısından sonra büyük bir ivme bulunmaktadır. Bu artışın tabanında devlet mahkemelerinin, uyuşmazlıklar için kısa zaman zarfında hüküm vermede yetersiz kalması, uyuşmazlıkların niteliklerinde yaşanan başkalaşmaların oluşması ve bunun yanı sıra uluslararası ilişkilerin aratarak gelişmesi, gibi birçok neden yatmaktadır.²

2.1. Tahkim Kurulları

Bir hak üzerine uyuşmazlık yaşayan iki muhatabın uzlaşarak bu uyuşmazlığın çözümü açısından özel kişilere yönlendirilmesine ve uyuşmazlığın özel kişilerce araştırılıp incelenip karar yönünden sonuçlandırılmasına “tahkim” denir. Tahkim, kaide olarak ihtiyarîdir. Yalnız özel kanun hükümleri ve bazı durumlarda, bir uyuşmazlığın çözüm noktasında hakeme başvurma mecburiyeti getirebilir.³

¹ Çalka, s. 21-42.

² İlgen Ercan, Futbol ve Tahkim, İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, Özel Sayı 3, Mayıs 2007, s. 147, <http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf>, Erişim Tarihi 30.03.2016.

³ Özsoy, Selami, Spor Hukukunda Tahkim, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, Cilt: 3, S.1, s. 16, 2008, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sybtd/article/view/5000084912>, Erişim Tarihi: 26.11.2016

Tahkim yargılamasının avantajları olarak yargılamanın konunun uzmanı kişiler tarafından yapılması ve uyuşmazlığın kısa sürede çözümlenmesi sayılmaktadır. Dolayısıyla, tarafların hakem yargılamasını tercih etmelerinin sebeplerinden biri de hakemlerin uyuşmazlık konusu hakkında bilgi ve tecrübe sahibi olmalarından dolayı, uyuşmazlığı en adilane şekilde ve vakit geçirmeksizin çözeceklerine olan inançlarıdır. Hakemlerin bu beklentiyi karşılaması, gerek taraflar gerek tahkim kurumunun geleceği açısından önemlidir. Bir başka deyişle, tahkim yargılamasının avantajlarından olan uyuşmazlığın uzman kişilerce ve hızlı bir şekilde çözümünün gerçekleşmesi hakemlerin elindedir. Konusunda gerçekten uzman olan hakemlerin meseleye kolayca vakıf olması ve tahkim yargılaması konusunda tecrübeli olmaları sonucunda gerçekten yargılama kısa bir süre içerisinde ve tarafların eşitliği gözetilerek, adil ve tarafsız bir şekilde çözüme kavuşturulabilir.⁴

Spor tahkim kurulları ve federasyon disiplin kurulları, adil yargılanmanın düzenlendiği uluslararası sözleşmeler bağlamında mahkeme statüsüne haiz müesseselerdir.⁵

Tahkim için, oluşacak bir uyuşmazlığa taraf olanların devlet mahkemelerinde herhangi bir hak arayışına girmek, dava açma cihetine gitmek yerine uyuşmazlığın çözümü noktasında hakem atanmasıyla da mahkemeden hakem atanması yönünde talepte bulunması suretiyle oluşturulacak bir özel kurul (hakem heyeti) vazifelendirilir.

Tahkimin olması için,⁶

- a) Kişiler arasında, olmuş veya olacak bir anlaşmazlık meydana gelmelidir.
- b) Bir sözleşme ya da yasa buyruğu olarak, hakem diye isimlendirdiğimiz kişilere başvurulmalıdır.
- c) Yasalar bu başvuruya müsait olmalıdır.

Spor tahkim kurulları ve federasyon disiplin kurulları, adil yargılanmanın düzenlendiği uluslararası sözleşmeler bağlamında mahkeme statüsüne haiz müesseselerdir. Taraf olanların, bitaraf davranılmayacağı kaygısı ile birbirlerinin milli mahkemelerinde hak arayışına girmekten imtina etmeleri ve diğer başkaca sebeplerle milli mahkemelerin yeğlenmemesi durumu, tahkim usulünü gözde bir noktaya getirmektedir. Uyuşmazlıkların ve anlaşmazlıkların çözümünde yargısal kurumun tarafsız ve bağımsız olması, taraf olanlar bakımından vazgeçilmez ve büyük önem arz eden bir unsurdur. Şu nedenledir ki adaletin

⁴ Süral, Ceyda; s. 229-254.

⁵ Çalka, s. 21-42.

⁶ Atalay, Özcan, Uygulamada Tahkim Sorunu, Ankara Barosu Dergisi, <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/1976-3/2.pdf>, Erişim Tarihi: 02.05.2017.

tecellisi yargı merciinin yukarıda bahsi geçen özelliklerine bağlıdır. Tahkimde, taraf olanların iradesine bağlı olarak bu gereksinimlerine cevap verebilecek en uygun yargılama metodudur. Tahkime taraf olanlar, o güne değin sergilediği davranışları ve tavırları veya verdiği kararlarla tarafsızlığını ve objektif olduğunu ispatlamış kişileri davaların hâkimi olarak seçebilirler.⁷

Ülkemizde bağımsız bir yapıya malik olan futbol branşında yaşanan gelişmeler nihayetinde, futbolun üst mahkemesi pozisyonuna gelen Tahkim Kurulu teşekkül ettirilmiştir. Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü çatısı altında da futbol dışında sportif branşlar için oluşan bağımsız federasyonların anlaşmazlık ve uyuşmazlık gibi ihtilaflarının çözümü için Tahkim Kurulu oluşturulmuştur.⁸

Spor tahkim hukukunda tahkime elverişlilik, farklı bir nitelik taşımaktadır. Vergi ve Ceza Hukukuna giren uyuşmazlıklar hariç, spora ilişkin uyuşmazlıkların tamamının tahkim yoluyla çözümü mümkündür. Spora ilişkin uyuşmazlıkların tahkim yoluyla çözümlenebilmesi için uyuşmazlıkların spor sözleşmelerinden doğması zorunlu değildir. Hatta sporun yönetiminden ve disiplininden doğan uyuşmazlıklar da tahkim yoluyla çözümlenebilir. Spora ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar açısından tahkim yoluna başvurulabilmesi için taraflar arasında tahkim sözleşmesinin yapılmış olması gerekir. Buna karşın, sporun yönetimine ve disiplinine ilişkin uyuşmazlıklar, zorunlu tahkime tâbi kılınmış olup bu uyuşmazlıklarda tahkimin başlatılabilmesi için taraflar arasında tahkim sözleşmesinin bulunmasına gerek yoktur.

2.1.1. Tahkim Kurullarının Kaynakları

Ülkemizde Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu ile Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'nun oluşturulmasındaki başlıca dayanak, sporu ilgilendiren uyuşmazlıkların oldukça karmaşık unsurlar içerdiği ve herhangi bir hukukçunun sahip olmadığı veya sahip olma ihtiyacı hissetmediği özel birtakım hukuki bilgiler çerçevesinde çözüme bağlanması gerekmektedir.⁹

Tahkim Kurullarının teşekkülü cihetinde asıl referans Anayasanın 59. maddesidir. Bu maddeye 17.03.2011 tarih ve 6214 sayılı Kanuna ilave edilen üçüncü fıkra ile spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin disiplinine ve yönetimine ilişkin hükümlerine karşın

⁷ Özsoy, s. 17.

⁸ Özsoy, s. 17.

⁹ Çalka, s. 21-42.

yalnızca zorunlu tahkim yoluna başvurulabileceği ve tahkim kurulu hükümlerinin kati olup bu hükümlere karşı hiçbir yargı merciine müracaatta bulunulamayacağına ilişkin kararı alınarak, tahkim kurullarının gerek anayasal bir statüde yer bulmuş, gerekse de bu kurulların hükümlerinin kesinliği anayasal bir dayanağa kavuşturulmuştur. 6214 sayılı Kanuna ilave yapılmazdan evvel Anayasa’da bu tarz bir karara yer almadığından, 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Yasa’nın 6. maddesinin 4. fıkrasındaki “... ve bu kararlar aleyhine yargı yoluna başvurulamaz” hükmü Anayasa Mahkemesi’nin 6/1/2011 tarihli ve E. 2010/61 K.: 2011/7 sayılı Kararı ile iptal edilmiştir.¹⁰

Tahkim kurullarının kaynakları Anayasa’dan sonra yasalardır. Ülkemizde Spor Hukuku alanında iki tahkim kurulundan söz etmek mümkündür. Bunlar 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğü’nün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanunu’nun Ek-9, Ek-9/A ve Geçici 11. maddelerine göre kurulan Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu ile 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un 6. maddesine göre kurulan Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu’dur.¹¹

2.1.2. Tahkim Kurullarının Oluşumu

3289 sayılı Yasanın Ek 9. maddesinin 7. fıkrasına izafeten Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu, yedi asıl ve yedi yedek üyeden teşekkül eder.¹² Federasyon Başkanının teklifi ve Yönetim Kurulunun kararı ile en az beş yıllık mesleki tecrübeye sahip hukukçular arasından bir başkan ve altı asıl üye ile yedi yedek üye seçilir.¹³ Üye olanlardan beşinin hukukçu, diğer iki kişinin ise spor alanıyla ilgili bilimsel anlamda çalışma yapan ya da teknik adam, spor branşında idari pozisyonda görev almış ve benzeri vazifelerde iştigal etmiş kariyer sahibi şahıslar olması icap etmektedir. Hâkim ve savcılar ile bu mesleği icra edenlerle denk addedilenler hâkimlik teminatı esaslarına uygun olarak ve yetkili mercilerin tasdiki alınması suretiyle Tahkim Kurulunda vazife yapabilirler. Görüldüğü üzere, Tahkim Kurulu’na görev yapacak hukukçu üyelerin, yaşı, kamu hizmetinde belli bir zaman vazife ifa etmiş olması, sporla alakalı bilimsel çalışmalar yapmış olması gibi benzer nitelik taşıyan özellikler şart olarak aranmamaktadır. Bu görevlendirmede en önemli faktör hukukçu olmasıdır. Burada hususiyetle dikkat çekilmek istenen nokta şu olsa gerek ki, hukuk icra edilen meslek olarak

¹⁰ <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/02/20080219-10.htm>, Erişim Tarihi: 25.03.2017

¹¹ Çalka, s. 21-42.

¹² Üçışık, Fehim, Spor Hukuku, Ötüken Neşriyat A.Ş., İstanbul, Eylül 2017, s. 51.

¹³ Uslu, s. 43-44.

değil, bir bilim olarak addedilmesi hasebiyle, sadece hukuk alanıyla alakalı eğitim almış bir kişi olması hukukçu addedilmesi için yeterli bir kıstastır. Dahası avukatlık, savcılık veya hâkimlik mesleğini bizzat yapıyor olması gerekmez.

Yalnızca hukukçu olmayan kimseler için Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'nda üye olabilmesi açısından sporla alakalı bilimsel çalışma icra etmesi ya da teknik adam, spor branşında yönetici ve benzer görevler ifa etmiş olan uzmanlaşmış kişiler, yetkin bireyler olması gerekmektedir. Bundan dolayı öncelikli olan Tahkim Kurulu üyelerinin ihtisas sahibi olmasıdır. Ancak kimlerin ihtisas sahibi olup, kimlerin olmadığına ilişkin mevzuatta bir hükme yer verilmemektedir. Yalnız üniversiteyi bitirmiş olup, öğretim görevlisi unvanıyla görevini ifa eden kişiler veya çalıştığı kuruluştaki yetkin bir konumda yer alan bireyler kariyer meslek olarak addedilmektedirler. Her ihtisas sahibi olan bireyin tahkim kurulunda görevlendirilmesi mümkün olmamakla birlikte, görevlendirilecek kişilerin aynı zamanda spora ilişkin bilimsel anlamda çalışmalarında bulunmuş ya da teknik direktör, sportif faaliyetler de yönetici ve benzer vazifeler icra etmiş olması gerekmektedir. Bilimsel çalışmadan kastedilen, yüksek lisans, doktora tarzı çalışmalar ya da kitap yahut makale tarzı yapıtlardır. Sporla alakalı benzeri vazifeler ise, gözlemci, hakemlik, disiplin veya yönetim kurulu üyeliği tarzı vazifelerdir. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliğinin 4/8. maddesi uyarınca, Federasyonların veya spor kulüplerinin kurullarında görev alanlar ve ihtar cezası dışında sportif ceza alanlar ile Anayasal düzene ve bu düzenin işleyişine karşı suçlar ile casusluk, zimmet, irtikâp, rüşvet, hırsızlık, yağma, dolandırıcılık, sahtecilik, güveni kötüye kullanma, hileli iflas gibi yüz kızartıcı veya şeref ve haysiyeti kırıcı suçtan veya ihaleye fesat karıştırma, edimin ifasına fesat karıştırma, suçtan kaynaklanan mal varlığı değerlerini aklama, kaçakçılık, vergi kaçakçılığı ve haksız mal edinme suçlarından ceza alanlar Tahkim Kurulu üyeliği yapamazlar.¹⁴

Üyeler, Spor Genel Müdürünün teklifi ve Gençlik ve Spor Bakanının onayı ile dört yıl süre ile göreve getirilirler. Kanaatimizce üyeler daha serbest hareket kabiliyeti edinmesi açısından Bakanlar Kurulu tarafından atanırsa idareye karşı daha özgür olacaktır. Bununla birlikte Tahkim Kurulu üyelerinin yalnız bir seferliğine seçileceğiyle alakalı herhangi bir kural olmamasından dolayı, eski üyelik yapmış olanların tekrar seçilmesi de muhtemeldir.

Tahkim Kurul Başkanı, Başkan Vekili ve Raportör üyeleri, ilk toplantıda kurul üyeleri aralarında oy kullanmak usulüyle belirler. Tahkim Kurulu üyeleri, kendi aralarından bir başkanvekili ve bir raportör seçer. Kurulun toplantı yeter sayısı beştir. Kararlar için toplantıda

¹⁴ Artuç, s. 872.

hazır bulunan üyelerin oyçokluğu yeterlidir. Oyların eşitliği hâlinde başkanın oyu belirleyicidir.¹⁵

Yukarıda zikredilen hususlardan anlaşılacağı üzere Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunda üye olabilmesi adına hukuk fakültesinden mezun olmak ve beş yıllık mesleki deneyime haiz olunması kâfidir. Anlatılmak istenen bu beş senelik mesleki deneyimin avukatlık, Cumhuriyet Savcılığı, hâkimlik, öğretim görevliliği gibi hukuka ilişkin konularla ilintili olması gerekmektedir. Bir kişi hukuk fakültesini bitirmiş mezun olup buna karşın, ailesinden kalan herhangi bir iş yerinin işletilmesini sağlıyorsa, yukarıda bahsi geçen deneyim için beş yıllık tecrübe koşulunu sağlamayacaktır.

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Talimatı'nın 3/2. maddesi uyarınca üyelerin seçilmesi usulü UEFA ve FIFA kıstasları temel alınarak uygulanır. Özerk federasyonların ya da spor kulüplerinin kurullarında vazife yapacaklar ile disiplin ya da ceza kurullarından altı aydan çok ceza almış olanlar Tahkim Kurulunda üyelik görevini ifa edemezler.

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurul üyeleri, Türkiye Futbol Federasyonu Başkanının öneride bulunmasıyla beraber, Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulunca belirlenir. Tahkim Kurul Başkanı da aynı usulle seçilir, yalnız Başkan Vekilini ve bir Raportörünü, Kurulca yapılacak ilk toplantıda asıl üyelerin arasından Kurul kendi belirler.¹⁶

Tahkim Kurulu üyeleri Genel Müdürün teklifi ve Gençlik ve Spor Bakanının onayı ile dört yıl süre ile görev yapar.¹⁷ Tahkim Kurulunun hizmet süreci, Federasyon Başkanının vazifede kaldığı süreçle sınırlıdır.¹⁸ Tahkim Kurulu, görevinde bağımsız ve tarafsızdır. Üyeler, istifa etmedikçe veya çekilmiş sayılmadıkça, yerlerine yenisi görevlendirilemez.¹⁹

Tahkim Kurulu üyelerine, katıldıkları toplantılar için, Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulunun her sezon başında belirleyeceği miktarda huzur hakkı verilir.²⁰

¹⁵ Üçışık, s. 137.

¹⁶ Artuç, s. 873.

¹⁷ Üçışık, s. 51.

¹⁸ Çolakoğlu, Tekin; Çelik Zafer, Spor Genel Müdürlüğü Ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurullarının Yapısal Analizi, http://www.turkhukusitesi.com/makale_1746.htm, Erişim Tarihi: 01.11.2016.

¹⁹ Üçışık, s. 52.

²⁰ Üçışık, s. 137.

2.1.3. Tahkim Kurullarının Görevleri

Öncelikle, Tahkim Kurulları tarafından bir mevzunun karara bağlanabilmesi açısından, Federasyonların bir kişiyle alakalı bir işlem yapabilmesi adına, o kişinin sporla alakalı olması ve bunun yanında fiilin de sportif bir faaliyetten doğması gerekir. Faraza, lisansa sahip sporcunun bulunduğu mahalde, bir kişi ile münakaşa etmesi halinde ya da antrenörün hizmet ettiği kuruluştan zimmetine para geçirmesi durumunda ortada sporla ilgili bir eylem olmadığından, bu kişilere sportif bir ceza verilemeyecektir.

Tahkim Kurullarının vazifelerinin belirleyici genel yapısını, Anayasanın 59. maddesine 6214 sayılı kanun ile eklenen üçüncü fıkra düzenlenmiştir. Bu yasalara göre “Spor federasyonlarının spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin kararlarına karşı ancak zorunlu tahkim yoluna başvurulabilir.” Bahsedilen Tahkim Kurullarının vazifeleri “spor faaliyetlerinin yönetimine ve disiplinine ilişkin” iş ve işlemlerine bakmakla sınırlıdır. Anayasa’ya, 6214 sayılı Kanun ile yapılan eklemenin Sporun Disiplin Komisyonu Gerekçesinde bu bahis “spor federasyonlarının organ ve kurullarının ve yönetilmesiyle alakalı olarak kınama, ihtar, para cezası verme, hak mahrumiyeti cezası, ligden ihraç etme, küme düşürme, tescil iptali, üyelikten ihraç ve üyeliğin askıya alınması gibi hususlarda, bununla birlikte sporun yönetilmesiyle alakalı statü, talimat ve türevindeki hukuki düzenlemeleri, müsabakaların icrasına, tatiline, tehir edilmesiyle” alakalı kararlar biçiminde açıklanmıştır.²¹

Aynı nedenlerden “kulüpler, teknik adamlar, sporcular, sağlık personelleri, menajerler ve maç organizatörleri gibi sporla alakalı kimselerin şahsi olarak aralarında imzaladıkları geçici transferler, transferler, menajerlikler, hizmetler, vekâletler ve maç organizatörlükleri gibi bütün sözleşmelerden icap eden alacak iddiası ve talepleri ile mali haklar, spor disiplini ve yönetilmesiyle alakalı olmamasından bu şümul dışındadır. Bu meyanda ki uyuşmazlıklar ya yargı makamları huzurunda dava yoluyla veya taraf olanların isteği üzerine, yazılı anlaşmaların teatisi ile yargı kontrolüne tabi olacak şekilde spor federasyonları kurulları huzurunda da çözüme kavuşturulacaktır.” hükmüne yer verilmektedir. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu gerekçesinde zikredilen bu tafsilât da, sporcular, teknik adamlar, kulüpler, sağlık personelleri, menajerler ve maç organizatörü gibi sporla alakalı kimselerin şahsi olarak aralarında imzaladıkları geçici transferler, menajerlikler, transferler, hizmetler, vekâletler ve maç organizatörlükleri gibi bütün sözleşmeler üzerine icap eden alacak talepleri ve iddiaları ile mali haklara ilişkin uyuşmazlıkları icap ederse taraf olanlarca anlaşma cihetine giderek

²¹ Artuç, s. 874-876.

öncelikle spor federasyonlarının önüne sunulabileceği, böyle bir mutabakata varılırsa doğal olarak Federasyon yetkili mercilerince alınan hükümlere Tahkim Kurulları tarafınca bakılabileceği şeklinde anlatılmaktadır.²²

Tahkim Kurulu, aşağıdaki karar ve düzenlemelere ilişkin uyuşmazlıkları ilgililerinin başvurusu üzerine inceleyerek kesin olarak karara bağlar:²³

- a) Federasyon ile kulüpler, hakemler, futbolcular, teknik direktörler, antrenörler, oyuncu temsilcileri, sağlık personelleri ve diğer yetkililer hakkında Yönetim Kurulu tarafından verilen kararları,
- b) Amatör ve Profesyonel Futbol Disiplin Kurullarının kararları,
- c) Uyuşmazlık Çözüm Kurulu kararları,
- d) Kulüp Lisans Kurulu kararları,
- e) Etik Kurulu kararları,
- f) Türkiye Futbol Federasyonu Statüsü ve talimatları uyarınca nihai karar verme yetki-sine sahip diğer kurulların verdikleri hukuki sonuç doğuran kararları,
- g) Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan talimatları.

Yukarıda sayılan hususlar hakkında Tahkim Kurulu'na başvuruda bulunmak isteyen taraf, ilgili kararın kendisine tebliğini veya talimatın yayımını takip eden yedi gün içinde yazılı olarak başvurusunu gerçekleştirmek zorundadır. Tahkim Kurulu kararları kesin ve nihaidir. İdari veya yargısal makamların onayına tabi olmadığı gibi, bu kararlara karşı idari veya yargısal makamlara başvurulamaz. Yetki alanına ilişkin tüm uyuşmazlıklar FIFA, UEFA veya TFF hukuk organları tarafından karara bağlanır. Ulusal ihtilaflarda TFF, uluslararası ihtilaflarda ise FIFA yetkilidir.²⁴

2.1.3.1. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'nun Görevleri

1992 senesinde futbol branşı özerkliğe kavuşmasının ardından Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü yapısında çatısı altında yer alan ve bugün rakamları kırk yediye varan özerk spor federasyonlarına yönelik hukuki uyuşmazlıklar söz konusu olduğunda itirazlarla alakalı çözüme kavuşturulması açısından Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü Özerk Spor

²² Artuç, s. 876.

²³ Uslu, s. 44.

²⁴ Uslu, s. 44.

Federasyonları Çerçeve Statüsüne göre Gençlik ve Spor Genel Müdürlüğü çatısı altında bir Tahkim Kurulu teşekkül ettirilmiştir.

Tahkim Kurulu; özerk federasyonlarla sporcular, federasyonla kulüpler, idareciler, hakemler, teknik direktörler, antrenörler ve de benzer spor unsurları, kulüplerle sporcular, idareciler, antrenörler ve benzeri spor personelleriyle, kulüplerle kulüpler arasında oluşacak ihtilaflarla, federasyon yönetim kurulundan alınan hükümlerle disiplin ya da ceza kurul hükümlerine karşı muhatap olan kimselerin itirazı ile ilgili araştırma yapılması ile kati hükme varmakla yükümlüdür. GSGM Tahkim Kurulu Yönetmeliği'ne izafeten kurulun vermiş olduğu hükümler katidir ve bu verilen hükme karşı idari makamlara ya da yargı yoluna müracaatta bulunulamaz kararı getirilirken yalnızca Uluslararası Tahkim Mahkemesi'ne (CAS) müracaatta bulunma hakkı mahfuz tutulmuştur. Bundan dolayı, federasyon başkanıyla disiplin, denetleme ve yönetim kurulu üyeleri haklarında alınan hükümlere karşı ulusal federasyon üyesi olduğu uluslararası federasyonun yasalarında yer bulması durumunda taraf olanlar CAS'a müracaatta bulunabileceklerdir.²⁵

Evvelce şu konuyu aydınlatmamız gerekir ki, Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu, 3289 sayılı Yasanın Ek-9 uncu maddesi hükümleri uyarınca kurulan özerk spor federasyonları ile alakalı mevzularda vazifelidir, bu Kurulun Futbol Federasyonu tarafınca verilmiş olan hükümlere ilişkin herhangi bir yetkisi bulunmamaktadır. Aynı zaman da bu Kurul, özerkliği bulunmayan spor federasyonları ile alakalı mevzularda vazifesi yoktur, bu durumla ilgili yetki Merkez Ceza Kurulundur.

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'nun hangi uyuşmazlıklara bakacağına ilişkin 3289 sayılı Kanunun Ek-9 uncu Maddesi'nin sekizinci ve dokuzuncu fıkraları ile Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönetmeliği'nin beşinci Maddesinde düzenlenmiştir.²⁶

Kanun ve Yönetmelikle beraber ele alınıp bakıldığında, Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu vazifeleri şu şekilde ortaya konulabilir:

- Federasyonlar ile Kulüpler, teknik direktör, antrenörler, hakem, sporcular ve aralarındaki vuku bulan uyuşmazlıkları çözümlemek,
- Kulüp ile teknik direktör, antrenör ve sporcu aralarındaki vuku bulan uyuşmazlıkları çözümlemek,
- Kulüplerle kulüpler arasındaki vuku bulan uyuşmazlıkları çözümlemek,

²⁵ Özsoy, s. 21.

²⁶ Artuç, s. 878-879.

- Federasyonlar tarafınca verilmiş olan hükümler ile federasyon ceza kurulları ve de disiplin kurullarının hükümlerine karşı yapılmış olan itirazları incelemek,
- Federasyonlar ile federasyonlar ya da Genel Müdürlük ile Federasyonlar arasında hâsıl olan ihtilâf ve uyuşmazlıklarla alakalı kendi üyeleri arasından bir başkan seçmek, Genel Müdürlük ve Federasyonların temsilcilerinden teşekkül eden bir heyet teşekkül ettirmek ve bu komisyonun hükümlerini murakabe etmek,
- Federasyon Başkanı, Federasyon (Yedek üyelerde de dâhil) Yönetim Kurulu, Federasyon Disiplin Kurulu, başkanın ve üyelerin spor disiplinine ve de spor ahlakına aksi davranımları sebebiyle Bakan tarafınca Spor Genel Müdürlüğü Merkez Ceza Kuruluna sevkini yapmak suretiyle, bu Kurul tarafınca verilen hükümleri itirazını araştırmak,
- Gençlik ve Spor Bakanının istemesi suretiyle toplanacak Federasyon Olağanüstü Genel Kurulunu gerçekleştirecek üç kişilik komisyonu seçmek ve bu komisyon tarafından verilecek hükümleri murakabe etmek,
- Sportif Değerlendirme ve Geliştirme Kurulu raporlarında yeterli düzeyde görülmeyen veya yapılan denetim sonucu görevi başında kalmasında sakınca görülen Federasyon Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri hakkında karar almak üzere, Bakanın istemi üzerine Olağanüstü Genel Kurulu toplamakla görevli üç kişilik komisyonun işlem ve kararlarını ilgililerin itirazı üzerine inceleyerek kesin karara bağlamak,
- Genel Kurulunu zamanında yapmayan federasyonların genel kurulunu altmış günlük zaman zarfında gerçekleştirecek üç kişiden mütevellit komisyonu oluşturmak ve bu komisyonca verilen hükümlerin denetimini yapmak.²⁷

Belirtilen Genel Kurulları toplamakla görevli komisyonları Tahkim Kurulu belirler.²⁸

2.1.3.2. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun Görevleri

Tüm dünyada olduğu gibi, Türkiye'de de futbol en popüler spor dalı olma özelliğine sahiptir. Bu sporun ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütülmesi, teşkilatlandırılması, geliştirilmesi ve Türkiye'nin futbol konusunda yurtiçinde ve yurtdışında temsil edilmesi

²⁷ Artuç, s. 881-882; Üçışık, s. 54.

²⁸ Üçışık, s. 54.

Türkiye Futbol Federasyonu tarafından sağlanmaktadır.²⁹ Hem dünyada hem de Türkiye’de futbolun yükselen değer olduğu göz önüne alındığında, bu alanda yetkin bir kurumun olması kaçınılmaz bir hal almıştır.³⁰

17.10.1992 tarih ve 3813 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ile Türkiye Futbol Federasyonu özel hukuk kararlarına bağlı ve tüzel kişiliğe büründürülmüş bir teşekkül halini almıştır. Türkiye Futbol Federasyonu, özel hukuk kararlarına bağlı bağımsız bir teşekkül halini almıştır. Aynı zamanda, TFF çatısı altında cereyan eden çeşitli futbol faaliyetlerinden hâsıl olan anlaşmazlıklar ve ihtilâfların vukuunda çözümüne binaen tahkim esası getirilmiş ve Tahkim Kurulu ihdas edilmiştir. Dolayısıyla TFF çatısı altında cereyan eden çeşitli futbol faaliyetinden hâsıl olan anlaşmazlıklar ve ihtilafların çözümü kanunla bağımsız olan ve özerk olarak çalışan Tahkim Kurulu’na bırakılmıştır.

5894 sayılı Kanun’un 6/1. maddesi uyarınca, Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu TFF Statüsü ve ilişkin talimatlarında değinilen hususlardaki uyuşmazlıklar ile alakalı bağımsız ve tarafsız bir zorunlu tahkim merciidir.³¹ Tahkim kurulu son karar veren makamdır. İlgili Kanunda, Tahkim Kurulunun vazifeleri çok umumi şekilde anlatılmış ve TFF mevzuatında vurgulanan uyuşmazlıkları çözümleyeceğine değinilmiştir.

Türkiye Futbol Federasyonu Statüsünde, futbol, Uluslararası Futbol Federasyonları Birliği (FIFA)’nın denetimine tabi olan ve Futbol Oyun Kuralları çerçevesinde düzenlenen oyun şeklinde tanımlanmaktadır. Anılan statüye göre, Türkiye Futbol Federasyonu, 1923’ten beri FIFA’nın ve 1962’den beri Avrupa Futbol Federasyonları Birliği (UEFA)’nın üyesidir.

Yukarıda zikredilen hususlara göre, Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulunun görevleri şu şekilde sayılabilir:³²

- Kulüplerle federasyon, federasyonla kulüpler, kulüplerle hakemler, teknik direktör, antrenör, futbolcu, oyuncu temsilcisi, masör, menajer ile diğer yetkililer araların da hâsıl olan anlaşmazlıklar ve ihtilafların vukuu bulması halinde, bu durumlarla alakalı olarak TFF Yönetim Kurulu tarafınca verilen hükümleri araştırır,
- Disiplin Kurulu hükümlerine karşı yapılan itirazları inceler,

²⁹ Erişir, Evrim, Petek, Hasan; Türkiye Futbol Federasyonu’nun Hukukî Niteliği, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 3, Sayı: 19, Mart 2008, s 197-205.

³⁰ Çınarlı, Serkan; Türkiye Futbol Federasyonu’nun İdari ve Hukuki Yapısı Açısından Anayasa Mahkemesi Kararı ve Anayasa Değişikliği Işığında Tahkim Kurulu’nun Yapısına İlişkin Öneriler, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 6, Sayı: 1, Haziran 2011, s. 189-212.

³¹ Üçışık, s. 135.

³² Artuç, s. 882-883, Üçışık, s. 137.

- Uyuşmazlık çözüm kurulu hükümlerini inceler,
- Kulüp Lisans Kurulu Kararlarını inceler,
- Etik Kurulu Kararlarını inceler,
- Yönetim Kurulu tarafından çıkarılan Talimatları inceler,
- TFF tarafınca yapılan talimatlar, üst normlara aykırı olup olmaması gibi mevzulardaki müracaatları hükme bağlar.

Mevzusu futbol olan uyuşmazlıkları Tahkim Kurulu çözümler; verilen hükümler nihaidir. Bu kesinlik mutlakdır, çünkü verilmiş olan hükümlere karşı hiçbir yargı merciine müracaatta bulunulamaz. Tahkim Kurulu için “Futbolun Anayasa Mahkemesidir” denilmesi pekte yanlış sayılmayacaktır.³³

Statüye göre, Tahkim Kurulunun görev süresi, Federasyon Yönetim Kurulunun görev süresi kadardır.³⁴

Şu anda tamamen avukatlar ve hukukçu akademisyenlerden oluşan Tahkim Kurulu, kararlarını, Türk spor hukuk mevzuatı yanında; evrensel hukuk ilkelerini, CAS kararlarını, hukuk öğretilerini gözeterek almaktadır. Dolayısıyla, Kurul’un çalışmalarının adil ve hızlı biçimde yürümesi, Türk futbolu ve barındırdığı hukuki uyuşmazlıklar bakımından son derece olumlu sonuçlar doğurmaktadır.³⁵

2.1.4. Tahkim Kurullarına Başvuru

Tahkim Kurullarından, alakalı olanlarca, hükmün muhataplarına bildirilmesinden sonra Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kuruluna yedi gün, Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kuruluna ise on gün zaman zarfında müracaat edilerek hüküm verilmesi talep edilir. Statüye göre, başvuru yazılı yapılır.³⁶

Federasyon tarafınca gerçekleştirilen işlem, disiplinle alakalı bir işlemse, bu işlem için direk Tahkim Kurulu’na başvuruda bulunulabilir, lakin tesis edilen işlem disiplinle alakalı hükümler haricinde bir işlem ise; farzı misal sporcu lisans ya da tescili ya da hükmen mağlubiyet ile ilgili kararlar benzer olanları, bu nüvede olan işlemleri Disiplin Kurulu

³³ Özsoy, s. 18.

³⁴ Üçışık, s. 135.

³⁵ Bilginoğlu, İstanbul, 2015, s. 55.

³⁶ Üçışık, s. 138.

haricinde Teknik Kurul, MHK gibi Federasyonun diğerkurulları tarafınca verildiğinden, öncelikli bu hükümlerle alakalı Federasyon Yönetim Kuruluna müracaatta bulunulmalı, müteakiben ise Federasyon Yönetim Kurulu hükümlerine karşın Tahkim Kuruluna müracaat edilmelidir.³⁷

Kaide olarak Tahkim Kurulu tarafınca bir işlemin incelenebilmesi için alakalı olanların istekte bulunmasına bağlıdır. Yalnız, bir kısım Federasyonların Disiplin Talimatlarında müebbeten hak mahrumiyeti cezalarının reysen incelemeye tabi olduğuna ilişkin kararlar bulunmaktadır. Bu halde, müracaat edilmese dahi ceza verildiğinde dosya direk ilişkili Federasyon tarafınca Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'na gönderilir. Tahkim Kurulu bu dosyayı araştırıp karara varacaktır.³⁸

2.1.4.1. Tahkim Kurullarına Başvurabilecekler

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'na hangi kişilerin müracaat edeceğini, Yönetmeliğin 8/1. maddesinde değinilmiştir. Bu duruma ilişkin müracaatlar, alâkalı şahıslar ve kulüp başkanları ya da yetkili kılınan yöneticiler tarafınca, Tahkim Kurulu Başkanlığına hitaben yazılmış dilekçe ile yapılır. Dilekçeler, doğrudan Kurula verilebileceği gibi posta ile iadeli taahhütlü de gönderilebilir.³⁹

İlgili şahıslar deyiminden anlatılmak istenen, Federasyon'un yetkili kurulları tarafınca yapılan işlem, hüküm ya da fiil sonucu hakkı ihlal edilen, gerçekleşen işlemin şahsını ilgilendirdiği kişiler ve bu kişilerce yapılan fiil nihayetinde mağdur olan kimselerdir.⁴⁰

TFF Yönetim Kurulu'nun ya da Disiplin Kurulu'nun, hükümlerine itiraz üzerine araştıran ve kati hükme bağlayan Tahkim Kuruluna, şahsi hükümleri aleyhine itiraz müracaatı yapmalarının düşünülmesi doğru olamayacağı gibi; Tahkim Kurulu'nca yapılmakta olan araştırmaya "taraf" olarak dâhil olmaları da söz konusu olamaz.⁴¹

³⁷ Artuç, s. 883-884.

³⁸ Artuç, s. 885.

³⁹ Üçışık, s. 55.

⁴⁰ Artuç, s. 885.

⁴¹ Ayanoğlu, Taner, Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun İşlevi ve Kararlarının Niteliği, TBB Dergisi, Sayı 74, Yıl: 2008, s. 61-62, <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2008-74-384>, Erişim Tarihi: 05.11.2016

2.1.4.2. Tahkim Kurullarına Başvuru Süresi

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'na müracaat zamanı olarak Yönetmeliğin 8/4. maddesinde, on günlük bir zaman belirtilmiştir.⁴²

Belirtilen on gün olan zaman, federasyon yönetim kurulu hükmüyle disiplin ya da ceza kurulu hükümlerini yazılı bildirisini müteakip günden itibaren başlar.

Dilekçeler, doğrudan Kurula verilebileceği gibi posta ile iadeli taahhütlü de gönderilebilir. Başvuruların Kurula teslimi veya postaya verilme tarihi, başvuru tarihi olarak kabul edilir. Bu on günlük zamanın dolup dolmadığı, dilekçenin Kurula verilme tarihine göre saptanır, yalnız dilekçe iadeli taahhütlü şekilde postayla gönderilmişse, Yönetmeliğin 8/3. maddesi uyarınca müracaatın postaya verilme tarihi müracaat tarihi olarak kabul görür.⁴³

Bildirimden itibaren on günlük sürenin bitmesini müteakip yapılmış olan müracaat Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu tarafınca zamanaşımından dolayı reddedilmektedir.⁴⁴

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'na müracaat zamanı ise 5894 sayılı Kanun'un 6/2 ve Talimatın 7. maddesi uyarınca yedi gün olarak belirlenmiştir. Belirtilen yedi günlük zaman, TFF talimatlarının yayımlanmasından veya itiraz yapılan hükmün tebliğini müteakip yedi gündür. Bu yedi günlük zaman dolduktan sonra müracaat yapılmışsa, müracaatın reddine hükmedilir.⁴⁵

Tahkim Kurulu Başkanlığı, intikal eden dilekçeleri, dosya kabul defterine takvim senesine göre vereceği esas numarası karşılığında haneye; davacısı, davalısı, davanın konusu gibi açıklamalar ile kaydeder. Dosya kayıt defterine yapılacak kayıtlardan koordinatör sorumludur. Dilekçede; tarafların ve varsa vekillerinin T.C. Kimlik Numarası, adı, soyadı, unvanları, adresleri, başvurunun konusu, maddi ve hukuki sebepleri ile dayanılan deliller ve talepler yer alır. İlgili kararların ve belgelerin asılları veya örnekleri dilekçeye eklenir. Dilekçe ve ekleri karşı taraf sayısından bir fazla olur.⁴⁶

⁴² Spor Genel Müdürlüğü, Tahkim Kurulu, <http://sgm.gsb.gov.tr/Sayfalar/270/174/tahkim-kurulu.aspx>, Erişim Tarihi: 25.11.2016.

⁴³ Üçışık, s. 55.

⁴⁴ Artuç, s. 888.

⁴⁵ Artuç, s. 889.

⁴⁶ Üçışık, s. 55.

2.1.4.3. Tahkim Kurullarına Başvuru Harcı

Başvuru sahibi, başvuru ücretini yatırmak ve makbuzunu dilekçesine eklemek zorundadır. Aksi halde bu makbuz ibraz edilinceye kadar dilekçesi işleme konulmaz.

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'na ilâveten Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'na müracaat harca tâbidir. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'na müracaat harcı Yönetmeliğin 9/2. maddesine istinaden sporcu için (2000) gösterge, diğer müracaatlarda ise (4000) gösterge sayısının memur aylıklarına uygulanan katsayı ile çarpımı sonucu bulunan rakamdır.

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'na müracaat harcı, uyuşmazlığın maddi bir karşılığının olması veya olmaması durumuna istinaden farklılık arz eder. Talimatın 21. maddesi uyarınca, maddi uyuşmazlıklarda dava mevzusunun kıymeti üzerinden % 2 nispetinde maktu müracaat harcı ile nispi başvuru harcı beraber, uyuşmazlığın maddi bir kıymetinin olmaması halinde ise sadece maktu müracaat bedeli müracaat edenden alınır. Maktu müracaatların bedeli her yıl sezon başında Türkiye Futbol Federasyonu Yönetim Kurulu tarafınca belirlenmektedir.

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu'na müracaatta bulunan kişi müracaat harcını peşin olarak yatırıp, makbuzunu müracaat dilekçesinin ilişğine eklemek zorundadır. Lakin müracaat sahibi dilekçe ile başvurmasına karşın, müracaatçı ücretini ödememiş ise ödeme yapıp makbuzu ibraz edinceye değin dilekçe işleme konulmaz. Müracaatın işlem gördüğü tarihi müteakip yedi gün içerisinde müracaat yapan kişi müracaat harcını yatırmış lakin makbuzu ibraz etmemişse müracaat yapılmamış addedilir.⁴⁷

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kuruluna müracaat harcının yatırılması mevzusuyla ilgili, bu hâl Talimatın 7. maddesinde hiçbir istisnaya mahal bırakmayacak şekilde belirtilmiştir. Bu duruma izafeten “başvuru veya itirazlar, kararın yazılı bildirimini veya yazılı bildirim hükmündeki duyuruyu izleyen yedi gün içinde harcı yatırılmak suretiyle gerçekleştirilmek zorundadır.” Talimatın 6/3. maddesine uyarınca müracaatçı, müracaat ücretini yatırmak ve makbuzunu dilekçenin ilişğine eklemek mecburiyetinde, ücreti yatırılmamış müracaat ret olunur.⁴⁸

⁴⁷ Artuç, s. 889-890.

⁴⁸ Artuç, s. 890.

Müracaat harçları Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu için Federasyonun banka hesabına yatırılır iken Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu içinse Genel Müdürlüğün banka hesabına yatırılır.⁴⁹

2.1.4.4. Tahkim Kurullarına Başvurunun Etkisi

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kuruluna müracaatta bulunulması, verilmiş olan hükmün infazını ve de icrasını durdurmaz. Yalnız; Kurul hızlı ve gecikmesi halinde beis olan durumların bulunması halinde ve itiraz mevzusu hükümde hukuka aleni aykırılık olması durumunda ilgilinin müracaatta bulunması şartıyla, müracaat ya da yargılamanın seyrini dikkate alarak, infaz ya da icranın durdurulmasına hükmedebilir. Kurul, haklı ve de mücbir sebeplerin bulunması durumunda ihtilaf ile ilgili direkt alakalı mevzularda herhangi bir müracaat yapılmadan da resen infaz ve icranın durdurulmasına hükmedebilir.⁵⁰

2.1.5. Tahkim Kurullarının Başvuruyu İncelemesi

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu şahsına intikali gerçekleşen dilekçeleri, dosya kabul defterine takvim yılına temel olarak vereceği esas sayısı karşılığında bulunan kısma; davacısı, davalısı, davanın mevzusu, hükmün kabulü, mercii ataması ya da ret gibi izahat ile kayda geçer. Dosya kayıt kütüğüne yapılan işlemlerden koordinatör mesuldür.⁵¹ Müracaat dilekçeleri, Kurul evrakına kayıt esasına göre ve varsa aciliyet halleri de nazara alınarak, Kurul tarafınca tafsilâtlı bir şekilde araştırılır. Başkanın münasip görmesi durumunda bir üye dosyayı; vazife, ehliyet, menfaat, merci atlanması, zaman aşımı mevzularında ve esastan araştırarak düşüncelerini en geç beş gün içinde bildirir.⁵² Başkan, Kurul üyesi olmayan, ancak konusunda uzman kişi veya kişileri ücretini de belirlemek suretiyle bilirkişi olarak görevlendirebilir. Bilirkişi konu hakkındaki raporunu düzenleyerek Kurula verir.⁵³

Yapılan araştırma nihayetinde müracaatta şekli eksiklikler olması halinde, dilekçe, eksikliklerin giderilmesi açısından iade edilir. Bu işlemi seyreden beş günlük zaman zarfında iadenin gereği yerine getirilmez ise, müracaat ya da müracaatlar ret edilir. Bu araştırmada

⁴⁹ Artuç, s. 891.

⁵⁰ Artuç, s. 890-891.

⁵¹ Üçışık, s. 55.

⁵² Artuç, s. 891.

⁵³ Üçışık, s. 55.

Kurulca, merci atlandığı görülür ise dilekçe lüzumlu işlemlerin yapılması için alâkalı birime gönderilir ve müracaat sahibine bildirimde bulunulur.⁵⁴

Karşı taraf, kendisine yapılan bildirimden itibaren en geç on gün içinde cevap dilekçesini vermek zorundadır. Dilekçede, maddî ve hukukî açıklamalar ile deliller ve talepler yer alır ve ilgili belgeler eklenir.

Tamamlanan dosya, varsa üyenin düşüncesi veya bilirkişi raporu ile birlikte Kurula sevk edilir. Kurul, incelemesini evrak üzerinde yapar. Kurul gerek görürse, bilgi ve belge istenmesine, başkaca inceleme işlemlerinin yapılmasına ve dosya kapsamı ile sınırlı kalmak koşuluyla, sözlü açıklamaların dinlenmesine de karar verebilir. Federasyon Disiplin veya Ceza Kurullarının Kararlarına karşı yapılan itirazlarda taraf teşekkül ettirilmeyebilir. Görüşmeleri Başkan yönetir ve tartışmaların sonuçlanmasından sonra, soyadı sırasına göre oylamaya geçilir. Başkan, oyunu en son verir. Oy kullanmak zorunlu olup, çekimser kalınmaz. Oy kullanmayan üye toplantıya mazeretsiz olarak katılmamış sayılır.⁵⁵

Kurula başvuru icra ve infazı durdurmaz. Ancak, Kurul ivedi durumlarda ilgilinin talepte bulunması koşuluyla, başvuru veya itiraz konusu kararda hukuka açıkça aykırılık bulunması halinde ve yargılamanın seyrini dikkate alarak, icra veya infazın durdurulmasına karar verebilir.⁵⁶

2.1.5.1. Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu Yönünden

Dilekçe, ilk incelemede başkaca bir aykırılık görülmemesi halinde ya davarsa şekli nitelikte eksiklerin tamamlanması suretiyle, karşı taraf ve ihbarı elzem görülen diğer şahıslara gönderilmektedir. Karşı tarafın, şahsına gönderilen dilekçeyle alakalı cevap hakkı doğuyorsa, şahsına dilekçenin intikal etmesini müteakip azami süre olan on gün içerisinde cevap dilekçesi verme mecburiyeti vardır. Dilekçede, hukukî ve de maddî açıklamalarla deliller ve taleplere yer verilir ve mevcut olması halinde ilgili evraklar eklenebilir.

Karşı taraftan gelen dilekçeler yeni delil içermekteyse, müracaatta bulunana bildirilmelidir, aksi takdirde bildirilmemesi durumunda savunma hakkının sınırlandırılması niteliği taşıyacaktır.

⁵⁴ Artuç, s. 892.

⁵⁵ Üçışık, s. 139.

⁵⁶ Üçışık, s. 56.

Tamamlanan dosya, varsa üyenin görüşü ya da bilirkişi raporuyla beraber Kurula gönderilir.

Kurul, incelemesini dosya üstünde gerçekleştirir. Yalnız lüzumu halinde, belge ve bilgi istenmesi, başkaca inceleme işlemlerin yapılması ve dosya kapsamıyla sınırlı kalmak koşulu ile sözlü ifadelerin dinlenmesine de hükmedebilir. Bu durumda sözlü ifade almayı Kurul kendi isteyebileceği gibi, müracaat sahibi ya da cevap verenin istemi üstüne de bu mevzuda hükme varabilir. Kurul gerekli görmesi halinde tanık dinleyebilir.⁵⁷

Federasyon Disiplin Kurulu ya da Ceza Kurulu hükümlerine karşı olan itirazlarda taraf olanların teşekkülünü sağlamayabilir. Bu durum tamimiyle Kurulun takdir yetkisine bağlıdır.⁵⁸

2.1.5.2. Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu Yönünden

Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'na müracaat dilekçeleri kaide itibariyle, kayıt esaslarına yönelik olarak incelenir. Bu duruma ilişkin Kurul, önemliliğini göz önünde tutarak bir uyuşmazlığın öncelikli olarak incelenmesi hususunda hükme varabilir.

Müracaat dilekçeleri Başkan veya Raportör ya da Başkan tarafınca vazifelendirecek üye tarafınca incelenir.

Müracaatın biçimsel anlamda eksikliğin olması durumunda dilekçe, eksikliklerinin giderilmesi için müracaatı yapan muhataba iade edilir. Eksikliklerin müracaat eden muhataba bildirilmesinden müteakiben beş gün içinde giderilmesi gerekmektedir. Eksiklikleri bu zaman zarfı içinde gidermez ise müracaat edilmemiş sayılır.⁵⁹

Herhangi bir şekli eksikliğin olmadığı müracaatlar, merci atlaması, ehliyet, görev, harç, menfaat ve zaman aşımı hususlarından incelenir ve bu mevzudaki tespit müracaat tarihini müteakip en azami yedi günlük zaman zarfında Kurul'a bildirir.

Yapılan ilk inceleme esnasında dosyada herhangi bir eksiklik olması halinde müracaatın reddine hükmedilir.

Yalnızca yapılan inceleme nihayetinde merci atlandığı anlaşılırsa, evrak, işlem için yetkili makama iletilir ve bu hal müracaat yapan kişiye bildirilir.

⁵⁷ Artuç, s. 893.

⁵⁸ Artuç, s. 894.

⁵⁹ Artuç, s. 894.

İlk incelemenin tamamlanmasıyla evrak, karşı taraf ve ihbarı elzem olan diğer şahıslara tebliğ edilir. Karşı tarafın dilekçeyi cevap vermesi gerekliyse, cevabını dilekçenin şahsına tebliğ tebellüğünden müteakip en azami yedi gün içinde Kurul'a iletmek mecburiyetindedir. Cevap dilekçesi, karşı tarafın adedinden bir fazla sayıda hazırlanmak suretiyle Kurula sunulur. Cevap dilekçesinde, parasal olgulara, açıklamalara, delillere ve herhangi bir istek varsa bu isteklere de yer verilir. Mevcut deliller ve başkaca belgeler dilekçe ekine eklenerek Kurula gönderilir.

Futbol Disiplin Kurulları hükümlerine karşı hâsıl olan itirazlarda taraf teşkili sağlanmayabilir.

Karşı taraftan gelen dilekçeler, yeni delil içermekteyse, müracaat sahibine bildirilmelidir, aksi takdirde bildirilmemesi durumunda savunma hakkının kısıtlanması niteliğini taşıyacaktır.

Dilekçeler teatisi üzerine tamamlanan dosya, incelemeyi gerçekleştiren üyenin esas ile alakalı görüşleriyle birlikte Kurula arz olunur.

Kurul, araştırmasını ve incelemesini kural olarak dosya üzerinde gerçekleştirir. Bununla beraber Kurul, gerekli gördüğü hallerde bilgi ve belge istenmesi, tarafların veya tanığın dinlenmesi, bilirkişiye başvurulması gibi sair incelemeye ve yargılamanın duruşmalı olmasına hüküm verebilir. Kurul gerektiğinde duruşmanın gizli yapılmasına da karar verebilir.⁶⁰

2.1.6. Tahkim Kurulunun Karar Vermesi

3289 sayılı Yasanın Ek 9/A maddesinin sekizinci fıkrasına göre Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulu hükümlerini; kanun, uluslararası ve ulusal federasyonların yasaları, yasaların usule ilişkin hükümleri ile dosya münderecatı, bilirkişi incelemesi, tanık beyanı ve her türlü delil göz önüne alınarak adalet ve nesafet esasları dairesinde tesis eder.⁶¹ Kurul Kararlarında bağımsızdır.⁶²

Tahkim Kurullarında da, lehe aleyhe bozma yasağı, kanun uygulaması, hükümlerinin gerekçeli olması, gerekçesiz olarak aşağı haddin üzerinde ceza tayin etmeme, dava açılmayan

⁶⁰ Artuç, s. 895, Üçışık, s. 57.

⁶¹ Artuç, s. 896.

⁶² Üçışık, s. 139.

eylemenden dolayı ceza vermeme... vb. bir kısım ceza muhakemesi hukuku ve Ceza Hukuku yasaları uygulanmaktadır.⁶³

Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kurulunca, zorunlu haller dışında spor faaliyetleriyle alakalı iş ve işlemlerde en azami on iş günü, diğer mevzularda ise en geç üç ay içinde hüküm verilir. Bir müsabakada vuku bulan bir olayın sonraki müsabakaya kadar sonuçlandırılmaması halinde fiil yaptırımsız bir hal alabilecektir. Yahut bu müsabakalarda özel puanlama şekli belirleyip, bu belirlemeyle de sonuca varılacağı, daha sonra Tahkim Kurulu tarafınca verilen hükümler problemlili hal alabilecektir. Bundan dolayı spor faaliyetleri ile alakalı, ivedilik durumu taşıyan işlemlerde kanun koyucu, Tahkim Kurulunun ivedilikle hükme varmasını ister.

Her iki Kurul için de görüşme oturumlarını Başkan moderatörlüğünü yapar, inceleme ve değerlendirmelerin akabinde Kurul üyeleri arasında soyadı skalasına göre oylama yapılır. Başkan, oyunu nihai olarak kullanır. Hükümler, toplantıda hazır bulunan üyelerin oy çokluğuyla alınır. Oyların eşit durumda olması halinde Başkanın kullandığı oy belirleyicidir.

Oy kullanmak zorunluluğu olmakla birlikte çekimser kalınamaz. Oy kullanmayan üye toplantıya mazeretsiz olarak katılmamış sayılır.⁶⁴

Kurul; itirazın kabulüne, reddine ya da itiraz mevzusu hükmün değiştirilip hükme bağlanmasına (düzeltilecek onanmasına) karar verebilir. Bu durumdan dolayı Tahkim Kurullarının kimi zaman kararı bir daha kurdukları da olmaktadır.⁶⁵

Kurul, kararında, başvuru ücreti ile yargılama giderleri ve vekâlet ücretinin kimin üzerinde ve ne miktarda kalacağına hükmeder. Kararlar benzer mahkeme hükümleri gibi mutlaka gerekçeli olur. Varsa muhalefet şerhleri de hükme ilave edilir. Gerekçenin hemen yazılmadığı hallerde, özet hüküm, muhataba ve federasyon başkanlığına internet ve faks üstünden ivedilikle gönderilir ve federasyon ile muhataplar tarafınca uygulamaya konulur. Bu halde gerekçeli hüküm sonradan tebliğ edilir.⁶⁶

Taraf olanlar, hükmün tebliğ tarihini müteakiben on günlük bir zaman dilimi zarfında verilen hükme karşı hükmü düzeltme yoluna müracaat edebilirler. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanununun hükümlerin açıklanması, yargılamanın yenilenmesi veya parasal hataların giderilmesi durumu dışında Kurulda aynı mevzuda bir daha hükme varılmaz.

⁶³ Artuç, s. 896-898.

⁶⁴ Artuç, s. 898.

⁶⁵ Artuç, s. 898-899.

⁶⁶ Üçışık, s. 57.

Tahkim Kurulları tarafınca verilen bu hükümler mutlakdır, bu hükümlere karşı idari yargıda istinaf veya adli ve idari yargıda temyiz, hüküm düzeltme gibi yasa yollarına müracaatta bulunulmaz, bu hükümlerin hukuka aykırı olduğu iddiasıyla tespit, tazminat davası ve iptal davası açılmaz.⁶⁷

Hükmün uygulanması ilgili İl Disiplin Kurulu, Amatör Futbol Disiplin Kurulu, Profesyonel Futbol Disiplin Kurulu ve Tahkim Kurulu'nun takdirine bırakılmıştır.⁶⁸

3289 sayılı Yasanın Ek 9/A maddesinin dokuzuncu fıkrası uyarınca Tahkim Kurulu hükümleri, 9/6/1932 tarihli ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanununun 38 inci maddesi hükmü uyarınca ilam mahiyetinde sayılır.⁶⁹

Hakem Heyeti kararlarına karşı Tahkim Kurulu'na itiraz süresi kararın taraflara tebliğinden itibaren 7 (yedi) gündür. Süresi geçtikten sonra yapılan başvuruların değerlendirilebilmesi mümkün değildir. Uyuşmazlık Çözüm Kurulu Hakem Heyeti tarafından verilen kararlar, Tahkim Kurulu'na itiraz edilmemesi ya da itiraz üzerine verilen Tahkim Kurulu kararı ile kesinleşir. Kesinleşen Hakem Heyeti kararları, TFF tarafından derhal uygulanır. Başvurunun, yargılamanın her aşamasında geri alınması mümkündür; Tahkim Kurulu karar verinceye kadar geri alma mümkün olduğundan, Uyuşmazlık Çözüm Kurulu bir ceza verdikten sonra başvuru geri alınmışsa, verilen ceza Tahkim Kurulu tarafından kaldırılır.⁷⁰

2.2. Sporda Tahkimin Türkiye'de Uygulanması

Spor Federasyonlarının verdikleri hükümlerle hakkı ihlal edilen taraf olanların bu hükümleri Federasyon haricinde başka bir makamın huzuruna taşıyarak, hukukilik denetimi yaptırması zorunluluğu süreç içerisinde hâsıl olmuştur. İşte bu sebeplerle spor federasyonlarının sportif faaliyetlerinin disiplinine ve de yönetimiyle alakalı hükümlerine karşı müracaat edecekleri mevki olarak Tahkim Kurulları öngörülmüştür.⁷¹

⁶⁷ Üçışık, s. 57.

⁶⁸ Balcı, Murat, Futbol Disiplin Hukukunda Erteleme, Fasikül Hukuk Dergisi, Cilt: 4, Sayı: 35, Ekim 2012, s. 23-27.

⁶⁹ Artuç, s. 900, Çolakoğlu, Tekin; Çelik Zafer, Spor Genel Müdürlüğü Ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurullarının Yapısal Analizi, http://www.turkhukuksitesi.com/makale_1746.htm, Erişim Tarihi: 01.11.2016.

⁷⁰ Petek, Hasan; Profesyonel Futbolcuya Yapılacak Ödemelerin Gecikmesi, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 12, Sayı: 149, Ocak 2017, s. 233-266.

⁷¹ Artuç, Mustafa, Spor Tahkim Kurulları, TAAD, Yıl: 5, Sayı: 19, (Ekim 2014), s. 867, file:///C:/Users/bozok/Downloads/00338-2b2a6-5e1ad-294d7.pdf, Erişim Tarihi: 25.11.2016.

Tahkim, ülkemiz yönünden yeni bir uygulama ve bilinmeyen bir mefhum değildir. 1927 tarihli Hukuk Muhakemeleri Usulü Kanunu (HMUK) tahkimle alakalı olan hususları içermektedir. Diğer taraftan milletlerarası ticari ilişkiler açısından Milletlerarası Özel Hukuk ve Usul Hukuku Hakkındaki Kanun'da tahkimle ilgili düzenlemeler de söz konusudur. Türkiye, tahkimle alakalı hususlarda önem arz eden bütün milletlerarası sözleşmelerde taraf olmuştur. Taraf olunan sözleşmeler, Milletlerarası Ticari Hakemlik Konusunda, Yabancı Hakem Kararlarının İcrası Hakkında New York Sözleşmesi, Washington Sözleşmesi Olarak bilinen Avrupa (Cenevre) Sözleşmesi ve Dünya Bankası (ICSID) Sözleşmesidir. Diğer taraftan, Türkiye kimi ülkelerle yapmış olduğu yatırım teşvik anlaşmalarında tahkim mevzuuna da yer vermektedir. Yukarıda da değinildiği üzere, ister hukukumuzda, isterse de taraf olduğumuz milletlerarası sözleşmelerde, tahkim mevzuu kanunlarımızda mevcut olan ve de uygulamada kullanılan bir kavramdır.⁷²

Ülkemizde Spor Hukukuyla alakalı iki tane tahkim kurulundan bahsetmek mümkündür. Sözü edilenlerden birisi 5894 sayılı Türkiye Futbol Federasyonu Kuruluş Ve Görevleri Hakkında Kanun'un 6. maddesine uyarınca teşekkül eden Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'dur. Bir diğeri ise 3289 sayılı Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat Ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 9, Ek-9/A ve Geçici 11'inci maddelerine göre kurulmuş olan Spor Genel Müdürlüğü Tahkim Kuruludur.⁷³

Ülkemizde spor alanıyla ilgili ilk tahkim kurulu, 1992 senesinde yukarıda zikredilen alakalı kanun maddesi uyarınca bağımsız yapıya büründürülen Futbol Federasyonu çatısı altında teşekkül ettirilmiştir. Sporla alakalı uyuşmazlıkların çözümü adına genel mahkemelere gidilmesi-ekseriyetle verilecek hüküm ve hükmün süresi vakit kaybı olacağından- birtakım aksaklıklara sebebiyet vermektedir. Bu nedenle sporun özüne yaraşır hükümlerin alınması lüzumu ön plana çıkmaktadır. Sporla alakalı yaşanmakta olan uyuşmazlıkların büyük kısmı, çok fazla lisanslı sporcunun ve kulübün yer aldığı futbol dalında cereyan etmekteydi. Bundan mütevellit Futbol Federasyonu'nun çatısı altında, FIFA ve UEFA örneğinin de teşekkül etmesinden dolayı tahkim kurulu oluşturulması mecburiyeti icap etmiştir. Hükümlerin kısa bir zaman da verilmesi spor için büyük önem arz etmektedir. Farzı misal bir müsabıka verimli olan yarışmalardan men cezasından dolayı üst mahkemeye itiraz edilmesi halinde, verilen hüküm, sporcunun men cezası aldığı zaman zarfının dışına çıkabilmektedir.

⁷² Özsoy, Selami, Spor Hukukunda Tahkim, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, Cilt: 3, S.1, 2008, s. 17, <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sybt/article/view/5000084912>, Erişim Tarihi: 26.11.2016.

⁷³ Artuç, s. 867.

Münhasıran, az bir zamanda hükme varmanın dışında başka bir etken de itirazların müzakere edildiği Asliye Hukuk Mahkemelerinin yerel idari mercilerin tesiri altında kalma şayiaların çıkmasına sebebiyet vereceğidir. Futbol kulüpleri ile alakalı olan davalar, müsabakanın yapıldığı şehrin yerel mahkemelerinde görülmekteydi. Bundan dolayı dönem dönem davalı taraf için kimi endişeler ortaya çıkarmaktaydı, bu hal sportif durum adına menfiliği birlikte getirmekteydi.⁷⁴

⁷⁴ Özsoy, s. 18.

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

CAS TAHKİM MAHKEMESİ

Spor Tahkim Mahkemesi (Court of Arbitration for Sport-CAS), Uluslararası Olimpiyat Komitesi (International Olympic Committee-IOC) tarafından oluşturulmuş ancak faaliyet alanının Olimpik Hareketin sınırları içinde kalmayıp spor ile ilgili uyuşmazlıkların büyük bölümünü kapsayacak kadar geniş olması öngörülmüş bir tahkim kurumudur.¹

CAS, sporla ilgisi ister doğrudan ister dolaylı olsun, bütün ticari uyuşmazlıklar hakkında, sporda disiplin cezası kararları vermeye yetkili herhangi bir organın kararlarına karşı veya bir spor kuruluşunun kararına karşı, kararı alan merciin hukuki statüsüne göre birinci derecede mahkeme veya temyiz başvuru merciidir.²

CAS spor dünyasının özgün gereksinimlerine uygun usullerle, tahkim veya arabuluculuk yöntemleriyle sporda meydana gelebilecek uyuşmazlıkların çözümünü kolaylaştırmaya yönelik hizmet sunan ve bütün spor kuruluşlarından bağımsız bir kurumdur.

CAS'ın misyonu, sporda meydana gelen hukuki uyuşmazlıkları çözümlenektir. Bu amaçla, verdiği tahkim kararlarının, herhangi bir devlet mahkemesi hükmü kadar infaz gücü vardır. Tarafların kabul etmiş olmaları kaydıyla, arabuluculuk yoluyla da tarafların uzlaşarak uyuşmazlıklarını çözmelerine yardımcı olabilir. Ayrıca CAS, sporda ortaya çıkabilecek bir takım hukuki sorunlara istişari görüş de verebilir. CAS, geçici görevli [Ad Hoc] mahkemeler de kurabilir.³

İsviçre Lozan kentinde merkezi olan CAS, Amerika ve Avustralya bölgesinde de hâsıl olan uyuşmazlıklarda merkezi kuruma ulaşılmasını kolaylaştırmak hasebiyle Amerika Birleşik Devletleri New York'ta ve de Avustralya Sydney'de Daimi İdari Büroları kurulmuştur. Bu idari bürolar Lozan'a bağlı olarak görev yapmakta ve usulle ilişkili bütün iş ve işlemleri yapma yetkisine haizdir.

Diğer taraftan, olimpik yapının desteklemesiyle Milletlerarası Olimpiyat Komitesi tarafından oluşturulan CAS, tam bağımsız bir yapıda olup, kendi tertip ettiği hakem heyetleriyle öncelikli doping ile ilişkili olmak hasebiyle, bütün Spor Hukuku anlaşmazlıklarını

¹ Özdemir Kocasakal, Hatice, Uluslararası Spor Yargısı, Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu, Türkiye Millî Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu, İstanbul, 15 Kasım 2018, s. 46.

² PETEK, Hasan; Taraftarları Sebebiyle Federasyonların ve Kulüplerin Sorumluluğu; Taraftar Hangi Tarafda?, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 2, Sayı: 15, Kasım 2007, s.127-141.

³ Erkiner, s. 15.

ve uyuşmazlıkları, spora has vasıfta ve usul kaideleri bünyesinde, tahkim ve arabuluculuk metotlarını uygulayarak çözüme bağlamakla ve uzun sürede milli, milletlerarası spor federasyonları ve spor kurumlarının usulle alakalı kuralları arasındaki uyumu sağlamakla görevlerini ifa etmektedir.⁴

CAS'ın beş temel fonksiyonu bulunmakta olup, bunlar⁵;

- a) Uyuşmazlıkların, çözümü noktasında birincil ve tek yetkili kurum olarak hüküm vermek,
- b) Spor federasyonları tarafınca verilen hükümleri (disiplin cezaları) temyiz mercii olarak irdelemek,
- c) Uyuşmazlıkları arabuluculuk metoduyla iyi niyet yöntemleriyle çözüme kavuşturmak,
- d) Sporla alakalı hukuki mevzularda görüş beyanında bulunmak,
- e) Milletlerarası spor şampiyonaları (FIFA Dünya Futbol Şampiyonası, UEFA Avrupa Futbol Şampiyonası vb.) ve olimpiyat oyunları esnasında husul bulan anlaşmazlıkları ve uyuşmazlıkları kısa bir zaman zarfında çözüme bağlamaktır.

CAS bu görevleri yapısal anlamda, yargılamayı yapan mahkemelerle beraber CAS'ın finansal ve yönetsel gereksinimlerini yerine getirmekte olan ICAS tarafınca yerine getirilmektedir.

3.1. CAS'ın Kuruluşu

Milletlerarası pozisyonda, Spor Hukuku bağlamında, sporun her alanında, özellikle yüzyılın son çeyreğinde uyuşmazlıklar giderek artış göstermiştir. Uyuşmazlıkların sporun her alanında yaygın hale gelmesi ile beraber, milletlerarası sportif organizasyonlar açısından uyuşmazlıkların kısa zaman zarfında, ekonomik, Spor Hukuku'nun ve sporun doğasına aykırı olmayacak halde, münhasıran bağlayıcı şekilde çözümleyecek bağımsız bir tahkim mahkemesinin kurulması kaçınılmaz bir zorunluluk olarak ortaya çıkmıştır.⁶

⁴ Bozkurt, s. 166.

⁵ Bozkurt, s. 167.

⁶ Murat Nart Bozkurt, Spor Hukuku Uyuşmazlıklarının Çözümünde Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi, Ankara Barosu Dergisi, Yıl: 68, Sayı: 2010/2, s. 165, <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2010-2/2010-2-bozkurt.pdf>, Erişim Tarihi: 01.04.2016.

1980 yılından sonraki dönem, profesyonel düzeyde sportif alanda performans sporcuları, spor federasyonları, spor müsabakalarını organize edenler, spor kulüpleri ve sporda görev yapan diğer başka kişiler arasında doğan hukuki uyuşmazlıkların ve anlaşmazlıkların giderek arttığı gözlemlenmiştir. Bahusus uluslararası arenada ortaya çıkan bu gelişme, o tarihe değin Spor Hukuku alanında cereyan eden uyuşmazlıklarını bağlayıcı şekilde çözüme kavuşturacak özgür bir otoritenin olmaması hasebiyle, uluslararası spor organizasyonları bu eksikliklerin ve olumsuzlukların ortadan kalkması konusunda harekete geçmeye zorlamıştır.⁷

1984 senesinde İngilizce adı; Court Of Arbitration For Sport (C.A.S.)ya da Fransızca adı; Tribunal Arbitral Du Sport (T.A.S.) ismini taşıyan sporun dünya konjonktüründe en üst yargı merci teşekkülüyle giderilmiştir. CAS, milletlerarası spora hizmet eden ve Spor Hukukuna ilişkin bütün anlaşmazlıkları ve uyuşmazlıkları en kısa zaman zarfı içerisinde çözmeye yetkili, hükümleri bağlayıcı ve hür bir yargı mercidir.⁸

Dünyada spor mahkemesi olarak kendi mevcudiyetini ve rüştünü kabul ettirmiş en üst merci CAS'tır. CAS, kısaca pozisyon itibari ile uluslararası bir spor mahkemesi görevini ifa etmektedir. İvedi bir biçimde çözümlenmesi gereken sportif alanlarda ki anlaşmazlıklar ve uyuşmazlıkların çözülmesi için teşekkül ettirilmiştir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) üyelerinden müteşekkil bir kurul tarafınca hazırlanan CAS tüzüğü, 6 Haziran 1983 tarihinde Hindistan'da IOC toplantısında kabul edilmiş ve 30 Haziran 1984 tarihinde yürürlüğe girmiştir.⁹

Tahkim Kurulu ile alakalı, futbolun Anayasa Mahkemesidir, tabirini kullanmak yanlış olmaz.¹⁰

3.2. CAS Statüsüne Göre Uyuşmazlıkların Çözümü Konusunda Yetkili Organlar

Sportif uyuşmazlıkların çözümü konusunda yetkili iki organ bulunmaktadır. Bunlar, Uluslararası Spor Tahkim Konseyi ve Spor Tahkim Mahkemesi'dir.¹¹

⁷ Erhan Küçükgüngör, Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Milletlerarası Tahkim (The Court Of Arbitration For Sport), Ankara Üniversitesi Dergisi, C. 53, Sa. 2, Yıl: 2004, s. 5-6, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/278/2510.pdf>, Erişim Tarihi: 02.04.2016.

⁸ Bozkurt, s. 169.

⁹ Özsoy, s. 22.

¹⁰ Yurtcan, s. 11.

¹¹ Özdemir Kocasakal, s. 48.

3.2.1. Uluslararası Spor Tahkim Konseyi

Konsey, CAS'ın en yüksek merciidir. Asli görevi, CAS'ın bağımsızlığını sağlamak ve tarafların haklarını korumaktır. Ayrıca CAS'ın idaresini ve finansmanını da sağlar.¹²

Spor Tahkim Mahkemesi'nin (Court of Arbitration for Sport, CAS) üst kurumu olan ve merkezi yeri İsviçre'de Lausanne kentinde yer alan Milletlerarası Spor Tahkim Konseyi'nin (The International Council of Arbitration for Sport, ICAS) vazifesi, sporla alakalı uyuşmazlıkların ve anlaşmazlıkların arabuluculuk ve tahkim metotlarıyla çözülmesini rahatlıkla sağlamak ve CAS'ın bağımsızlığı ile taraf olanların haklarını himaye etmek kastiyle, CAS'ın yönetsel ve ekonomik faaliyetlerini yerine getirmektir.¹³

ICAS, yirmi üstün düzeyde hukukçu üyeden teşekkül etmektedir. Spor Hukuku açısından her biri, tahkim esas ve usulleri ve tahkim mevzuunda tecrübeli yetkin ya da uzman olan bu üyelere her biri, dörder tane olmak üzere IOC, Milli Olimpiyat Komiteleri Birliği, Milletlerarası Spor Federasyonları tarafından seçilmektedir. Bu on iki üye bir araya gelip dört üye daha belirledikten sonra, on altı üye geride kalan dört üyeyi belirlemektedirler. Böylelikle, ICAS üyelerinin belirlenmesinde milletlerarası spor gurupları aralarında bir denge meydana getirilmeye çalışılmıştır. Üyelerin görevde kalma zamanı ise dört sene olup, üyeler görevlerini şahsi anlamda gerçekleştireceklerine, hiçbir kimseye bağlı olarak hareket etmeyeceklerine, objektiflik içinde ve tam bir bağımsız hareket edeceklerine dair yazılı beyanname imzalayarak vazifeye başlamaktadırlar. Bununla birlikte ICAS üyeleri, CAS hakem listesinde yer alamadıkları gibi CAS cihetinde yürütülmekte olan bir davada Tahkim Kurul üyesi, hakem ya da taraf olanlardan herhangi birinin temsilcisi olarak da vazife yapmamaktadır. ICAS'ın bu uygulamalarının ve yasaklarının temelinde ise CAS'ın tam bağımsızlığı ve taraf olanların her birinin haklarını muhafaza etmek yatmaktadır.

Başlıca ICAS'ın görevleri¹⁴;

- Spor Tahkim Kodu hazırlamak ya da değişiklik yapmak,
- CAS hakem, hakemlerin listesini hazırlamak ve arabulucu listesini oluşturmak,
- IOC'nin önerisi ile CAS Başkanı ve başkanın iki yardımcısını seçmek,

¹² Özdemir Kocasakal, s. 48-49.

¹³ Küçükgüngör, s. 9-10.

¹⁴ Bozkurt, s. 165-166.

• İlk Derece Tahkim Birim ve Temyiz Tahkim Birim başkanlarını ve temsilcilerini seçmek,

- CAS'ın finans ve ekonomik desteğini sağlamak,
- CAS'ın hesapları ve bütçesini onaylamak,
- CAS Genel Sekreterini görevlendirmek,
- CAS kaleminin eylemlerinin denetimini yapmak gibi vazifeleri yerine getirmek.

ICAS, bu vazifeleri bizatihi şahsı ya da yönetim kurulu eliyle tatbik eder.

3.2.2. Spor Tahkim Mahkemesi (CAS-TAS)

Umumî tahkim kavram anlayışı içinde, sportif faaliyetler de ihtilafların çözümünü sağlamak amaçlı tahkim merci ihdas edilmiştir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) cihetinde kuruluşu gerçekleştirilen Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), sportif faaliyetler alanında uluslararası tahkim görevini ifa eden mühim bir kurumdur.¹⁵

Spor Tahkim Mahkemesi, hakemler aracılığıyla görevlerini yerine getirir. Hakemler, Konsey tarafından 4 yıl için seçilirler.

Mahkeme, sportif uyuşmazlıkların Kod hükümlerine uygun olarak tahkim veya uzlaştırma yoluyla çözümlenmesini oluşturduğu Heyetlerle sağlamaktadır. Bu çerçevede Mahkeme, Heyetlerin oluşumuna ve yargılamanın iyi bir şekilde işleyişine nezaret eder ve gerekli alt yapıyı oluşturur.

Heyetlerin, sportif uyuşmazlıkların çözümü konusundaki faaliyetleri üç türlü olabilir Bunlar: Olağan tahkim yargılaması, temyiz tahkim yargılaması ve görüş beyanıdır. Son yöntem, aslında bir yargılama faaliyeti olmayıp sadece bazı sportif kuruluşların belirli konularda yaptıkları başvurular üzerine beyan edilen, bağlayıcı niteliği olmayan görüşlerdir.¹⁶

CAS'ın Birinci Derece (Olağan) Tahkim Mahkemesi ve Temyiz Tahkimi Dairesi olmak üzere iki dairesi bulunmaktadır.¹⁷

¹⁵Özsoy, s. 17.

¹⁶ Özdemir Kocasakal, s. 49.

¹⁷ Üçışık, s. 147.

- **Birinci Derece (Olağan) Tahkim Dairesi:** Bu daire, olağan uyuşmazlık çözümü için Heyetler oluşturur ve başkanı veya yardımcısı aracılığıyla, yargılamanın iyi bir şekilde işleyişi için Tüzük tarafından öngörülen faaliyetleri yerine getirir.
- **Temyiz Tahkim Dairesi:** Temyiz yoluyla incelenecek uyuşmazlıkların çözümü için Heyetler oluşturur ve başkanı veya yardımcısı aracılığıyla, yargılamanın iyi bir şekilde işleyişi için Tüzükte öngörülen faaliyetleri yerine getirir.¹⁸

3.2.3. Merkez Dışında Yer Alan Bürolar ve Ad-Hoc Kurullar

CAS'ın merkezi ve sekreteryası Lozan'da olduğundan, özellikle Avrupa kıtası dışındaki ülkelerden gelecek başvuruların daha kolay yapılmasını sağlamak üzere 1996 yılında Amerika Birleşik Devletleri ve Avustralya'da sekreteryaya hizmeti verecek daimi ofisler açılmıştır. Bu ofisler, Lozan'daki sekreteryaya bağlı olarak faaliyet görürler ve yargılama ile ilgili tüm belgeleri kabul etme ve tebliğ etme konusunda yetkilidirler.

1996'dan bu yana, her yaz ve kış olimpiyat oyunlarında Ad Hoc kurullar oluşturulmuştur. Ayrıca, 1998' den bu yana Commonwealth Oyunları, 2000'den bu yana UEFA Avrupa Şampiyonası ve 2006'dan bu yana FIFA Dünya Kupası için de Ad Hoc kurullar oluşturulmaktadır.¹⁹

3.3. CAS'ın Yargılama Yetkisi

Genel anlamıyla tahkim mefhumu kapsamında, sportif branşlarla ilgili ihtilafların çözümü için tahkim kurumu meydana getirilmiştir. Uluslararası Olimpiyat Komitesi (IOC) tarafından ihdas edilen Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), spor kapsamında uluslararası tahkim vazifesini ifa eden en mühim kurumdur.²⁰

Spor ile doğrudan veya dolaylı ilintisi bulunan her türlü uyuşmazlık için CAS'a başvurulabilir.²¹ Sporun geliştirilmesi ve uygulanması ile alakalı tüm ticari uyuşmazlıklar ve

¹⁸ Özdemir Kocasakal, s. 50.

¹⁹ Özdemir Kocasakal, s.50-51.

²⁰ Özsoy, s. 21.

²¹ Erkiner, s. 16.

sporda disiplin cezası hükümleri vermeye yetkili herhangi bir spor federasyonun hükümlerine karşı CAS'a başvurulabilmektedir²².

3.3.1. UEFA, FIFA ve FIBA İle İlgili Uyuşmazlıklarda CAS'ın Yetkisi

3.3.1.1. UEFA İle İlgili Uyuşmazlıklarda CAS'ın Yetkisi

UEFA'nın amacı, siyasi dini, ırk, cinsiyet veya diğer sebeplerle ayırım yapmaksızın Avrupa futboluna ilişkin bütün sorunlarla ilgilenmek; Avrupa futboluna ilişkin bütün değerleri korumak; Avrupa futboluyla ilgili bütünü paydaşlar arasındaki ilişkilerin sürdürülmesini sağlamak; üyesi olan federasyonları korumak ve desteklemektir.²³

UEFA'nın hukuk kurulları; Kontrol Etik ve Disiplin Kurulu, Temyiz Kurulu, Etik ve Disiplin Müfettişleri ile Kulüp Mali Kontrol Kurulu'ndan oluşmaktadır.

Temyiz Kurulu tarafından verilen kararlar ile Kulüp Mali Kontrol Kurulu tarafından verilen kararlar kesindir. Ancak bu kararlara karşı CAS Temyiz Tahkim Kurulu'na başvurulabilir. UEFA hukuk kurulları tarafından verilen karardan doğrudan etkilenen taraflar CAS Temyiz Tahkim Kurulu'na başvurabilir. Bununla beraber dopinge ilişkin hususlarda, WADA (World Anti-Doping Agency) doğrudan CAS'a başvurabilir. CAS'a başvuru süresi, kararın alınmasından itibaren 10 gündür. CAS Temyiz Tahkim Kurulu'na başvurulabilmesi için UEFA bünyesinde öngörülen yolların tüketilmiş olması gerekir. CAS Temyiz Tahkim Kurulu'na başvuru, disiplin cezasının icrasını durdurmaz. Ancak CAS hakem heyeti, disiplin cezasının icrasının durdurulmasına karar verebilir.²⁴

Ancak UEFA kurulları tarafından verilen bazı kararlara karşı CAS temyiz tahkim yoluna başvurulamaz. UEFA Statüsü'nün 63. maddesine göre,

- (a) oyunun kuralları veya yarışmanın teknik modaliteleri gibi tamamen spor kurallarının uygulanmasına ilişkin uyuşmazlıklara;
- (b) bir aya kadar veya iki maç süresince müsabakadan men cezasına;
- (c) federasyonların talimatları veya statülerinin uygulanmasından doğan ulusal boyutlu uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin tarafsız hakem heyetleri tarafından

²² Bozkurt, s. 170.

²³ Ekşi, s. 89.

²⁴ Ekşi, s. 92.

verilen kararlara karşı CAS temyiz tahkim yoluna başvurulamaz.²⁵

3.3.1.2. TFF'ye Göre Uyuşmazlıklarda CAS'ın Yetkisi

TFF Statüsü'nün "Spor Tahkim Mahkemesi (CAS/TAS)" başlığını taşıyan 64. maddesine göre:

1. FIFA ve UEFA Statüleri uyarınca, kesin ve bağlayıcı bir FIFA veya UEFA kararına yönelik tüm itirazlar İsviçre Lozan'da bulunan Spor Tahkim Mahkemesi (CAS/TAS) tarafından ele alınır. Ancak CAS/TAS, oyun kuralları ihlalleri, FIFA ve UEFA Statülerinin ilgili hükümleri doğrultusundaki askıya almalar veya TFF'nin bağımsız ve usulüne uygun olarak oluşturduğu Tahkim Kurulu tarafından alınan kararlar aleyhindeki itirazlara bakamaz.
2. TFF, kendisinin ve üyelerinin, futbolcuların, resmi görevlilerin ve müsabaka organizatörleri ve futbolcu temsilcilerinin FIFA veya UEFA organları ile CAS/TAS tarafından alınan ve kesinleşen tüm kararlarına tam olarak uymasını sağlar.²⁶

3.3.1.3. FIFA İle İlgili Uyuşmazlıklarda CAS'ın Yetkisi

FIFA, futbolun gelişimini; gençlik ve geliştirme programları başta olmak üzere insani, kültürel, eğitici ve birleştirici rolü ışığında futbolun yaygınlaşmasını sağlamak; uluslararası yarışmalar düzenlemek; FIFA Statüsü 2012'nin talimatlarının, kararlarının ve oyun kurallarının ulusal federasyonlar tarafından ihlal edilmesini önlemek için gerekli adımları atmak; talimatlar hazırlamak ve bu talimatların uygulanmasını sağlamak; yarışma ve müsabakaların ya da federasyonların kötüye kullanılmasına yol açacak metot ve uygulamaları bertaraf etmek amacıyla kurulmuştur.²⁷

FİFA'nın yargı organları; Disiplin Komitesi, Etik Komitesi ve Temyiz Komitesi'nden oluşur.

FIFA Statüsü'nün 64. maddesi uyarınca, Temyiz Komitesi, Disiplin Komitesi'nin ve

²⁵ Ekşi, s. 92.

²⁶ Ekşi, s. 93.

²⁷ Ekşi, s. 93.

Etik Komite'nin aldığı ve FIFA'nın ilgili talimatlarında nihai olmadığı belirtilen kararlara karşı yapılan itirazları incelemekle görevlidir. Temyiz Komitesi tarafından verilen kararlar, ilgili tarafları bağlar ve bu kararlardan dönülemez. Ancak Temyiz Komitesi'nin kararlarına karşı CAS temyiz tahkim yoluna başvurulabilir.

Birinci Derece Tahkimde taraflar, uyuşmazlığın Esası'na uygulanacak hukuku seçmekte özgürdürler. Bir anlaşmaya varamazlarsa İsviçre hukuku uygulanır. Temyiz Tahkiminde hakemler, esas olarak temyize taraf olan spor kuruluşunun mevzuatına göre hükme varırlar; ikincil olarak da tarafların seçmiş oldukları hukuk kurallarına göre veya ilgili spor kuruluşunun ikametgâhının bulunduğu ülke hukukuna göre karar verirler. USUL açısından ise CAS KOD uygulanır.²⁸

FIFA Statüsü'nün 67. maddesinde CAS'ın yetkisi düzenlenmiştir. Bu maddeye göre, FIFA hukuk kurallarının, konfederasyonların, üyelerin ve liglerin nihai kararlarına karşı, kararın tebellüğünden itibaren 21 gün içinde CAS temyiz tahkim yoluna başvurulabilir. Ancak CAS'a başvurulabilmesi için iç yolların tüketilmesi gerekir. FIFA Statüsü'nün 67 (3). maddesinde bazı konularda CAS'a başvurulmaması öngörülmüştür. Bu konular şunlardır: (1) oyun kurallarının ihlali, (2) doping kararları hariç dört maça kadar veya üç aya kadar uzaklaştırma disiplin cezaları; (3) federasyon ve konfederasyonların talimatları uyarınca bağımsız ve usulüne uygun olarak oluşturulan hakem heyetleri tarafından verilen kararlar.

FIFA Statüsü'nün 67 (3). maddesine göre, CAS'a başvurulması, kararın icrasını durdurmaz. Bununla beraber FIFA yetkili kurulu veya CAS, aleyhine temyiz tahkim yoluna başvuru kararının icrasının durdurulmasına karar verebilir. FIFA, konfederasyonlar, FIFA üyeleri veya ligler tarafından alınan nihai ve bağlayıcı dopinge ilişkin kararlara karşı CAS'a başvurabilir. FIFA'nın yanı sıra WADA da futbola ilişkin olarak FIFA, konfederasyonlar, FIFA üyeleri ve ligler tarafından verilen dopinge ilişkin nihai ve bağlayıcı kararlara karşı CAS temyiz tahkim yoluna başvuruda bulunabilir. Konfederasyonlar, FIFA üyeleri ve ligler tarafından verilen dopinge ilişkin nihai ve bağlayıcı kararlar, kararı veren birim tarafından derhal FIFA ve WADA'ya bildirilir. FIFA ve WADA tarafından CAS'a başvuru süresi, nihai ve bağlayıcı kararı FIFA'nın resmi dillerinden birine göre yani İngilizce, Fransızca, Almanca veya İspanyolca olarak tebellüğ ettikleri andan itibaren işlemeye başlar.²⁹

²⁸ Erkiner, s. 18.

²⁹ Ekşi, s. 105.

3.3.1.4. Basketbol Uyuşmazlıklarında CAS'ın Yetkisi

FIBA Genel Statüsü, talimatları, kuralları ve diğer düzenlemeleri ile kararlarından kaynaklanan ve FIBA organları tarafından çözümlenemeyen bütün uyuşmazlıklar nihai olarak CAS tarafından karara bağlanır. Taraflar, CAS'ın yetkisini ve CAS tarafından verilen kararı kabul ve icra etmeyi taahhüt ederler.³⁰

3.3.2. CAS'ın Yargılama Yetkisini Doğabilmesi İçin Gereken Koşullar

3.3.2.1. Taraflar Arasında Uyuşmazlığın CAS Tarafından Çözömleneceğine Dair Bir Anlaşmanın Varlığı

Bir uyuşmazlığın olağan tahkim prosedürü çerçevesinde CAS yargılamasına tabi tutulabilmesi için, uyuşmazlığın tarafları arasında CAS'ın yetkisini öngören bir tahkim anlaşmasının yapılmış olması gerekmektedir. Bu anlaşma, bir sözleşmede veya bir tüzükte yer alan tahkim şartı ile veya sonradan yapılan bir tahkim anlaşması ile ifade edilebilir. Taraflar, ileride doğabilecek bir uyuşmazlıklarını CAS'a götürmeye önceden karar verebilirler veya uyuşmazlık doğduktan sonra dahi CAS'a başvurmayı kararlaştırabilirler.³¹

CAS'ın temyiz tahkim yargılaması kuralları çerçevesinde faaliyet gösterebilmesi için ise, kararına karşı başvurulacak olan federasyonun, derneğin veya diğer sportif kuruluşların tüzüğünde veya statüsünde CAS'ın bu yetkisinin kabul edilmiş olması veya özel bir tahkim anlaşması ile bunun öngörölmüş olması gerekir. Tahkim anlaşmasının geçerliliği için zorunlu görölen koşul, anlaşmanın mutlaka bir metinde ifade edilmiş olmasıdır. Bu metnin taraflarca imzalanmış olması zorunlu değildir.

Uygulamada, tahkim anlaşmalarının taraflar arasında yapılan sözleşme metninde değil de, bu sözleşmede kendisine referans yapılan diğer bir metinde yer aldığı da sıklıkla görölen bir durumdur. "Referans yoluyla yapılan tahkim anlaşmaları" olarak ifade edilen bu durum, sportif uyuşmazlıklarda da karşımıza çıkabilir. Gerçekten de, birçok uluslararası federasyonun statüsünde veya tüzüğünde, gerek üyeleri gerekse kendi kurallarına bağlı olan kişiler arasındaki uyuşmazlıkların tahkim yargılaması ile çözümlenmesini öngören hükümler yer

³⁰ Ekşi, s. 114.

³¹ Erkiner, s. 16.

almaktadır. Bu şekilde, federasyonların tüzük veya statülerinde yer alan tahkim şartları, referans yoluyla yapılan tahkim anlaşmalarına yol açmaktadır. Taraflar arasındaki sözleşmede tahkim şartı yer almasa dahi, sözleşmede kendisine referans yapılan tüzük veya statüde CAS'ın yargılama yetkisini öngören bir hüküm varsa CAS'ın yargılama yetkisi yine doğacaktır.³²

3.3.2.2. Uyuşmazlığın Spor İle İlgili Olması

CAS, sadece spor ile ilgili uyuşmazlıkların çözümü konusunda hizmet vermektedir. Bu nedenle, CAS'ın yargılama yetkisinin doğabilmesi için aranan ikinci şart, uyuşmazlığın sportif olmasıdır.

Tahkim Tüzüğünde, sportif uyuşmazlıklar çok geniş bir şekilde tanımlanmıştır. Buna göre, spor ile ilgili prensip uyuşmazlıkları veya sporun uygulanması veya gelişimi ile ilgili ve genel olarak spor ile ilgili tüm parasal veya diğer menfaatlerle ilgili uyuşmazlıklar CAS'ın yargılama yetkisine girmektedir. Bu genel tanım içinde, sporla ilgili uyuşmazlıkları iki grupta toplamak mümkündür: Ticari nitelik taşıyan uyuşmazlıklar, Disiplin uyuşmazlıkları.³³

Ticari nitelik taşıyan uyuşmazlıklar, asıl olarak sponsorluk, televizyon yayın haklarının devri, sportif organizasyonların düzenlenmesi veya oyuncuların transferi konusunda kurulan sözleşmelerle oyuncular veya antrenörlerle kulüpler ve/veya temsilcileri arasındaki sözleşmelerin (iş sözleşmeleri, temsilcilik sözleşmeleri gibi) yerine getirilmesine ilişkin olmaktadır. Aynı şekilde, bir sporcunun müsabaka esnasında kaza geçirmesi gibi, hukuki sorumluluğa iliş, kin uyuşmazlıklar da bu kategoride yer almaktadır. Bu tür uyuşmazlıklar CAS tarafından olağan tahkim yöntemi çerçevesinde çözümlenmektedir.

Disiplin uyuşmazlıkları arasında, doping ile ilgili uyuşmazlıklar büyük bir yer tutmaktadır. Bunun dışında hakemlere küfür, saha olayları gibi çeşitli disiplin uyuşmazlıkları da CAS tarafından çözümlenmektedir. Disiplin uyuşmazlıkları genel olarak ilk yargı mercii olarak yetkili sportif makamlar tarafından ele alınmakta; bu makamların verdiği kararlara karşı temyiz mercii olarak CAS'a başvurulmaktadır.³⁴

CAS'a başvurmak isteyen taraf, içerikleri Spor Tahkimi Kuralları'nda (CAS KOD) belirtilmiş olan, Birinci Derece Tahkimi için bir başvuru dilekçesini, Temyiz Tahkimi için ise

³² Özdemir Kocasakal, s. 52-53.

³³ Özdemir Kocasakal, s. 53.

³⁴ Özdemir Kocasakal, s. 54.

bir temyiz dilekçesini CAS Kalemine vermelidir. Temyiz Tahkimi başvurusunda başvuruda bulunan taraf, ilgili spor federasyonunun iç hukuk yollarını tüketmeden CAS temyizine başvuramaz.³⁵

3.4. CAS Bünyesinde Tahkim Yargılamasının İşleyişi

3.4.1. Genel Yargılama Usulü

Sözleşmeye dayalı ilişkilerden veya hukuka aykırı davranışlardan doğan uyuşmazlıkların çözümünde CAS'ın Birinci Derece Tahkim veya Arabuluculuk usulü uygulanır. Spor Teşkilatlarının organlarıncı verilen kararlara karşı yapılan başvurularda ise CAS Temyiz Tahkim usulü uygulanır. Ayrıca, sporla ilgili bir faaliyetten ötürü veya sporun geliştirilmesi ile ilgili bir hukuki sorun hakkında, herhangi bir uyuşmazlığın mevcut olması aranmaksızın, bazı spor kuruluşlarının CAS'dan hukuki görüş sorma usulü vardır. CAS'ın bu usulde ortaya koyacağı görüşün bir yargı kararı niteliği ve uyulması zorunluluğu yoktur.³⁶

CAS'da yargılama eylemi temel olarak, Temyiz Tahkim Birimiyle İlk Derece Tahkim Birimi cihetinden yürütülmektedir. Bu nedenden dolayı da CAS'da, iki farklı tahkim usulü tatbik edilmektedir.³⁷

Bu duruma istinaden, İlk Derece Tahkim Birimi, milletlerarası ticari tahkim kuruluşları gibi faaliyetlerinde benzerlik arz etmekte ve kurumun kendi önüne gelen ilk derece uyuşmazlıklarını (sportif faaliyetlerle alakalı sponsorluk sözleşmelerinden, sporcu sözleşmelerinden ya da spor müsabakalarının televizyon yayın hakkına ilişkin sözleşmelerden doğan uyuşmazlıklar) yapısında yer alan hakem kurulları ile hükme bağlamaktadırlar.³⁸

Bütün tahkim usullerinde benzerlik arz ettiği gibi CAS cihetinde uygulanan tahkimde de bir uyuşmazlığın CAS tarafınca çözüme bağlanacağıyla alakalı olarak, uyuşmazlığın taraf olanları arasında evvelce sözleşmede yer bulan bir tahkim şartına ya da uyuşmazlık hâsıl olduktan sonra yapılmış bir tahkim anlaşmasına ihtiyaç vardır.³⁹ Bu tahkim anlaşması

³⁵ Erkiner, s. 17.

³⁶ Erkiner, s. 12.

³⁷ Küçükgüngör, s. 11.

³⁸ Bozkurt, s. 167.

³⁹ Küçükgüngör, s. 12.

uyuşmazlığın taraf olanlarınca önceden yapılabileceği gibi, uyuşmazlık ortaya çıktıktan sonra da yapılabilmektedir.⁴⁰

Spor ile gerek doğrudan gerekse dolaylı olarak ilintili olan tüm uyuşmazlıklar, hükme varılması adına CAS'a tevdi edilebilir.⁴¹

CAS yargılamasının ikincil ana ünitesini oluşturan Temyiz Tahkim Birimi ise, milletlerarası sportif faaliyet tertiplerinde, statü ya da düzenlemelerinde disiplin ya da emsal kurullarca verilmiş olan hükümleri temyiz (itiraz) mercii olarak incelemektedir. CAS'ın bu işlevi bilhassa doping hasebiyle verilen disiplin cezalarının araştırılabilmesi açısından büyük ehemmiyet arz etmektedir. İlk Derece Tahkim Biriminde husul bulunduğu gibi Temyiz Tahkim Biriminin de uyuşmazlığı inceleyebilmesi açısından uyuşmazlığın taraf olanlarca muvafakatleri gerekmektedir. Bundan dolayı, spor federasyonlarının vermiş oldukları hükümler mevzusunda CAS'ın yetkili hale gelebilmesi için, federasyonların statüleri ya da tüzüklerinde kurulları tarafınca verilmiş olan hükümler aleyhine CAS'a müracaat edebileceğine dair bir kararın olması zorunluluğu aranmaktadır. Benzer kabilde bir karar bulunduran spor federasyonunun lisansına malik olan sporcunun da bu kayda rıza gösterdiği kabul edilmektedir.

Başka açıdan, İlk Derece Tahkim Birimi uyuşmazlıklarının çözümü için ayrıca, CAS'ın içerisinde Arabuluculuk Kurulları yer almaktadır. Yalnız, Temyiz Tahkim Biriminin vazifesi kapsamında değerlendirilecek uyuşmazlıklar için arabuluculuk kurullarına müracaatta bulunmaktadır. Bu durumlar haricinde CAS, yaz ve kış Olimpiyat Oyunları esnasında ve milletlerarası spor şampiyonalarında, oyunların yapıldığı alanda geçici vazifeli (Ad Hoc) Mahkemeler kurulmaktadır. Bu mahkemeler ile de milletlerarası spor şampiyonaları ile olimpiyat oyunları esnasında husule gelebilecek uyuşmazlıklar en kısa zaman zarfında son mercii olarak çözüme kavuşturulmaktadır.⁴²

Başvuru dilekçesi veya temyiz dilekçesi verildikten sonra, davalı taraf CAS'a bir cevap gönderir. Taraflar arasında yapılacak ilave birer yazışmadan sonra (sadece Birinci Derece tahkiminde), taraflar tanık, bilirkişi dinletmeleri, delillerini sunmaları ve sözlü savunmada bulunmaları için bir duruşmaya davet edilirler. Kurul'un nihai kararı duruşma günü taraflara bildirilmezse, en geç bir kaç hafta sonra tebliğ edilir.⁴³

⁴⁰ Bozkurt, s. 167.

⁴¹ Küçükgüngör, s. 12.

⁴² Bozkurt, s. 168.

⁴³ Erkiner, s. 18.

Birinci Derece Tahkiminde taraflar CAS genel giderlerine katılımı ve hakemlerin belli bir tarifeye göre hesaplanan huzur hakları ve giderlerini karşılayan bir ödemede bulunurlar. CAS Temyiz. Tahkimi ise, CAS kalemine tarafların her birisince başlangıçta ödenen 500 İsviçre Franklık bir harç dışında bedelsizdir. Maddi imkânı olmayan, özellikle sporculara bir yardım fonu da mevcuttur.⁴⁴

Birinci derece tahkimi genelde 6 ila 12 ay sürmektedir. Temyiz Tahkiminde ise karar, temyiz başvurusundan en geç dört ay içerisinde verilmelidir. İvedi hallerde ve talep edilirse, CAS çok çabuk şekilde ihtiyati tedbirler ve temyiz edilen karara yürütmeyi durdurma kararları alabilir.⁴⁵

3.4.2. Olağan ve Temyiz Tahkim Yargılaması İçin Ortak Olan Yargılama Kuralları

3.4.2.1. Yargılama Yeri ve Yargılamada Kullanılan Dil

CAS'ın merkezi Lausanne olması hasebiyle hakem kurulunun yargılama faaliyeti kaide olarak Lausanne'da icra edilir. Lakin koşul gereklilik arz ediyorsa, taraf olan kişilerle ayrı ayrı bir istişare edilmesini müteakip, hakem kurulu başkanı ya da dosya hâlihazırda hakem kuruluna teslimatı yapılmamışsa ilgili birim başkanı, yargılamanın Lausanne şehrinin dışında farklı bir mahalde davanın görülmesine de hükmedebilir.⁴⁶

Yargılama faaliyetleri gerçekleştiriliyorken İngilizce veya Fransızca dillerinden biri kullanılır.⁴⁷ Taraflar ve Heyet arasında aksine bir anlaşma olmadığı sürece, yargılama sadece bu dilde yapılır. Taraflarca, bu dil dışında bir dilde düzenlenmiş belgelerin sunulmak istenmesi halinde, Heyet, bu belgelerin yargılama diline tercüme edilmiş, onaylı örnekleri ile birlikte sunulmasına karar verebilir. Taraflar yargılamanın bu iki dil dışında bir dilde yapılmasını da kararlaştırabilirler. Bu durumda, Heyet kabul ederse, CAS'a bu konuda bilgi vermek kaydıyla, tarafların kararlaştırdıkları dilde yargılama yapılabilir. Heyet, tercüme ve

⁴⁴ Erkiner, s. 19.

⁴⁵ Erkiner, s. 19.

⁴⁶ Küçükgüngör, s. 15.

⁴⁷ Küçükgüngör, s. 15.

yorum masraflarını kısmen veya tamamen taraflara yükler.⁴⁸ Tanıklar ve bilirkişiler CAS'ın resmi dilleri dışında tercüman kullanılarak dinlenebilir.⁴⁹

3.4.2.2. Tebligat ve İhbar Usulü

CAS veya hakem heyetinin taraflara yapması gereken tebligatlar sekretarya aracılığıyla gerçekleştirilir. Burada izlenmesi gereken belirli bir yöntem öngörülmemiş, onun yerine, tebligatın muhatap tarafından alındığını ispat etmeye yarayan herhangi bir yöntemin kullanılabileceği belirtilmekle yenilmiştir. Böylece, Sekretarya, taahhütlü posta, kurye, faks ve hatta elektro- posta ile dahi tebligatı gerçekleştirebilecektir. Tebligatlar, Fransızca veya İngilizce yazılır ve tahkim talebinde, temyiz başvurusunda veya görüş talebinde belirtilen adrese veya daha sonra bildirilen adrese yapılır. Tarafların CAS'a veya hakem heyetine göndermek istedikleri tüm iletilerin ise kurye veya faks ile CAS'ın sekretaryasına gönderilmesi zorunludur. Aksi takdirde bu gönderiler kabul edilmezler.

Süreler, tebligatın muhatabı tarafından alındığı günü izleyen günden itibaren başlar. Resmi tatil günleri ve çalışma günü olmayan günler de sürenin hesabında dikkate alınır. Eğer sürenin son günü, tebligatın yapıldığı ülkede resmi tatil veya çalışılmayan bir gün ise, süre onu takip eden ilk çalışma gününün sonunda dolar. Taraflarca gönderilmesi gereken iletiler ise, sürenin son günü gece yarısından önce gönderildiği takdirde süreye uyulmuş sayılır. Dolayısıyla, süreye uyulup uyulmadığının tespitinde, gönderinin sekretaryaya ulaşma tarihi değil, gönderim tarihi esas alınmaktadır.

Kod ile öngörülen süreler, haklı sebeplerin varlığı halinde, tarafların gerekçeli başvurusu üzerine, heyet başkanı veya onun yokluğunda ilgili Daire başkanı tarafından uzatılabilir. Ancak, karara karşı başvuru süresi konusunda böyle bir karar alınmaz.⁵⁰

3.4.2.3. Hakemlerin Bağımsızlığı ve Tarafsızlığı

Hakemler, bir yargılama faaliyeti yerine getirdiklerinden, bu faaliyetin adil bir şekilde yerine getirilmesi için her şeyden önce hakemlerin de aynen hâkimler gibi tarafsız ve

⁴⁸ Özdemir Kocasakal, s. 54-55.

⁴⁹ Erkiner, s. 17.

⁵⁰ Özdemir Kocasakal, s. 55-56.

bağımsız olmaları zorunludur. Hakemlerin bağımsızlığı ve tarafsızlığı, onların taraflardan birinin lehine veya aleyhine karar verirken dava dışında bir takım koşullardan etkilenmelerini önlemeyi amaçlamaktadır⁵⁴. Böylece, hakemlerin somut bir uyuşmazlık hakkında karar verirken sadece o uyuşmazlıkla ilgili verileri dikkate alarak objektif bir şekilde yargılama yapmaları mümkün olabilecektir.

CAS Tahkim Kodu'nda, hakemlerin tarafsızlığını sağlamak üzere hem bizzat hakemlere, hem de yargılamanın taraflarına yönelik bazı yükümlülöklere ve başvuru olanaklarına yer verilmiştir.⁵¹

3.4.2.3.1. Hakemlerin Reddi veya Görevden Çekilmeleri

Hakemlere, yargılamanın başında, bağımsız veya tarafsız kalmalarını önleyecek koşullar varsa bunları bildirme yükümlölüğü getirilmiştir. Uygulamada, bu durum hakemlere, göreve başlarken imzalatılan bir bağımsızlık bildirisini ile sağlanmak istenmektedir. Ancak, bu yükümlölük bağımsızlık beyannamesinin imzalanması ile bitmemekte ve tüm yargılama boyunca devam etmektedir. Bu nedenle, hakemin bağımsız veya tarafsız kalmasını önleyecek koşullar yargılamanın başında olmamasına rağmen sonradan ortaya çıkarsa hakemin bunları da açıklama yükümlölüğü vardır.⁵²

Uyuşmazlığın tarafları da, bir hakemin tarafsız olmadığı veya artık tarafsız kalamayacağı düşüncesinde iseler o hakemin reddini talep edebilirler. Taraflar, hakem heyeti de yer alan bir hakemin tarafsızlığından makul olarak şüphe etmeyi gerektiren sebeplerin varlığı halinde onun reddini talep edebilirler. Red talebinin, red sebebinin öğrenildiği günü izleyen yedi gün içerisinde iletilmesi gerekmektedir. Ret konusunda münhasıran Konsey yetkilidir. Red talebi üzerine Konsey tarafından verilen karar kesindir. Bu karara karşı iptal davası açılmaz. Ancak, Konsey, red talebini yerinde görmeyerek reddi istenen hakem(ler)in görev yapmalarına karar verirse, bu hakem(ler) tarafından gerçekleştirilen yargılama sonucunda verilen hakem kararına karşı, hakem mahkemesinin usule aykırı bir şekilde oluştuğu gerekçesiyle iptal davası açılabilir. Bir hakemin reddi, istifa etmesi, ölümü veya görevden alınması hallerinde, onun yerine, atanmasında izlenen yöntem uygun olarak yeni

⁵¹ Özdemir Kocasakal, s. 56.

⁵² Özdemir Kocasakal, s. 56-57.

bir hakem atanır.⁵³

3.4.2.3.2. Hakemlerin Reddine Yol Açabilecek Durumlar

CAS Tahkim Kodu, hakemlerin reddine yol açabilecek durumları tek tek saymak yerine “hakemin tarafsızlığından makul olarak şüphe etmeyi gerektiren sebeplerin varlığı” gibi daha genel bir gerekçeye yer vermiştir.

Somut bir uyuşmazlık açısından hakemlerin bağımsızlığını veya tarafsızlığını etkileyebilecek durumların mevcut olup olmadığının tespiti her zaman kolay olmayabilir. Bu konuda İsviçre Federal Mahkemesi tarafından verilen kararlarla ortaya konulan kriterler örnek olarak belirtilebilir. Federal Mahkeme bu konuya ilişkin kararlarında,⁵⁴

- Hakemlerin bağımsızlığı veya tarafsızlığı üzerinde etkili olduğu ileri sürülen olayların makul bir gözlemcinin gözüyle güven eksikliğini objektif olarak haklı kılacak somut verilere dayanması gerektiğini, dolayısıyla, taraflardan birinin düşünce veya izlenimlerinin yeterli olmayacağını;
- Hakemlerin mutlak olarak reddini gerektiren sebeplerin bulunmadığını, böyle bir gerekçenin olup olmadığının somut olayın koşulları çerçevesinde değerlendirilmesi gerektiğini;
- Hakemlerin vatandaşlığının ve yerleşim yerinin bulunduğu yerin bu konuda tek başına etkili olmayacağını ancak, taraflardan birisi ile sıkı kişisel, ailevi veya dostluk bağlarının bulunmasının etkili olacağını;
- Hakemin, tahkim yargılaması sırasında geçici olarak davanın seyri ile ilgili tutumunu açıklamasının, tek başına onun tarafsızlığını ortadan kaldırmayacağını;
- Hakemin, onu tayin eden kişiye herhangi bir şekilde bağlı olmaması gerektiğini belirtmiştir.

3.4.2.4. Geçici ve Koruyucu Tedbirler

Geçici ve koruyucu tedbirler, yargılama sonucunda elde edilecek hükmün etkin bir

⁵³ Özdemir Kocasakal, s. 57.

⁵⁴ Özdemir Kocasakal, s. 58.

şekilde uygulanabilmesini sağlamaya yöneliktir. Gerçekten de, gerek yargılama öncesi, gerekse yargılama sırasında ortaya çıkan bir takım durumlar, uyuşmazlığın çözümlenmesine kadar geçecek olan zaman dilimini, elde edilecek kararın etkinliğini azaltacak veya tamamen ortadan kaldıracak bir süreç haline dönüştürebilir. Bu nedenle, yargılama henüz başlamadan veya devam ederken, verilecek kararın etkin bir şekilde uygulanmasını sağlamaya yönelik tedbirlere başvurulması, hukuki ve fiili bir zorunluluk olarak kendini gösterebilir. Özellikle, yargılamanın sonuçlanmasını beklemek, dava açılmasındaki menfaatin ortadan kalkmasına yol açabileceğinden bu tür tedbirlere karar verilmesi bir zorunluluk olarak ortaya çıkmaktadır.⁵⁵

CAS yargılamasının başlatılmasına ilişkin başvuru yapılmadan önce tarafların bu Kod uyarınca geçici veya koruyucu tedbirlere karar verilmesini talep etmeleri mümkün değildir. Dolayısıyla, CAS'ın, tahkim yargılaması başlatılmadan önceki aşamada, ileride açılacak dava ile ilgili olarak geçici veya koruyucu tedbirlere karar verme yetkisi yoktur. CAS'ın bu konudaki yetkisi, tahkim yargılamasına ilişkin dilekçenin CAS'a iletilmesinden sonra başlamaktadır. Ancak, özellikle dava dilekçesi ile birlikte tedbire de karar verilmesi talep edilmişse, hakem heyetinin oluşmasını beklemeden Daire başkanı bu tür tedbirlere karar verebilir. Dosyanın hakem heyetine iletilmesinden sonra yapılan tedbir başvuruları hakkında karar verme yetkisi heyete aittir. Temyiz başvurusu yapıldıktan sonraki aşamada geçici ve koruyucu tedbirlere ancak CAS tarafından karar verilebilir.

Kural olarak, geçici tedbir talebi üzerine daire başkanı veya Heyet, karşı tarafı on gün veya koşullar gerektiriyorsa daha kısa bir süre içinde açıklama yapmaya davet eder ve bu açıklamaları da dinledikten sonra kısa bir süre içinde kararını verir. Ancak, çok acil durumlarda, dosya heyete iletilmeden önceki aşamada ilgili daire başkanı, dosya heyete iletildikten sonra ise heyet başkanı, karşı tarafın daha sonra dinlenmesi kaydıyla, sadece başvuru üzerine geçici tedbir kararı verebilir. Geçici veya koruyucu tedbir kararı verilmesi, teminat gösterilmesi koşuluna bağlanabilir.⁵⁶

Tedbir başvurularının olumlu yönde karara bağlanabilmesi için giderilemeyecek zararların doğma riskinin varlığı, tedbir başvurusunda bulunan tarafın esas hakkındaki taleplerinin kabul edilme şansının olması ve çıkarlar arasında denge sağlanması koşulları gereklidir.⁵⁷

⁵⁵ Özdemir Kocasakal, s. 59.

⁵⁶ Özdemir Kocasakal, s. 60.

⁵⁷ Özdemir Kocasakal, s. 61-62.

3.4.3. Olağan Tahkim Prosedürüne Has Yargılama Kuralları

Bütün gerçek kişilerle, tüzel kişilerin CAS'a başvurma yetkisi bulunmaktadır. Bir ihtilafın CAS'a sunulabilmesi için tarafların bu konuda yazılı bir mutabakata varmaları gerekir. Bu mutabakat bireysel olabileceği gibi, yapılan bir sözleşmenin hükümleri arasında da konulabilir veya bir spor teşkilatının ana statüsünde bu konuda hüküm bulunabilir. Bu durumlarda, bu kuruluşlara karşı (davalı) CAS'a başvurabilmek için mutabakatlarını almaya gerek kalmamaktadır. Ancak başvuruda bulunan taraf (davacı), ilerde CAS'ın kararına uyacağını, tek taraflı beyan formunu doldurarak mahkemeye belgelemelidir.⁵⁸

3.4.3.1. Dava Dilekçesi ve Davalının Cevabı

Eylem ehliyetine sahip olan bütün gerçek ve tüzel kişiler CAS'a başvurabilirler.⁵⁹ Birinci derece tahkim aracılığıyla müracaat etmek için karara varan muhatap, yani davacı, başvuruyu yazılı olarak yapar. Mevzu bahis dilekçede davalı(lar)ın ad(ı)-ları ve tam adres(ler)i müracaat nedenlerini de içerecek şekilde olmak üzere mevzuların ve hukuki iddialara kısaca yer verilir. Davacının müracaat sebepleri, tahkim sözleşmesinin bir nüshası veya Usul Talimatları gereğince tahkimi doğuracak olan gerekli evraklar, hakem veya hakemlerin adedi ve seçimiyle alakalı bilgiler, hassaten tahkim sözleşmesi üç hakem öngörüyorsa davacı olan taraf hakem listesinden yapılacak seçimle hakemin adına ve adresine yer verilir. Davacı, davanın açılması için tutarı en az beş yüz İsviçre Frankı olan mahkeme harcını mahkeme kalemine öder.⁶⁰

Dava dilekçesiyle alakalı olarak yukarıda zikredilen hususlar yerine getirilmediği takdirde, ICAS Kalemi cihetinden davacıya, bu hususların yapılmasına yönelik bir kere geçerli olacak şekilde kısa bir zaman tanınır. Bu zaman zarfında vecibelerin yapılmaması halinde müracaat yapılmamış hükmünde olur.

ICAS'ı salahiyyetli yapan bir tahkim anlaşmasının var olmamasının aleni bir şekilde anlaşılması durumu hariç, mahkeme kalemi, tahkim yargılmasını başlatmak için gerekmede olan önlemleri alır. Bu meyanda, hassaten, davayla ilgili olan dilekçesini karşı muhataba tebliğ eder, taraf olanların davanın esasına tatbik edilecek hukukla alakalı düşüncelerini

⁵⁸ Esendal, s. 127-144.

⁵⁹ Erkiner, s. 16.

⁶⁰ Akil, s. 79.

beyanda bulunması üzerine çağrıda bulunur. Davalıya ve de davacıya cevap verebilmesi, hakemlerin adedi ve tercih edilmesi ile alakalı düşüncelerini beyan etmesi ve de bahusus ICAS'ın hakem listesinden bir hakem tercih etmesi için mühlet tanır. Davalının cevap vermesi istenen hususlar şunlar olmalıdır: Savunmanın kısa özeti, her türlü karşı iddiası ve de her çeşit görevsizlik iddiası.

Davalı, şahsına cevap verebilmesi için tanınan mühletin, davacının, mahkeme kalemince belirlenen avans harcı tahakkuk ettirilmesi akabinde belirlenmesini isteyebilir. Hakem kurulu şahsı görevleri ile ilgili olan kararları kendisi verebilir. Yargılamanın durmasını gerekli kılan mühim bir neden yoksa hakem kurulu, bu hükmü alırken aynı taraf olanlar arasında aynı uyumsuzlukla alakalı olarak devlet mahkemesi veya farklı bir tahkim mahkemesi karşısında derdest bir davanın var olması ya da olmaması hususu dikkate almaz.

ICAS'ın göreviyle alakalı olarak bir itirazda bulunulması durumunda, ICAS Kalemi veya -kurulmuşsa- hakem kurulu, taraf olanların ICAS'ın görevi hakkındaki beyanlarını yazılı beyanatta bulunmak üzere çağrıda bulunur. Hakem mahkemesi, kaide olarak, şahsi göreviyle alakalı ya ara hükmü verir ya da bu konuyla ilgili vereceği kararda hükme varır. Taraf olanlardan biri tahkim sözleşmesi ve ICAS önünde derdest olan birinci derece tahkimin mevzu olan olaylara benzer fiillerle alakalı tahkime müracaatta, hakem kurulu başkanı veya -o henüz atanmamışsa- birim başkanı taraf olanların da düşüncelerini almasını müteakip iki yargılamanın birleştirilmesine hükmedebilir.⁶¹

3.4.3.2. Hakem Heyetinin Oluşumu

3.4.3.2.1. Hakem Sayısı

Tahkim yargılaması tek hakem veya üç hakemden oluşan bir heyet tarafından gerçekleştirilir. Hakem sayısını taraflar tahkim anlaşmasında veya tahkim şartında belirleyebilir. Eğer belirlememişlerse, Daire başkanı, uyumsuzluğun değeri ve davanın karmaşıklığını dikkate alarak hakem sayısını belirler. Hakemlerin nasıl tayin edileceğini taraflar belirleyebilirler. Eğer taraflar arasında bu konuda bir anlaşma yoksa hakem sayısına göre hakem heyeti oluşturulur.

⁶¹Akil, s. 80-81.

Eğer tek hakem tayin edilecekse, dava dilekçesinin sekretarya tarafından alınmasından itibaren 15 gün içinde tarafların anlaşarak bu tek hakemi belirlemeleri mümkündür. Taraflar anlaşamazlarsa, daire başkanı tek hakemi tayin eder.

Eğer üç hakem tayin edilmesi gerekiyorsa, davacı dava dilekçesi ile birlikte veya hakem sayısına ilişkin kararda belirtilen süre içinde kendi hakemini tayin eder. Davalı da, dava dilekçesinin sekretarya tarafından alınmasından itibaren tayin edilen süre içinde kendi hakemini tayin eder. Eğer taraflar bu süreler içinde kendi hakemlerini seçmezlerse, onların yerine daire başkanı seçer.

Bu şekilde belirlenen iki hakem, sekretarya tarafından kararlaştırılan sürede, Heyet Başkanı olarak da görev yapacak olan üçüncü hakemi seçer. Eğer hakemler üçüncü hakemin seçimi konusunda anlaşamazlarsa, bu hakem daire başkanı tarafından seçilir.

Hakemlerin taraflarca veya diğer hakemlerce seçildiği durumlarda, bu hakemlerin atanmış sayılabilmeleri için daire başkanı tarafından, öngörülen koşullara uygun olup olmadıklarının kontrol edilmesi ve uygun iseler onaylanmaları gerekmektedir (R40-3).

Hakem Heyeti oluştuktan sonra sekretarya bu durumu tespit eder ve dosyayı hakemlere iletir.⁶²

3.4.3.2.2. Hakemlerin Belirlenmesi

ICAS'ın mühim görevlerinden biriside CAS hakem listesini oluşturmaktır.⁶³

Hakemler CAS birimleri içerisinde sadece buldukları birimde görevlerini ifa etmek üzere seçilmemektedirler. Hakemler, ilk derece tahkim biriminde görev yapabilecekleri gibi, benzer şekilde temyiz aşamasındaki bir uyuşmazlıkta da vazife alabilmektedirler. CAS'ın sportif alanda hâsıl olan uyuşmazlıkları arabuluculuk metoduyla çözümlenmek suretiyle hazırladığı bir arabulucular listesi de bulunmakla birlikte, arabuluculuk usulü CAS Arabuluculuk Talimatı ile oluşturulmuştur. ICAS tarafından meydana getirilen CAS hakemler ve arabulucular listeleri dört senede bir yenilenerek güncellenmektedir. Yeni oluşturulan listeler bir sonraki senenin bir Ocak tarihinde yürürlüğe girmektedir. Hakemlerin listede yer almalarıyla ilgili herhangi bir zaman sınırı bulunmamaktadır. Hakem listesinde asgari olarak

⁶² Özdemir Kocasakal, s. 63.

⁶³Küçükgüngör, s. 13.

minimum yüz elli hakem, arabulucular listesinde ise asgari minimum elli arabulucu bulunmaktadır.⁶⁴

3.4.3.2.2.1. İlk derece tahkim yargılamasında hakemlerin seçilmesi

İlk derece tahkim yargılamasında hakem kurulu, uyuşmazlığa taraf olanlarca CAS hakem listesinden seçimle bir ya da üç hakem tarafından yürütülür⁶⁵. Genel kural olarak CAS tahkimi üç hakemlik bir Kurul'ca çözümlenir. Birinci Derece Tahkim usulünde taraflardan her biri CAS hakem listesinde bulunan isimlerden birisini kendisine hakem seçer; daha sonra da bu iki hakem Kurul Başkanı'nı belirlerler. Bu konuda bir anlaşmaya varamazlarsa Birinci Derece Tahkim Dairesi Başkan onların adına Kurul Başkanı'nı seçer.⁶⁶

Taraf olanların kendi aralarında imza altına almış oldukları tahkim anlaşmasında hakemlerin sayısıyl alakalı bir kararın olmaması halinde ilk derece tahkim biriminin başkanı, davaya mevzu olan uyuşmazlık mevzusunun sayısına, hukuki problemin ehemmiyetine, karmaşıklığına, uyuşmazlık mevzusu çıkarların büyüklüğüne bakarak alakalı hakem kurulunun bir ya da üç kişiden teşekkülü hususunda hükme varmaktadır.⁶⁷

Taraf olanlar hakemlerin kimlerden oluşacağına şahsi olarak karar vermektedir. Yalnız, taraf olanların bu konuda uzlaşmamaları halinde, CAS Usul Talimatında yer alan kararlar uyarınca hakemlerin atanması yapılmaktadır. Bundan dolayı tahkim anlaşması ya da ilgili birim başkanının vermiş olduğu karar uyarınca bir hakemin atanması gereken hallerde, taraf olanların dava dilekçesinin kalem tarafınca alınmasını müteakip belirlediği on beş günlük bir zaman zarfı içinde görev yapacak hakemi mutabakat yoluyla belirleyip, CAS içinde görev yapan kaleme bildirimde bulunmalıdırlar. Taraflar aralarında bu zaman içerisinde hakemi belirlememeleri halinde birim başkanı bu hakemi tayin eder. Öte yandan, ilgili birim başkanının kararı ya da tahkim anlaşması uyarınca üç hakemin görev yapması icap ediyorsa, davacı taraf, dilekçesiyle beraber ya da hakemlerin sayısıyl alakalı verilen hüküm esnasında tanınmış olan zaman zarfında bir hakem seçerek bunu kaleme bildirmek mecburiyetindedir. Benzer şekilde, davalı olan tarafça da müracaatın alınmasını müteakip kalemin belirlediği zaman zarfında bir hakem belirleyip ve seçtiği hakemi kaleme bildirmek mecburiyetindedir. Bu belirlemelerin yapılmamış olması halinde, birim başkanı, taraf

⁶⁴Bozkurt, s. 173.

⁶⁵Küçükgüngör, s. 14.

⁶⁶Erkiner, s. 18.

⁶⁷Bozkurt, s. 175.

olanların yerlerine ve onların namına bu saptamaları gerçekleştirir. Bu nevi de oluşturulan iki hakem de kalem tarafınca tanınan zaman zarfında aralarında uzlaşarak hakem kurulu başkanını belirlemektedirler. Hakemlerin tanınan bu zaman diliminde bir mutabakata varamamaları halinde, birim başkanı, iki hakemin adına ve de onların yerlerine kurul başkanını seçmektedir.⁶⁸

3.4.3.2.2.2. Temyiz tahkim yargılamasında hakemlerin seçilmesi

Temyiz sürecindeki tahkim yargılaması, kaide olarak üç hakemden müteşekkil bir hakem kurulu tarafınca sürdürülür.⁶⁹

Temyiz isteminde olan tarafın CAS'a müracaatı esnasında (dava dilekçesinde) veya temyiz incelemesinin bir hakem tarafınca yürütüleceğiyle alakalı, taraf olanların aralarında imza ettikleri bir sözleşmenin bulunması veya bu hususun belgelenmesi durumunda ya da temyiz birimi başkanında dava mevzuunun acil nitelikte olduğu ve bu nedenle uyuşmazlığın bir hakem tarafınca görülmesi gerektiği kanaatinin uyanması halinde, temyiz yargılaması bir hakem tarafından sürdürülecektir. Öte yandan, yapılan temyiz müracaatlarında ikisinin ya da daha fazlasının aynı mevzuu da olması halinde birim başkanı, taraf olanlara tüm uyuşmazlıkların bir tek hakem heyetince incelenmesi için muhataplara anlaşma davetinde bulunabilecektir. Taraf olanların bu mevzuda uzlaşmamaları durumunda ise Temyiz Birimi Başkanı bu mevzuda hükme varma yetkisine haizdir.

Davaya üç hakemden ibaret bir kurulun bakmasının gerekli olduğu durumda, davacı tarafça dava dilekçesi ile CAS listesi içinden kendisinin belirlediği hakemin adını beyan etmiş ise, davalı da şahsına dava dilekçesinin tebliğinden başlayarak on günlük zaman zarfında, gene aynı liste içerisinden kendi hakemini belirleyerek CAS'a bildirimde bulunur. Bu zaman zarfında davalının tespitinde bulunmaması durumunda ise Temyiz birim başkanı, davalı adına ve o davalının yerine bir hakem belirleyecektir. Kurul başkanlığı görevini götürecek üçüncü hakemi de direkt tayin edilmektedir. Yalnız, pratikte Birim başkanının hakemlerin fikrini almaksızın Kurul Başkanını belirlediği olmaktadır.

⁶⁸Bozkurt, s. 176.

⁶⁹Küçükgüngör, s. 14.

3.4.3.2.3. Hakemlerin Teyidi ve Dosyanın Gönderilmesi

Muhataplarca belirlenen hakem ya da hakemler bizatihi vazifeye başlayamamakta olup, hakemler yalnız birim başkanının icazetinden sonra vazifelendirilmiş olmaktadır. Birim başkanının gereken icazet vermezden evvel hakemlerin hakemlik vazifesini kabul edip etmediklerini, kabul etmişler ise bağımsızlık beyanını yapıp yapmadıkları irdelemektedirler. Birim başkanının gereken icazeti vermesi halinde ise kalem, dava dosyasını hakeme ya da hakem kuruluna göndermektedir.⁷⁰

Davacının ya da davalının birden çok şahıstan oluşması halinde davacılar kendi aralarında, davalılar da kendi aralarında belirleyecekleri hakemle alakalı bir anlaşmaya gitmektedirler. Yalnız, bu anlaşmayı yapmamaları durumunda ilgili birim başkanı tarafınca hakemler seçilmektedir.⁷¹

3.4.3.2.4. Hakemlerin Yükümlülükleri

CAS hakemleri ve arabulucuları tayinlerinin akabinde, vazifelerini tam bir bağımsızlık kapsamında, CAS Spor Tahkim Kodu hükümlerince uygun bir biçimde gerçekleştireceklerine ilişkin bir taahhütname (hakemlik vazifesini kabul ve tam bağımsızlık bildirimini) imzalamak mecburiyetindedirler.⁷²

3.4.3.3. Yargılamanın Gizliliği ve Tarafların Sulh Yoluyla Uyuşmazlığı Çözümlemeleri

CAS tahkiminde, uyuşmazlığın mümkün olduğu kadar tarafların karşılıklı uzlaşmaları (sulh) suretiyle çözümlenmesi teşvik edilmektedir. Taraflar, tahkim yargılaması başladıktan sonra, uyuşmazlık konusu üzerinde uzlaşmaya varırlarsa, taraflar arasında varılan uzlaşma metni hakem karan olarak tespit edilir. Böylece, söz konusu anlaşma bağlayıcılık ve icra edilebilirlik etkisine sahip olur. Ancak uzlaşmaya uygulamada çok sık başvurulmadığı, zira

⁷⁰Bozkurt, s. 176.

⁷¹Bozkurt, s. 177.

⁷²Bozkurt, s. 176.

CAS'ın yargılama faaliyetinin büyük bölümünün (% 85 civarında) temyiz tahkim yargılaması niteliğinde olduğu, bu tür yargılamalarda ise uzlaşmanın mümkün olmadığı belirtilmektedir⁷³

3.4.3.4. Yazılı Aşama

CAS uygulaması prensip olarak yazılıdır. Hakem kurulu önünde yer alan yargılama esası, yazılı usul ve hakem kurulu tarafınca lüzumu halinde sözlü usulden teşekkül eder. Hakem kurulu başkanı dosya eline geçince -elzem görürse- yazılı usulle alakalı olacak talimatları belirler. Bu usul, esas olarak, bir iddiadan, bir cevaptan ve -koşullar böyle gerektiriyorsa- replikten ve düplikten hâsıl olur. Taraf olanlar savunma ve de iddiada, tahkim müracaatında ve bu müracaata cevap noktasında değinmedikleri yeni savları da dile getirebilirler.

Taraf olanların dilekçeleriyle beraber, dayanak teşkil eden arzu ettikleri tüm yazılı ispat ve de delillerini sunabilirler. Dilekçelerin teatisini müteakip, taraf olanlar yeni yazılı deliller sunma hakkından mahrumdur. Bunun istisnası taraf olanların aralarında bir ahdin bulunması yahut hakem kurulunca fevkalade durumlar olması hasebiyle buna izin verilmesi oluşturur.

Taraf olanların dilekçelerinde şahitlerin listesine ve şahitlerin hangi mevzuda şahitlik yapacaklarına ilişkin özet bir malumat için kısım ayrılır. Benzer durum taraf olanların dinlenilmesini istedikleri bilirkişiler için de geçerliliğini korur. Taraflar bundan müstesna dilekçelerinde başka ispat araçlarını da beyan etmelidirler. Yazılı şahit beyanlarını dilekçelerle beraber dosyaya dâhil edilmelidir. Bir yetki itirazının ileri sürülmesi ya da karşı iddianın ileri sürülmesi, ICAS Kalemi, davacı olan taraftan bu isnatlara cevap verebilmesi adına bir zaman tayin eder.⁷⁴

Yazılı aşama tamamlandıktan sonra, taraflardan hiçbiri karşı tarafın rızası olmaksızın herhangi bir belge ileri süremez. Ancak istisnai durumlarda Heyetin izni ile bu mümkün olabilir.⁷⁵

⁷³ Özdemir Kocasakal, s. 64.

⁷⁴ Akil, S. 85-86.

⁷⁵ Özdemir Kocasakal, s. 65.

3.4.3.5. Sözlü Aşama

Her şeyden önce, duruşma yapılması zorunlu değildir. Eğer Heyet dilekçe aşaması sonrasında yeterince bilgi sahibi olduğuna kanaat getirirse, tarafların da görüşünü aldıktan sonra, duruşma yapılmamasına karar verebilir.⁷⁶

Dilekçelerin teatisi yapılır yapılmaz hakem kurulu başkanı, duruşmayı ve mühim olarak duruşmanın tarihini göz önüne alarak gereken talimatlarını verir. Kaide olarak, tek duruşma yapılır. Duruşma esnasında, hakem kurulu, taraf olanları, şahitleri, bilirkişileri ve ayrıca taraf olanların nihai sözlü açıklamalarını dinler. Beri taraftan nihai söz söyleme hakkı davalı taraftadır.

Tarafların yargılamaya bizzat katılmaları zorunlu değildir. Taraflar, seçtikleri kişiler tarafından temsil edilebilirler veya bu kişilerden yargılama esnasında yardım alabilirler. Temsilcilerin isim, adres, telefon, faks bilgileri Sekreteryaya, karşı tarafa ve Heyete bildirilir. Yargılamaya ilişkin işlemlerin temsilci tarafından gerçekleştirilmek istenmesi halinde, temsilcinin bu yetkisini ilgili tarafın vereceği bir vekâletname ile ispatlaması istenebilir.⁷⁷ 2010'dan itibaren CAS hakemlerinin, CAS'da vekâlet almaları yasaklanmıştır.⁷⁸

Hakem kurulu başkanı duruşmaya moderatörlük yapar. Beyanatların kısa ve özet olması ile yazılı yapılan açıklamalarda ki mevzulara mahsus olması açısından ihtimam gösterir. Taraf olanlar başka türlü anlaşmadıkları müddetçe oturumlar aleni yapılmaz. Zapta geçirilebilir.

Hakem kurulu tarafınca dinlenen her bir kişi için tercüman tarafından yardımcı olunabilir ve tercüman ücreti, dinlenen kişiyi davet eden tarafa aittir. Taraf olanların, dilekçelerinde bildirmiş oldukları şahitleri ve bilirkişileri hakem kurulu tarafınca dinlenmek üzere mahkemeye davet edilirler. Taraf olanlar, şahitlerin ve bilirkişilerin duruşmada hazır olmalarından ve masraflarından mesuldürler.

Hakem kurulu, taraf olanların dinlenen şahitlere soru sormasına müsaade edebilir. Hakem kurulu da icabı halinde lüzumlu gördüğü mevzularda şahitlere soru sorabilir. Hakem kurulu başkanı, şahitlerin ve bilirkişilerin tele-video/konferans aracılığıyla dinlenmesine müsaade edebilir. Bilirkişiler evvelce raporlarını takdim etmişse, pratikte hakem kurulunun duruşma yapmadan karar alması istisnai bir durumdur. Taraf olanların anlaşmaları halinde bir

⁷⁶ Özdemir Kocasakal, s. 66.

⁷⁷ Özdemir Kocasakal, s. 55.

⁷⁸ Erkiner, s. 17.

bilirkişinin ve/veya tanığın duruşmadan varestede olması muhtemeldir. Hakem kurulu, bir bilirkişi veya tanığın mahkeme karşısına çıkması hususunu gereksiz görerek dinleme talebini sınırlandırabileceği gibi tümüyle reddine de karar verebilir. Bir tanığın, bilirkişinin veya tercümanın dinlenilmesinden evvel hakem kurulu, usulü kaidesinde, bu şahıslara, yalan yere yemin etmenin cezaya müstelzim olacağı bilgisini vererek davette bulunur. Hakem kurulu emretmedikçe, duruşma nihayete ermesini müteakip, taraf olanlarca yazılı beyanatta bulunulamaz. Hakem kurulu, davayla ilgili tatminkâr malumat sahibi olduğu kanaati hâsıl olursa, taraf olanların da düşüncelerini aldıktan sonra, duruşma yapılmamasına hüküm verebilir.

Taraf olanlar, hakem kurulundan, karşı tarafın bünyesinde bulundurduğu yahut nezareti altında olan vesikaları ibraz etmesine dair emir verilmesine yönelik talepte bulunabilirler. Kabil bir vesikanın ibrazını isteyecek olan taraf, vesikanın varlığını ve davayla olan ilintisini ortaya koymakla mükelleftir. Hakem kurulu, taraf olanların sunumlarını desteklemesi için uygun görmesi durumunda her vakit ilave belgelerin ibrazına veya bilirkişiler ve şahitlerin dinlenilmesine yönelik ve diğer usulü işlemlerin uygulanmasına da hükmedebilir. Hakem kurulu, taraf olanların, bilirkişiler ve şahitlerin dinlenilmesinden kaynaklanan giderlere katkıda bulunmaları yönünde hüküm verebilir. Hakem kurulu, bilirkişilerin atanması ve görev tanıtım belgeleri hakkında taraf olanların düşüncelerini alır. Hakem kurulu tarafınca atanan bilirkişi, taraf olanlardan bağımsız olmalı ve öyle de kalmalıdır. Bundan dolayı, taraf olanlara karşı bağımsızlığını sarsacak herhangi bir hal hâsıl olursa bu durumu ivedilikle açıklamak zorundadır.⁷⁹

Sözlü aşama tamamlandıktan sonra, taraflar artık dilekçe veremezler. Ancak, heyet, istisnai olarak bu aşamadan sonra da gerekli görürse tarafların dilekçe sunmalarına karar verebilir.⁸⁰

3.4.3.6. Seri Usul

Birim başkanı ya da hakem kurulu, taraf olanların da muvafakatini almak kaidesiyle, uygun talimatları şahsının belirleyeceği bir dizi usul olarak belirleyebilir.⁸¹

⁷⁹Akil, s. 86-87.

⁸⁰ Özdemir Kocasakal, s. 67.

⁸¹Akil, s. 87.

3.4.3.7. Uyuşmazlığın Esasına Uygulanacak Hukuk

CAS tahkim yargılamalarında uyuşmazlıklara hangi ülkenin Hukuku'nun uygulanacağı bahsi büyük önem arz etmektedir. CAS tahkiminde taraf olanlar aralarındaki uyuşmazlığa uygulanacak olan hukuku şahsen tespit edebilmektedirler. Taraf olanlar, bu seçimi aralarındaki tahkim şartı içeren bir anlaşmada ya da tahkim sözleşmesinde belirleyebilmektedirler.⁸²

Hakem kurulu uyuşmazlık hakkında taraf olanların tespit ettiği hukuka göre, taraf olanlar böylesi bir tespitte bulunmamışlarsa, İsviçre hukukuna göre karar verir.⁸³

Taraflarca kararlaştırılan hukuk sisteminde yer alan kuralların uygulanması halinde ortaya çıkacak sonucun uluslararası kamu düzenine aykırı olması halinde, söz konusu kurallar uygulanmayacaktır. Bu şekilde tespit edilebilen uluslararası toplumun temel olarak kabul ettiği prensiplere aykırı sonuçlara yol açan bir hukuk kuralı, taraflarca seçilen hukuk sisteminde de yer alsa hakemlerin söz konusu kuralı uygulamamaları gerekir. Aksi takdirde, verilen kararın, kamu düzenine aykırılık gerekçesiyle iptal davasına konu olması mümkündür.⁸⁴

3.4.3.8. Hakem Kararı

Hakem karar çoğunlukla alınır. Bu durumda, üç kişilik bir hakem heyeti söz konusu ise, en az hakemlerden ikisinin aynı yönde oy kullanması gerekir ki hakem karar alınabilsin. Çoğunluğun sağlanamadığı durumlarda heyet başkanı tek başına karar verme yetkisine sahiptir. Hakem kararı, yazılı olarak hazırlanır, tarafların aksine anlaşmaları yoksa kısa bir gerekçe içerir, tarih ve imza taşır. Hakemlerin tamamının imzasına gerek olmayıp sadece heyet başkanının imzası yeterlidir. Kararın hakemlerce imzalanmadan önce CAS sekreteryasına iletilmesi gerekmektedir. Sekreteryaya, hakem kararının şekil bakımından düzeltilmesini önerebilir ve temel prensiplerle ilgili sorunlar hakkında heyetin dikkatini çekebilir. Ancak, hakem heyetinin dikkatinin çekilmesi, hakemlerin bağımsızlığını ihlâl edecek bir nitelik almamalıdır. CAS sekreteryası tarafından tebliğ edilen hakem kararı

⁸²Küçükgüngör, s. 19.

⁸³Akil, s. 88.

⁸⁴ Özdemir Kocasakal, s. 68.

kesindir ve icra edilebilir nitelik taşır. Hakem kararına karşı sadece İsviçre Uluslararası Özel Hukuk Kanunu (LDIP) m. 190- 192 ile öngörülen iptal davası açılabilir.⁸⁵

Özel hukuk hükümlerine tabi olan spor federasyonları, belli bir spor dalı ile ilgili faaliyetleri ulusal ve uluslararası kurallara göre yürütmek, gelişmesini sağlamak, sporcu sağlığı ile ilgili konularda gerekli önlemleri almak, teşkilatlandırmak, ilgili spor dalında Türkiye'yi uluslararası faaliyetlerde temsil etmek ve Tahkim Kurulu kararlarını uygulamakla görevli ve yetkilidir.⁸⁶

3.4.3.9. Çok Taraflı Tahkim

3.4.3.9.1. Bir Tarafta Birden Çok Kişinin Bulunması (Dava Arkadaşlığı)

Tahkime müracaat birden fazla davacı veya davalı tarafınca yapılmışsa, ICAS, hakem kurulunun şeklini hakem adedi ve taraf olanlarca benimsenmiş tayin etme metoduna münasip olarak belirlenir. Böylesi bir anlaşmanın olmaması halinde, birim başkanı, dava komplike ve davanın mevzuunun niceliğine göre hakem adedini belirginleştirir. Bununla birlikte tek hakemin vazifelendirilmesi icap ediyorsa, taraf olanlar bunu anlaşarak on beş günlük zaman zarfı dâhilinde saptarlar. Anlaşmamaları halinde ise birim başkanı, hakemi bizatihi atar.

Eğer üç hakemin görevlendirilmesi gerekliyse ve birden fazla davacı olursa, davacılar beraber bir hakem seçerler. Eğer üç hakem belirlemek gerekirse ve birden fazla davalı varsa, bu kez de davalılar beraber bir hakem seçerler. Hakemler bu biçimde birlikte belirlenemezse birim başkanı, taraf olanların adına hakemleri seçer. Eğer başka çıkarlara sahip üç veya daha fazla kişi var ise her iki hakem de taraf olanların aralarındaki mutabakata uygun biçimde seçilir. Benzer bir anlaşmanın bulunmaması halinde, hakemler birim başkanı cihetinden seçilir.⁸⁷

⁸⁵ Özdemir Kocasakal, s. 69.

⁸⁶ Şafak, Tolgahan, Spor Federasyonlarının Türk İdari Teşkilatındaki Yeri, Terazi Hukuk Dergisi, Cilt: 11, Sayı: 124, Aralık 2016, s. 107-116.

⁸⁷ Cenk Akil, Genel Olarak Milletlerarası Spor Tahkim Mahkemesi (CAS) ve Bu Mahkemede Uygulanan Tahkim Çeşitleri, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, Cilt: 13, Sayı: 2, 2011, Basım Yılı: 2013, s. 82, <http://webb.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/dergimiz13-2/cenkakil.pdf>, Erişim Tarihi: 25.03.2016.

3.4.3.9.2. Davanın ihbarı

Davalı, üçüncü bir şahsın tahkime dâhil olmasını dilerse, cevap dilekçesine bu durumu sebepleriyle beraber açık bir biçimde izhar etmesi ve de cevap dilekçesine bu durumu anlatır nüshayı da eklemesi icap eder. Mahkeme kalemi bu nüshayı yargılamaya iştiraki istenen şahsa tebliğde bulunur ve ona bu mevzuda düşüncelerini deklare etmesi ve cevap dilekçesi vermesi için bir zaman belirler. Mahkeme kalemi, üçüncü şahsın yargılamaya katılabilmesine ilişkin kanaatlerini bildirebilmesi açısından davacıya da mühlet tanır.⁸⁸

3.4.3.9.3. Davaya Müdahale

Eğer üçüncü bir şahıs, tahkim yargılamasında taraf olmak dilerse, sebeplerini de açıklamak kaydıyla ICAS'a dilekçeyle müracaat eder. Üçüncü şahıs, bu müracaatını tahkim yargılamasından haberli olmasından itibaren on gün zaman zarfında ve duruşmadan ya da duruşma yapılmaması halinde yazılı usulün bitirilmesinden evvel yapması gerekir. Mahkeme kalemi, yapılan bu müracaatın bir nüshasını taraf olanlara tebliğde bulunur ve onlardan üçüncü şahsın talebiyle alakalı düşüncelerini beyan etmesini ister. Cevaplarını dava dosyasına eklemeleri yönünde zaman tanır.⁸⁹

3.4.3.9.4. Davayı ihbar ve müdahaleye ilişkin ortak hükümler

Üçüncü bir şahsın tahkim yargılamasına dâhil olabilmesi için ya bu duruma kendisinin ve diğer tarafların yazılı muvafakati ya da bu durumun tahkim sözleşmesinde yer alması gerekir. Mevzuat uyarınca verilen yasal mühletin sona ermesi halinde birim başkanı veya - teşekkül ettirmişse- Hakem Heyeti, üçüncü şahsın tahkim yargılamasına katılmakla ilgili olan isteğine yönelik kararı verir. Yalnız bu durum için öncelikli olarak ortada hâlihazırda geçerli bir tahkim sözleşmesinin olup olmadığının tespitinin yapılması gerekmektedir. birim başkanının vermiş olduğu karar, hakem kurulunun aynı mevzuda almış olduğu karar bakımından bağlayıcı değildir. birim başkanı, üçüncü şahsın tahkim yargılamasına dâhil olmasını kabul etmesi halinde, ICAS, hakem kurulunu, hakemlerin adedini, tüm taraf

⁸⁸Akil, s. 83.

⁸⁹Akil, s. 83.

olanlarca mutabık kalınmış atanma usulüne göre meydana getirir. Taraf olanlar arasında böyle bir mutabakatın olmaması halinde birim başkanı, hakemlerin adedini, davanın komplike ve dava mevzusunun taşımış olduğu kıymetini baz alarak belirler. Eğer tek başına bir hakem görevlendirilecek ise öncelikli olarak tarafların anlaşmalarına göre hareket edilir. Taraf olanların anlaşamamaları halinde ise birim başkanı tarafınca görevlendirilir. Eğer üç hakem görevlendirilecek ise, hakemler birim başkanı tarafınca görevlendirilir ve de hakemler hakem kurulu başkanını seçerler. Hakemlerin bu mevzuda mutabakata varamaması halinde kurul başkanı birim başkanı tarafınca seçilir. Üçüncü şahsın tahkim yargılamasına katılımıyla ilgili olarak hakem kurulunun vermiş olduğu hüküm dikkati nazara alınmaksızın hakem kurulunun yapılanmasına itirazda bulunulmaz. İştirakin kabul görmesi halinde hakem kurulu -elzemse-usul talimatlarını belirler. hakem kurulu, taraf olanların da düşüncelerini alınmasını müteakip üçüncü şahsın statüsünü ve onun yargılamadaki haklarına yönelik hükmü ile mahkemenin müşavirine başvurulmasına izin verebilirler. Hem davanın ihbarı hem de davaya müdahalede üçüncü şahsın, bu konuyla alakalı çıkarını ispatta bulunması yeterlidir.⁹⁰

3.4.4. Temyiz (İstinaf) Yargılamasına Özgü Düzenlemeler

İstinaf ICAS'ın Konfederasyonlar, Federasyonlar ya da sportif uyumsuzlukların çözümüne yönelik oluşturulmuş diğer yargı birimlerinin hükümlerine karşı yapılan itirazları irdeleyerek hüküm veren organıdır.⁹¹

ICAS'ın istinaf makamı olarak yetkisi, bir spor örgütlenmesinin ana statüsü, tüzüğü veya talimatlarında, bu spor örgütlenmesinin vermiş olacağı hükümlerin istinafinin ICAS huzurunda yapılacağı öngörülmüş olmasından kaynaklanır.⁹²

ICAS tarafınca alınan bir hükme karşı, eğer ICAS, bu hükmü alırken ilk derece mahkeme sıfatıyla görevini yerine getirmişse ve de birinci derece yargılamasıyla ilgili kaide olarak istinaf yolu açık tutulmuşsa istinaf tahkim usulüne müracaat edebilirler.⁹³

CAS tarafından gerçekleştirilen yargılama hizmetlerinin büyük bölümünü, daha önceden çeşitli sportif kuruluşlar (federasyonlar, birlikler gibi) tarafından verilmiş olan kararlara karşı başvuru mercii olarak yerine getirdiği faaliyetler oluşturmaktadır. Temyiz

⁹⁰Akil, s. 83-84.

⁹¹Ercan s. 179.

⁹²Akil, s. 89.

⁹³Akil, s. 91.

başvurusuna konu kararların büyük bölümünü ise, doping ile ilgili uyuşmazlıklar oluşturmaktadır. Bunun yanında, saha olayları, sporcuların milli takımlara seçilmesi gibi konularda verilen kararlar da temyiz başvurusuna konu olmaktadır.⁹⁴

3.4.4.1. CAS'a Temyiz Başvurusu Yapabilmesi İçin Gereken Koşullar

CAS'ın daha önceden verilmiş kararlara karşı temyiz mercii olarak görev yapabilmesi için CAS Kodu R47 ile öngörülen koşulların gerçekleşmiş olması gerekmektedir. Bu koşulları kısaca açıklamak gerekirse:⁹⁵

1. Verdiği karar aleyhine temyiz başvurusu yapılmak istenen kuruluşun tüzüğünde veya statüsünde CAS'ın bu yetkisinin kabul edilmiş olması veya taraflar arasında yapılan özel bir tahkim anlaşması ile bunun öngörülmüş olması gerekir.
2. Söz konusu sportif kuruluşun tüzüğü veya statüsü ile öngörülmüş olan başvuru yollarının tüketilmiş olması zorunludur.⁹⁶ Bu nedenle, temyiz başvurusunun CAS nezdinde yapılabilmesi için, ilgili federasyon veya sportif kuruluşun tüzük hükümlerinde, CAS'a başvurmadan önce mutlaka gerçekleştirilmesi öngörülen iç başvuru yollarının tüketilmiş olması gerekmektedir. Diğer yandan, tarafların iç başvuru yollarından açıkça veya üstü kapalı olarak feragat etmeleri halinde de, iç başvuru yollarının tüketilmesi koşulunun aranmasına gerek olmadığı kabul edilmektedir. Diğer yandan, tarafların iç başvuru yollarından açıkça veya üstü kapalı olarak feragat etmeleri halinde de, iç başvuru yollarının tüketilmesi koşulunun aranmasına gerek olmadığı kabul edilmektedir.
3. CAS'ın ilk yargı mercii olarak verdiği kararlara karşı CAS'a temyiz başvurusunun yapılabilmesi için, ilk yargı mercii olarak karar vermesini düzenleyen kurallarda böyle bir başvuru imkânının açıkça öngörülmüş olması aranmaktadır.

Bir CAS kararına karşı İsviçre Federal Mahkemesi'ne başvuru yolu çok kısıtlı nedenlere dayalı olarak açıktır. Bu nedenler yetkisizlik, temel bazı usul kurallarının çiğnenmiş olması ve kamu düzenini ihlâldir.⁹⁷

⁹⁴ Özdemir Kocasakal, s. 70.

⁹⁵ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 71-74.

⁹⁶ Esendal, s.127-144.

⁹⁷ Erkiner, s. 19.

4. Her türlü uyuşmazlık hakkında verilecek kararlar için temyize başvurulabilir. Temyiz mercii olarak CAS'a başvurulabilecek kararların niteliği hakkında CAS Kodu'ndan kaynaklanan bir sınırlama yer almamaktadır.

3.4.4.2. Temyiz Yargılamasının Tabi Olduğu Hükümler

3.4.4.2.1. Başvurunun Yapılması

İstinaf davacısı, ICAS'a bu mevzulardan bahseden bir yazılı müracaatta bulunmak zorundadır⁹⁸:

- Davalının/davalıların kimlik bilgileri ve de tam ikametgâhları,
- Aleyhte istinaf müracaatı yapılacak olan hükmün bir nüshası,
- Davacının istinafa müracaatının sebepleri ve gerekçeleri,
- Tarafların, uyuşmazlığın tek hakem tarafından çözümlenmesi konusunda anlaştıkları durumlar hariç olmak üzere, hakem listesinden seçilen hakeme ilişkin bilgiler,
- Eğer mümkünse, izhar edilen sebepleri anlatmak suretiyle yürütmeyi durdurma istemi,
- ICAS'a müracaatı öngören tüzüğün, özel anlaşma ya da talimatın kararlarını anlatır bir nüshası.
- Gerekğinde, hükmün icrasının geriye bırakılmasına ilişkin gerekçeli talep,
- Temyiz etmek isteyen tarafın bununla birlikte, 500 İsviçre Frank'ı meblağındaki tutarı da peşin vermesi gerekli görülmektedir.

İlk hükmü veren merci tarafından farklı bir zamanaşımı müddeti öngörülmediği hallerde, hükmün muhataba tebliğinden itibaren yirmi bir gün içinde CAS'a başvurulması gerekmektedir.⁹⁹

Bu maddede öngörülen koşulların temyiz başvurusu sırasında yerine getirilmemesi halinde, sekreteryaya, eksiklerin tamamlanması için başvuru sahibine kesin ve kısa bir süre verir. Bu süre içinde eksikler tamamlanmazsa başvuru geri alınmış sayılır.¹⁰⁰

⁹⁸Akil, s. 91; Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 75.

⁹⁹Ercan s. 181.

¹⁰⁰ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 75.

3.4.4.2.2. Temyiz Süresi

Temyize konu kararı veren federasyonun, birliğin veya diğer sportif kuruluşun statüsünde veya tüzüğünde temyiz süresi hakkında bir hüküm varsa ona uyulması gerekmektedir.¹⁰¹ Farklı spor teşekküllerinin, federasyonun veya derneğin tüzüğünde veya talimatında ya da tahkim sözleşmesinde istinafa müracaat zamanı öngörülmemişse, istinaf başvuru zamanı yirmi bir gündür. Birim başkanı, taraf olanların düşüncelerini aldıktan sonra, tanınan mühlet sonrasında yapıldığı açıkça anlaşılabilir bir müracaata muamele yapmayı reddedebilir¹⁰²

Temyiz başvurusunu yapan tarafın, sürenin bitimini izleyen 10 gün içinde temyiz gerekçesini oluşturan maddi ve hukuki olguları içeren bir dilekçeyi CAS'a iletmesi gerekmektedir. Aksi takdirde temyiz talebi geri alınmış sayılır.¹⁰³ Mevzu bahis olan dilekçede dinlenilmesi talep edilen bilirkişiler ve şahitler de bildirilmelidir. Gerekçeli temyiz dilekçesinin davalı tarafa tebliğini müteakiben on günlük zaman zarfında davalı taraf, gerekçeli temyize bir cevap dilekçesi takdim etmek mecburiyetindedir. Hususi hallerin hariç tutulması kaydıyla kurul başkanı, gerekçeli dilekçelerin sonrasında yeni dilekçe takdim edilmesinin mümkün olmadığını taraf olanlara beyan eder.¹⁰⁴

Taraflarla görüşükten sonra, Daire Başkanı, temyiz başvurusunun açıkça çok geç yapıldığı durumlarda bu başvuruyu kabul etmeyebilir.¹⁰⁵

Gerekçeli dilekçelerin muhataplarına tebliğ tebellüğünden sonra kurul başkanı yargılamayla alakalı hükmünü verir. Taraf olanların da düşüncelerini beyanıyla mevcut delil durumunun kâfi görülmesi halinde yargılama yapmaz.

Uyuşmazlığın esasına uygulanacak kurallar ise, birincil hükmün verildiği merciinin düzenlemeleri ya da taraf olanların bu konuda uzlaşmaları durumunda, uzlaşılabilir maddi hukuk kuralları uygulanacaktır. Böylesi bir uzlaşmanın olmaması durumunda ise ilk hükmün verildiği federasyonun yer aldığı ülkenin maddi hukuk hükümleri baz alınır.

Temyiz araştırması nihayetinde, ilk hükmün değiştirilmesine, onanmasına, kaldırılmasına ya da nitelenen cihette yeniden araştırılması gayesiyle ilk hükmün verildiği

¹⁰¹ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 75.

¹⁰² Ercan s. 181.

¹⁰³ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 75.

¹⁰⁴ İlgen Ercan, Futbol ve Tahkim, İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, Özel Sayı 3, Mayıs 2007, s. 182, <http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf>, Erişim Tarihi 30.03.2016.

¹⁰⁵ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 75.

mercie iadesine hükmedilebilir. Hükümler oy çokluğu ile verilir. Tatbikî gösteren kısa özet hüküm, temyiz müracaatından sonra en geç dört aylık zaman zarfında hazırlanmalıdır.¹⁰⁶

3.4.4.2.3. İstinaf Başvurusunun Gerekçelendirilmesi

Yirmi bir günlük tanınan zamanın bitimini takip eden on günlük zaman zarfı içinde müracaatta bulunan taraf gerekçeli temyiz dilekçesini CAS'a ulaştırmalıdır.¹⁰⁷ ICAS'a takdim edilecek dilekçede konu kısa olacak ve özetleyecek biçimde anlatılmalı ve istinaf müracaatını yapmayı esaslı hale getiren hukuki nedenler belirtilmelidir. Diğer taraftan temyiz dilekçesi iddialarını temellendirmek istediği başkaca ispat araçlarını kapsayacak şekilde olmalıdır. Eğer dilekçe takdim edilmeyecekse ICAS Kalemine, istinaf dilekçesinin istinaf müracaatı olarak kabul edilmesi mevzuunda yazılı olarak bilgi verir. On günlük zaman zarfı içinde istinaf başvurusunun yapılmaması halinde müracaatta bulunulmamış sayılır.¹⁰⁸

3.4.4.2.4. Hakem Heyetinin Oluşumu

Taraf olanlar istinaf tahkim yargılamasının tek hakem tarafınca araştırılması hususunda anlaşmaya varmadıkça ya da taraf olanlar arasında hakem adedi hususunda uzlaşmanın olmaması halinde, yargılamanın niteliklerini önemseyen birim başkanı müracaatın tek hakem tarafından incelemesini takdir etmedikçe, istinaf müracaatı üç kişiden oluşan hakem kurulu tarafınca incelenir.¹⁰⁹ Bu heyet, davacının, başvuru sırasında tayin ettiği bir hakem; davalının, başvuruyu almasını izleyen 10 gün içinde tayin ettiği ikinci hakem ve daire başkanının tayin ettiği ve heyet başkanı olarak görev yapan üçüncü hakemden oluşur. Diğer yandan, tarafların tayin ettikleri hakemler ancak daire başkanı tarafından onandıktan sonra atanmış sayılırlar. Daire başkanı hakemlerin öngörülen niteliklere sahip olduğundan emin olduktan sonra onları tasdik eder.¹¹⁰

¹⁰⁶ İlgen Ercan, Futbol ve Tahkim, İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, Özel Sayı 3, Mayıs 2007, s. 182, <http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf>, Erişim Tarihi 30.03.2016.

¹⁰⁷ Ercan s. 181.

¹⁰⁸ Akil, s. 92.

¹⁰⁹ Akil, s. 92.

¹¹⁰ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 76.

İki ya da daha fazla istinaf müracaatının mevzusu aleni olarak aynısı ise, İstinaf Tahkim Dairesi'nin başkanı, taraf olanları, bu müracaatların araştırmasının aynı heyet tarafınca yapılması hususunda uzlaşmaya davet edebilir. Taraf olanlar arasında anlaşmaya varılmazsa İstinaf Tahkim Dairesi başkanı bu hususta kendisi bir hükme varır.¹¹¹

Hakemler bağımsız olmalıdırlar; yani, taraflardan her hangi biri ile bir bağları bulunmamalı ve görülecek olan uyuşmazlığın meydana gelmesinde her hangi bir rollerinin bulunmaması gerekir.¹¹²

Heyet oluştuktan sonra sekreteryaya durumu tespit ederek dosyayı hakemlere iletir.

3.4.4.2.5. Davalının Cevabı

Davalının temyiz gerekçelerini de içeren dilekçenin kendisine ulaşmasından itibaren 20 gün içinde cevap dilekçesini sunması gerekir.¹¹³

Dilekçede şu mevzuların bahsi geçer:

- Savunma,
- Her çeşit görevsizlik iddiası,
- Davalının savunmasını temellendirmek istediği başkaca kanıtların varlığı ve de tayini hususunda bilgi, buna bilirkişiler ile dinletilmesi istenen şahitlerde dâhildir. Hakem kurulu başkanı farklı türden hükme varmamışsa ve mevcutsa yazılı şahit beyanı da dilekçeye ilave edilir.

Davalı, şahsına verilen zaman dilimi zarfında savunmasını takdim etmese de Tahkim hakem kurulu, davayı sürdürerek hükme varabilir. Davalı, cevap için şahsına tanınan zamanın Tüzüğün ilişkili hükmü uyarınca davacının gider avansının tahakkukunu müteakip belirlenmesini isteyebilir.

Hakem kurulu şahsi yargılama yetkisiyle ilgili hükmü verebilir. Yargılamanın durdurulmasını gerekli kılan esaslı bir neden olmadıkça, hakem kurulu, bu hükmü alırken benzer olan taraflar arasında benzer uyuşmazlıkla alakalı olarak devlet mahkemesi ya da başka bir tahkim mahkemesi huzurunda derdest bir dava olup olmadığına bakmaksızın yargılamasını yapar.

¹¹¹ Akil, s. 92.

¹¹² Erkiner, s. 18.

¹¹³ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 76.

ICAS'ın yargılama yetkisine ilişkin bir itiraz olursa, ICAS Kalemi hali hazırdaki- oluşturulmuşsa- hakem kurulunca, taraf olanlara, ICAS'ın yetkisiyle alakalı görüşlerini yazılı olarak beyan etmek üzere çağrıda bulunur. Hakem mahkemesi, kaide olarak, şahsi yetkisi ile alakalı olarak ya ara kararı verir veya bu konuda vereceği kararda hükme bağlar.¹¹⁴

3.4.4.2.6. İstinaf Dilekçesi ve Cevap Dilekçesinin Bir Bütün Oluşturması-Uzlaştırma

Taraf olanlar değişik karara varmadıkları müddetçe ya da hakem kurulu Başkanı, istisnai durumlara istinaden başka farklı hükme varmadıkça taraf olanlar, isteklerinde ya da iddialarında değişiklik yapmak veya genişletmek hakkına sahip değillerdir. Gerekçeli istinaf dilekçesi ve cevap dilekçesini takdim ettikten sonra taraf olanlar yeni deliller ileri süremezler.

Tahkim hakem kurulu, uyuşmazlığı yargılamanın her safhasında arabuluculukla nihayete erdirebilir. Taraf olanların rıza göstermeleriyle anlaştıkları konular tahkim hükmüne derç edilebilir.¹¹⁵

3.4.4.2.7. Heyetin İnceleme Yetkisi, Sözlü Yargılama

Temyiz incelemesini yapan hakem heyetinin hukuki ve maddi konularda tam bir inceleme yetkisi bulunmaktadır. Bu çerçevede, temyize konu olan kararı veren federasyon, demek veya diğer sportif kuruluştan dosyanın kendisine gönderilmesini talep edebilir. Heyet, temyiz başvurusunu yerinde görmediği takdirde başvurunun reddine karar verir. Eğer başvuru yerinde görülürse, temyiz konusu karar yerine kendisi yeni bir karar verebilir veya kararı bozarak, davanın son kararı vermiş olan mercii tarafından tekrar ele alınmasına karar verebilir.¹¹⁶

Dosyanın tebliği üzerine, hakem kurulu başkanı, taraf olanların, bilirkişilerin ve de tanıkların dinlenmesi üzerine duruşmanın zamanını belirler. Tüzüğün duruşma ile ilgili ve hakem kurulu tarafınca talep edilebilecek soruşturma eylemiyle alakalı kararları burada da tatbik edilir. Tahkim Kurulu, davayla alakalı tatminkâr bilgiye malik olduklarını görürse, taraflarla istişare edildikten sonra, duruşma olmayacağına yönelik hükme varabilir. Taraf

¹¹⁴Akil, S. 94-95; Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 76-77.

¹¹⁵Akil, s. 95-96.

¹¹⁶ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 77.

olanlar aksi durumda karar almadıkları müddetçe duruşmaların kapalı oturumda icrası gerçekleştirilir. Usulüne uygun davet edilmiş olmasına rağmen taraf olanlardan biri duruşmaya icabet etmezse, Tahkim Kurulu duruşmayı yine de sürdürebilir.¹¹⁷

3.4.4.2.8. Uygulanacak Hukuk

Hakem kurulu, taraflar temyiz yargılamasında taraf olanlar arasındaki uyuşmazlığa tatbik edilecek hukuku belirlememişlerse, hükmü temyiz edilen spor kuruluşu, federasyon ya da başka spor, dernek, kuruluş merkezinin olduğu ülke hukukunu ya da prosedüre göre uygulanmasının uygun olabileceğine hüküm verdiği hukuk kaidelerini tatbik ederek hükme varır.¹¹⁸ Son durumda, yani kararı veren sportif kuruluşun yerleşim yerinin bulunduğu ülke hukuku yerine heyetin uygun gör- düğü hukuk kurallarına göre karar verilmesi durumunda, heyetin buna ilişkin gerekçelerini göstermesi gerekir. Doktrinde, uygulanması gereken hukukun tespitinin aşırı zaman kaybına ve masrafa yol açacağı durumlarda bu ihtimalin söz konusu olabileceği belirtilmektedir.¹¹⁹

3.4.4.2.9. Davalı Tarafından Hakem Tayini

Taraf olanlar tek hakem üstünde mutabakatı sağlamadıkça ya da birim başkanı müracaatının ivedilik arz ettiği ve bu sebepten uyuşmazlığın tek hakem tarafından çözümlenmesi iktiza ettiğine kanaat getirmedikçe davalı, istinaf dilekçesinin şahsına tebliğinden sonra on günlük bir zaman dilimi zarfında bir hakem belirleyebilir. Bu zaman dilimi içinde seçimin yapılmaması halinde, birim başkanı, davalı adına hakemi belirler.¹²⁰

3.4.4.2.10. ICAS Tarafından Tek Hakemin veya Kurul Başkanının Tayini ve Hakemlerin Teyidi

Taraf olanların anlaşmaları ya da birim başkanının hükmü sebebiyle tek hakem ataması yapılmışsa, birim başkanı istinaf müracaatından dolayı hakemin atamasını yapar.

¹¹⁷Akil, s. 96.

¹¹⁸Bozkurt, s. 181.

¹¹⁹ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 77.

¹²⁰Akil, s. 94.

Eğer üç hakem ataması yapılmışsa, birim başkanı, hakem kurulunun başkanını, davalının hakemini tayin etmesine istinaden ve hakemlerin düşüncelerini de almasını müteakip atamada bulunur. Taraf olanlarca seçilmiş olan hakemler yalnız birim başkanının tasdikini almasını müteakip ataması yapılmış sayılır. Mevzubahis tasdikten evvel birim başkanı, hakemlerin belirtilen şartları sağlayıp sağlamadıklarını tespit eder. Hakem kurulu teşekkülünü müteakip, ICAS Kalemi, hakem kurulu teşekkülünü dikkati nazara alır ve dosyayı hakemlere tebliğ eder. Yalnız bundan dolayı taraf olanların Tüzüğün alakalı kararı uyarınca gider avansını tahakkuk ettirmiş olmaları lazımdır.

Geçici tahkimde hakem kuruluna yardımcı olması için bir kâtip ataması yapılır. Kâtibin taraf olanlardan bağımsız olması gerekir. Kâtibe tahakkuk edilecek ücret de tahkim giderlerine dâhildir. Diğer mevzularda Tüzüğün çok taraflı tahkimle ilgili kanunları mukayese yoluyla uygulanmaktadır. Bunun yegâne istisnası, hakem kurulu başkanının İstinaf Tahkim Dairesi başkanı tarafınca atanmasıdır.¹²¹

3.4.4.3. Karar

Hakem kararının nasıl alınacağı R59 maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre, hakem kararı, hakemlerin çoğunluğu ile alınır; çoğunluğun sağlanamadığı durumlarda heyet başkanı tek başına karar verir. Hakem karar yazılı olarak hazırlanır, kısa bir gerekçe içerir, tarih ve imza taşır. Sadece heyet başkanının imzası yeterlidir. Hakem kararı imzalanmadan önce CAS Genel Sekreterine iletilir. Genel Sekreter, hakem kararının şekil bakımından düzeltilmesini önerebilir ve temel prensiplerle ilgili sorunlar hakkında heyetin dikkatini çekebilir. Heyet, hakem kararının hüküm kısmının gerekçeden önce taraflara iletilmesine karar verebilir. Bu durumda, hakem karar, hükmün yazılı olarak taraflara tebliğ edildiği tarihten itibaren icra edilebilir.¹²²

ICAS Kalemi tarafınca tebliğ edilmiş olan hüküm kesin olup taraf olanları bağlar. Taraf olanların İsviçre’de ikametgâhları, işyerleri ya da meskenleri yoksa ve taraf olanlar iptal cihetini tahkim sözleşmesinde aleni olarak hariç tutmuşlarsa, ICAS tarafınca verilmiş olan hükme, iptal yoluna müracaat etmek şartıyla karşı koyamazlar.

¹²¹ Akil, s. 94.

¹²² Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 77.

Kararın icrası uygun olan kısmı, dava dosyasının İstinaf hakem kuruluna tebliğinden müteakip üç aylık zaman zarfında tebliğ edilebilir. Mevzu olan zaman, Tahkim Kurulu başkanının gerekçeli talebi üzerine İstinaf Tahkim birim başkanı tarafınca uzatılabilir.

Karar, basın bülteni veya kararın özet haliyle ve de davanın sonucu ICAS tarafınca yayınlanmaktadır. Yalnızca bunun için, taraf olanların hükmün gizli kalması mevzuunda uzlaşmamış olmaları gerekir.¹²³

ICAS tarafınca tebliğ edilen hüküm, taraf olanlar için bağlayıcı ve nihai bir hüküm vasfı taşımaktadır. Kaide olarak bu hüküm için temyiz yoluna gidilemez ve itiraz edilemez. Yalnız 1987 tarihli İsviçre Federal Milletlerarası Özel Hukuk Kanunu'nun 190. maddesi hükmü uyarınca hakem hükümlerine karşın çok az istisnai hallerde İsviçre Federal Mahkemesi'ne temyiz müracaatı yapılabilir. Bu duruma istinaden, mahkemenin uygun olmayan biçimde kurulmuş olmaması gerekir. Yargılama yetkisine ilişkin talep edilen bir sorunu hükme bağlamama, hata veya yargılamada eşit muamele görmeme, savunma hakkının ihlali, talep edilen veya edilmeyen bir duruma ilişkin karar verme ve verilen hükmün kamu düzenine aykırı olması gibi nedenlerle hakem hükümleri temyiz edilebilir. Bu tarz problemler içeren bir hükmün tebliğ tarihini müteakip otuz günlük zaman zarfı içinde temyiz müracaatında bulunulması gerekmektedir. Bununla beraber taraf olanlardan, mutad meskeni, İsviçre'de ikametgâhı, ya da ticari teşekkülü bulunmayanlar, ilk etapta yapacakları bir sözleşme ile hakem hükümlerinin temyize tabi olmayacağına ilişkin karara varabilirler.¹²⁴

Yargılama nihayetinde varılan karar, çoğunlukla; her bir hakem değişik düşüncede bulanabileceği için çoğunluğun bulunmadığı durumlarda ise doğrudan doğruya kurul başkanı tarafınca karara bağlanır. Bir hakemin yargılamayı sürdürdüğü hallerde doğal olarak hakemin kendisi uyuşmazlıkla alakalı hükme varır. Hüküm yazılı olarak tebliğ edilir ve de hakem ya da hakemler tarafınca imza edilir. Hüküm imza edilmezden evvel CAS genel sekreterine teslimi yapılır. Genel sekreter, şekle ilişkin mevzularda düzeltme yapabileceği gibi temel ilkesel sorunlarla alakalı olarak hakem kuruluna uyarıda bulunabilir. Hakem kurulu gerekçeli karar yazılmadan evvel kararın taraf olanlara tebliğ edilmesine hükmedebilir. Bu nevi bir yazılı tebliğden sonra hükmün icra edilebilmesi mümkündür.¹²⁵

CAS düzenlemelerinde, CAS tarafınca ne tarz hükümler verileceğine yönelik açık bir yargı bulunmamaktadır. CAS uygulamasında muhakeme sonucu varılan hükümlerin;

¹²³ Akil, s. 98.

¹²⁴ Akil, s. 98-99.

¹²⁵ Küçükgüngör, s. 20.

- Tazminata karar verme,
- Spor federasyonu ya da spor teşekkülü tarafınca verilmiş olan hükmün iptali,
- Temyiz yapılan hükmün değiştirilmesi,
- Spor federasyonu ya da spor teşekkülü tarafından alınan hükmün yeniden görüşülmesi için geri iletme,
- Verilen karar itibariyle cezayı kaldırmak, azaltmak ya da artırmak,
- İhtiyati tedbir hükmü niteliğinde olan spor federasyonu ya da spor teşekkülü tarafından verilen hükmün icrasını durdurmak biçiminde olduğu görülmektedir.

Diğer taraftan, temyiz yargılamasında hükmün birinci dava dilekçesinin ibraz edildiği günden itibaren dört aylık zaman zarfında hükme varılması gerekir. Yalnız, ilk derece yargılamasında hükmün hangi zaman zarfında karara varılması gerektiğini gösterir herhangi bir hüküm yoktur.

İlk derece yargılaması nihayetinde varılan hüküm, niteliği uyarınca açıklanması elzem olmayan hususlarda ya da taraflar aksi yönde bir karar alıp mutabakat yapmadıkları müddetçe gizlilik prensibi uyarınca kamuya ifşa edilmemektedir. Öte yandan, temyiz yargılaması nihayetinde alınmış olan karar, taraf olanlarca aksi kararlaştırılmadığı müddetçe, CAS tarafınca ifşa edilebilmektedir.

CAS tarafınca verilen hükümlerin eksik olması, anlaşılabilmesi, hükümlerde tezat ifadelerin kullanılması, hesap hatalarının ya da yazım hatalarının olması hallerinde taraf olanlar kararın yorumlanması için CAS'a müracaat edebilmektedirler.¹²⁶

ICAS Kalemî tarafınca tebliğ edilen hükümler muhatapları bağlar ve kesindir. Taraf olanların İsviçre'de ikametgâhları, işyerleri veya meskenleri bulunmaması halinde ve bu durumda olanlar iptal mevzuatını başlangıçta yahut daha sonra açıkça hariç tutmuşlarsa, ICAS tarafınca alınan hükme karşı iptal yoluna müracaat yaparak karşı duramazlar.¹²⁷

¹²⁶Bozkurt, s. 170.

¹²⁷Akil, s. 88.

3.4.5. CAS Tarafından Verilen Kararların Özellikleri

Tahkim Kurulu kararları kesin olmakla birlikte, yargısal ya da idari mercilerin onamasına tabi değildir. Bu hükümlere karşı yargısal ya da idari makamlara başvurulamaz.¹²⁸

CAS tarafınca spor uyuşmazlıklarıyla alakalı verilen hükümlerin aşağıda belirtilen bazı hususiyetleri taşıdığı görülmektedir.

3.4.5.1. Kararların İstikrarlı ve Birbiriyle Uyumlu Olması

Dünya sporunu düzenleyen ve yönlendiren kuruluşlar tarafınca tahkim, bahusus Alternatif Çözüm Yöntemlerinin kabul görmesinin en mühim nedenlerinden ilki, bir tek uyuşmazlık çözüm sisteminin oluşturulması, Spor Hukuku uyuşmazlıklarıyla ilgili mümkün olduğu nispette birbiri ile tutarlı ve de uyumlu hükümler verilmesini sağlamaktır.¹²⁹

Özellikle milletlerarası önem arz eden Spor Hukuku uyuşmazlıkları, salahiyyetli mahkeme ile tatbik edilecek hukuk ve yargılama usulünü belirlemek hususunda birçok problem mevzuu bahis olabileceği gibi, farklı ülke mahkemeleri tarafınca Spor Hukuku uyuşmazlıkların çözümü hususunda verilecek hükümlerin birbirinden farklılık arz etmesi, aynı spor branşında değişik ülkelerde faaliyette bulunan Spor Hukuku sùjeleri arasında adaletli ve de eş değer nitelik taşımayan bulguların ortaya çıkmasına neden olabilir. Kabil durumda, niteliği ve taraf olanları aynı olan bir uyuşmazlığın değişik devlet mahkemeleri tarafından, çeşitli biçimlerde hüküm kurulması halinde ise, önem arz eden, hukuki olarak istenmeyen bir durumun hâsıl olması kaçınılmazdır. Müsabaka ve oyun kuralları açısından tüm dünyada muazzam bir istikrarın ve uyumun mevzubahis olduğu sporda, sporla alakalı uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulması hususunda aynı nizam ve intizamı sağlamak amacıyla hareket eden CAS, ulusal sınırları aşacak biçimde spora münhasır niteliğiyle bazı genel ilkeleri ve kaideler meydana getirerek bu olguları tatbik etmektedir. Bundan dolayı dünyada tüm spor branşlarını içine alacak biçimde, sporla alakalı uyuşmazlıkların çözüme kavuşturulması, açısından faaliyette olan tek kurum CAS'ı, uyuşmazlığın taraf olanlarınca, bu uyuşmazlığın çözümü adına yetkin bir kurum gördüğü zaman, yetkili mahkeme ile tatbik

¹²⁸ Ümit Kocasakal, Spor Hukuku'nun Özellikleri Çerçevesinde Tahkim Yargılaması ve Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu, İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, Özel Sayı 3, Mayıs 2007, s. 52, <http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf>, Erişim Tarihi 30.03.2016.

¹²⁹Ercan, s. 149.

edilecek hukuku ve yargılama usulünü saptamak mevzusundaki problemler ortadan kalkmakta olup, tarafsız ve bağımsız hakemler vasıtasıyla alınan hükümler sayesinde, aynı uyuşmazlıkla alakalı olarak, başkaca mahkemeler tarafından muhtemelen değişik nevilerde hüküm verilmesi mevzubahis olmamakta ve nihai olarak sporla alakalı uyuşmazlıkların çözümünde istikrarlı ve birbiriyle uyumlu hükümlerin verilmesi mümkün olmaktadır.¹³⁰

3.4.5.2. Kararların Uzman Kişiler Tarafından Verilmesi

Sportif uyuşmazlıkların devlet mahkemeleri haricinde çözümlenmesi zorunluluğunun ana prensiplerinden ilki, mevzubahis uyuşmazlıkların belli bir uzmanlığa ihtiyaç olmasıdır.¹³¹

Spora münhasır ilkelere ve kavramlara ve genel anlamıyla sporun ihtiyaçlarına tümüyle mahkemeler veya yabancı kişiler tarafınca sporla alakalı bir uyuşmazlığa ilişkin hükme varılması halinde, sporun ihtiyaçlarına ve yapısına uygun olmayan çözüm yöntemlerinin hâsıl olması kuvvetle muhtemeldir. Bilfiil pratikte, sporla ilgili uyuşmazlıkların oldukça girift öğeler barındırdığı ve herhangi bir hukukçunun vakıf olma ihtiyacı duymadığı ya da sahip olmadığı hususi bir takım hukuki bilgiler ışığında çözüme kavuşturulması gerekliliğini görmekteyiz. CAS tarafınca tahkim yönteminde uygulanan, sporla alakalı bir uyuşmazlığın taraflarınca, uyuşmazlığı çözüme götürececek hakem ya da hakemleri, hukuk alanında uzmanlık ve de güvenilirliği ile spora ilişkin ihtisası gibi niteliklere malik şahıslardan teşekkül eden CAS hakem listesi içerisinde seçme yetkisine haizdir. Bu nevi zikredilen niteliklere malik olan hakemler tarafınca tahkim yargılaması sonucunda ulaşılan çözüm metotları, sporun ihtiyaçlarına ve mahiyetine uygun düşmekte ve bu da alınan hükümlerin taraf olanlar için adil, gerçekçi ve etkili, anlaşılır ve güvenilir uygulanma kabiliyetine sahip, olmasını sağlamaktadır.¹³²

¹³⁰ Küçükgüngör, s. 26-27.

¹³¹Ercan, s. 151.

¹³²Küçükgüngör, s. 27.

3.4.5.3. Kararların Süratli Şekilde Verilmesi

Sportif uyuşmazlıkların tahkim aracılığıyla çözümünü mecburi kılan etmenlerden birisi de gerek mali nitelikli uyuşmazlıklar olsun gerekse de disiplinle ilgili, uyuşmazlıkların kısa bir zaman zarfı içinde sonuçlandırılması zorunluluğudur.¹³³

Uyuşmazlıkların çözümüyle ilgili olarak hâsıl olan gecikmeler, yargılama nihayetinde verilecek hükmü tümüyle uygulanamaz ve de anlamsız hale getirebilmektedir. Bununla birlikte bir sporcunun belli bir spor karşılaşması esnasına denk gelecek biçimde cezalandırılmasına ilişkin verilecek olan hüküm, müsabaka geçtikten sonra gecikme ile iptal edilecek olursa, müsabakalara girebilseydi sonucu değiştirebilecek olan bu müsabıkın, yarışmalara müdahil olmasına haksız olarak verilen bir hükümle mâni olunması, o yarışmadaki sonuçların geçerliliğiyle alakalı da kuvvetli endişeler ve çekingenlikler doğurabilir. Kabil biçimde bir müsabıkla alakalı hüküm veren spor federasyonunun da bu hükmüne yapılan itirazın ivedilikle hükme bağlanması konusunda âli menfaati olacaktır.

CAS tarafından diğer spor organizasyonları ve Olimpiyat Oyunları evvelinde teşekkül ettirilen ve bu organizasyonlar devam ettiği zaman zarfı içinde görev yapan özel nitelikteki geçici tahkim mahkemeleri (Ad Hoc Division of CAS), karşılaşmalarla alakalı olarak vukuu bulan uyuşmazlıkları en asgari zaman dilimi içerisinde çözümlemekte ve bu misal de bu tarz uyuşmazlıkların çözümüyle alakalı ivedilik ve süratin önem arz ettiğini aleni olarak ortaya koymaktadır¹³⁴.

3.4.5.4. Yargılama Masraflarının Yüksek Olmaması

CAS, gerek temyiz gerekse ilk derece yargılamasına başvuru ücretini cüzî tutmaktadır. Başkaca, elzem olduğu haller de yazılı delilleri kâfi görüp sözlü safhaya geçmeden hüküm verme imkânına haiz olan hakem kurulu, bunu gerçekleştirdiği durumlarda giderlerini en asgari duruma düşürmektedir. Yargılama giderlerini aza indiren bir başka öge ise, yargılamanın Lausanne kenti haricinde başka bir mahalde yapılmasına yönelik taraf olanların anlaşma cihetine gitmesiyle mümkün olacaktır. CAS hakem listesinde bulunan şahısların tahkim alanında ve Spor Hukuku alanında yetkin ve ehliyetli olan şahıslardan teşekkül etmesi hasebiyle, normal mahkemelerde çok daha fazlaca ihtiyaç olan bilirkişi dinlenmesine ilişkin

¹³³Ercan, s. 150

¹³⁴Küçükgüngör, s. 28-29

giderlerde büyük ölçütte azalmaktadır. Tüm bu zikredilenlerin yanı sıra disiplin cezalarına ilişkin temyiz itirazları kaide olarak ücretsizdir. Buna ilişkin hakem ücretleri ve de masrafları ile CAS'ın idari giderleri bizzat CAS tarafınca ödenir. Nihai olarak diğer spor organizasyonlarında ve Olimpiyat Oyunlarında hizmet etmek için kurulan özel niteliğe sahip geçici tahkim mahkemelerinin (Ad Hoc Division of CAS) de masraf almadan görev yaptığını belirtmesi gerekir.¹³⁵

Tüm bu sebeplerden dolayı yargılama masrafları uyuşmazlıkların çözümünde devlet mahkemelerinden çok daha az olmaktadır.

3.4.5.5. Kararların Kesin ve İcra Edilebilir Olması

Tahkim nihayetinde verilmiş olan hükümlerin en önemli özellik arz eden hususlardan birisi, bunların katî hüküm özelliğine malik olmasıdır.¹³⁶

Devlet mahkemeleri tarafınca yapılan yargılamada kararın kesinleşmesi sürecinde birden fazla evreden geçmesi icap ederken, CAS tahkim usulü kapsamında tek safhadan meydana gelen yargılama sonucunda verilen hüküm katî hüküm niteliğine sahiptir. Sporla alakalı olan bir uyuşmazlığın bir sefer de ve katî olarak çözüme kavuşturulması durumunda, CAS tarafınca uygulanan tahkim seçeneğini tercih eden taraflara, istisnai haller dışında, tahkim yargılaması sonucunda verilen hükme ilişkin hukuki itiraz yolları kapalıdır ve bu yollara müracaat edemezler.¹³⁷

Tahkim kurulu kararlarının kesin olma özelliği sportif faaliyetlerin sürekliliğinden ve hızından kaynaklanmaktadır.¹³⁸

CAS'ın verdiği yargı kararı nihaidir ve taraflara tebliğinden itibaren uygulanması zorunludur. İnfazı yabancı tahkim kararlarının tanınması ve uygulanması hakkındaki (Türkiye'nin de onaylamış olduğu) New York Sözleşmesi uyarınca yapılmaktadır.¹³⁹

¹³⁵Küçükgüngör, s. 29-30

¹³⁶Ercan, s. 152.

¹³⁷Küçükgüngör, s. 30.

¹³⁸Kocasakal, s. 55.

¹³⁹Petek, s. 127-141.

3.4.5.6. Gizlilik

Mahkemelerin yargılama aşaması kamuya aşikâr olarak yürütülmesine rağmen, Alternatif Çözüm Yöntemlerinde ve tahkim uyuşmazlığın çözümüne ilişkin süreçler kaide olarak, kamuya kapalı yargılama ile yapılır.¹⁴⁰

Sporla alakalı uyuşmazlıklarda taraf olanlar, şöhret ve itibar gibi nedenlerle, uyuşmazlığı ya da bunun kıymetini başkaca kimselerin öğrenmesini istememelerinden dolayı, gizlilik prensibinin hâkim olduğu bir yargılama yürüten CAS, tarafların bu prensibini mühim ölçüde gerçekleştirmektedir.¹⁴¹

Tümüyle gizli özellik barındıran ilk derece yargılaması sonucunda verilen hüküm, şayet niteliği gereğince açıklanmaması gerekiyorsa ya da taraf olanlar karşıt yönde bir anlaşma yapmamışlarsa, kamuya açıklanamaz. Bu duruma mukabil temyiz yargılaması sonucunda verilen hükmün, taraf olanların karşıt cihette anlaşma yapmamışlarsa, CAS tarafınca tümünün veya kısa bir özetinin yayınlanması veya kısa bir basın açıklamasının yapılması ihtimal dâhilindedir.¹⁴²

Birinci Derece tahkimi gizlidir. Taraflar, hakemler ve CAS çalışanları uyuşmazlık hakkında hiç bir bilgi vermemekle yükümlüdürler. Kararlar da esas olarak yayınlanmaz. Temyiz tahkimi ise özel bir gizlilik kuralı içermemektedir. Bununla beraber, hakemler ve CAS çalışanları yine de sır saklama yükümlülüğündedirler. Genel olarak, tarafların aksine bir anlaşmaya varmaları dışında, hüküm CAS tarafından yayınlanabilir.¹⁴³

Arbuluculuk yönteminde de gizlilik esaslı bir prensiptir. Bu sebepten dolayı arbuluculuğa iştirak eden bütün şahıslar üçüncü şahıslara aksi kanunlarda öngörülmediği müddetçe müzakerelerle alakalı bilgi beyanında bulunmadıkları gibi taraf olanların herhangi birinden alınan malumat arbulucu tarafından, diğer tarafa ancak ilgili tarafın müsaade etmesiyle aktarabilmektedir.¹⁴⁴

¹⁴⁰Ercan, s. 153.

¹⁴¹Küçükgüngör, s. 31.

¹⁴²Küçükgüngör, s. 20.

¹⁴³Erkiner, s. 19.

¹⁴⁴Bozkurt, s. 182.

3.5. CAS Nezdinde Verilen Hakem Kararlarının İptali

CAS Tahkim Tüzüğü çerçevesinde verilen hakem kararları, sekretarya tarafından taraflara tebliğ edildiği tarih itibariyle taraflar açısından bağlayıcı kararlardır. Tahkim yargılaması tamamlandıktan sonra CAS sekretaryası tarafından tasdik edilen hakem kararları, taraflara tebliğ edildiği tarih itibariyle uyulması gereken, icrai kabiliyeti olan kararlardır.

Bir başvuru yolu olarak iptal davası, nitelik itibariyle temyizden farklıdır. Gerçekten de, temyiz incelemesi, temyiz edilen kararın içerik (esas) bakımından da denetime tabi tutulmasını gerektirebilir ve örneğin kararın, içerik bakımından hukuka aykırı, yanlış olduğu gerekçesiyle bozulması söz konusu olabilir. Oysa iptal davalarında dava konusu kararın esas bakımından denetimi söz konusu olmamakta, sadece tahkim yargılamasında yapılan şekli veya usuli hatalar iptal sebebi olarak ileri sürülebilmektedir.

İptal davasına ilişkin usuli sorunlar ve kararın iptal gerekçeleri, tahkim merkezinin bulunduğu ülke hukukuna tabi olarak belirlenmesi gereken konulardır. CAS tahkim yargılamaları açısından tahkim yeri Lozan olduğundan, bu konuda İsviçre mevzuatındaki hükümlerin esas alınması gerekmektedir. İsviçre mevzuatında, uluslararası tahkime ilişkin hükümler, Uluslararası Özel Hukuk Hakkında Federal Kanun'un 12. Bölümünde yer almaktadır. Kanun'un m. 190-192 hükümlerinde, hakem kararına karşı iptal davası ile ilgili düzenlemelere yer verilmiştir. İptal davası ile ilgili olarak karşılaşılabilecek usuli sorunlar bu hükümler çerçevesinde çözümlenecektir. İptal davası İsviçre Federal Mahkemesi nezdinde açılır.

Federal Mahkeme, kendisine yapılan başvuru üzerine, uyuşmazlığın esası hakkında yeni bir karar veremez. Dolayısıyla, Federal Mahkeme, hakem kararının iptaline ilişkin başvuru üzerine eğer iptal gerekçelerini yerinde görürse kararın iptaline, aksi takdirde iptal başvurusunun reddine karar verecektir. Bunlar dışında hakem kararının yeniden tesisine yönelik, esasa ilişkin bir karar vermesi mümkün değildir. Kararın iptali durumunda, esas hakkında yeni bir karar verilmesi gerekiyorsa, dosyanın bu konuda karar verecek olan hakem mahkemesine gönderilmesi gerekecektir. Federal Mahkemenin, iptal başvurularını inceleme yetkisinin bu şekilde sınırlandırılmış olması karşısında, başvuruyu yapan tarafın talebinin de, sadece başvuru konusu hakem kararının iptali ile sınırlı olması zorunludur. Bunun dışında,

özellikle hakem kararının değiştirilmesi talebini içeren bir iptal başvurusunun dikkate alınması mümkün değildir.¹⁴⁵

3.5.1. Aleyhine İptal Davası Açılabilecek Kararlar

İptal davası, sadece nihai, yani tahkim yargılamasını sona erdiren kararlar aleyhine açılabilir. Bu prensibin istisnası hakem mahkemesinin yetkisine ve hakemin reddine ilişkin talepler hakkında verilen ara kararlar için öngörülmüş ve bu iki konuda verilen ve taraflara tebliğ edilen kararlar aleyhine iptal davası açılabileceği kabul edilmiştir. Hatta bu kararlar aleyhine sonradan, yani esas hakkında karar verildikten sonra dava açılmayacağı da belirtilmiştir.

Bu düzenlemeler çerçevesinde, aleyhine iptal davası açılabilecek hakem kararları şunlardır:¹⁴⁶

3.5.1.1. Nihai Kararlar

Esasa ilişkin gerekçelerle uyuşmazlığı sona erdiren kararlara örnek olarak, davacının talebinin yerinde görülmemesi ve davanın reddine veya aksine, davacının talebinin yerinde görülmesi ve davalının dava konusu meblağı ödemesine ilişkin kararlar verilebilir. Usuli (yargılama kuralları ile ilgili) gerekçelerle verilmiş nihai karara örnek olarak davanın, hakem heyetinin yetkisizliği gerekçesiyle reddine ilişkin kararlar verilebilir.

3.5.1.2. Ara Kararlar

Ara kararlar, yargılama sırasında alman ve prensip olarak uyuşmazlığı sona erdirmeyen kararlardır. Ancak, bu kararların uyuşmazlığın sona ermesine yol açacak bir konuyla ilgili olması (yetki, kesin hükmün varlığı, davacı veya davalı sıfatının yokluğu, zamanaşımı gibi) durumunda şu ayırımı yapmak gerekecektir. Eğer, bu kararın verilmesine yol açan başvurunun gerekçeleri yerinde görülür ve başvuru kabul edilirse verilen karar (yetkisizlik, kesin hüküm bulunduğu için yargılamaya yer olmadığına ilişkin karar, davacı

¹⁴⁵ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 78-80.

¹⁴⁶ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 80-83.

veya davalı sıfatı bulunmadığından davanın reddine ilişkin karar gibi) artık uyuşmazlığı sona erdirdiği için nihai karar haline gelir. Ancak, yapılan başvuru, gerekçeler yerinde görülmediği için reddedilirse, hakem heyeti yargılamaya devam edeceğinden, başvurunun reddine ilişkin karar (yetki itirazının reddine, kesin hükmün bulunmadığına, davacı veya davalı sıfatının bulunduğuna ilişkin kararlar gibi) nihai değil ara kararı niteliği taşıyacaktır.

Bu ayırım çerçevesinde, uyuşmazlığı sona erdirdiği için nihai karar niteliği taşıyan kararlar aleyhine iptal davası açılması mümkündür. Uyuşmazlığı sona erdirmeyen, bu nedenle ara karar niteliğini koruyan kararlar aleyhine bağımsız olarak iptal davası açılması prensip olarak mümkün değildir. Bu kararlar ancak, nihai karar verildikten sonra ve nihai karar ile birlikte iptal davasına konu olabilirler.

CAS Tahkim Tüzüğü uyarınca yürütülen tahkim yargılamalarında, iptal davası, uyuşmazlığı sona erdiren nihai kararlar aleyhine açılabilir. Ara kararlarından ise sadece, hakem heyetinin yetkisine yönelik itirazın reddine ilişkin kararlar nihai kararı beklemeden iptal davasına konu olabilir ve olmak zorundadır. Hakem heyetinin oluşumu ve hakemin reddi talebi hakkında verilen kararlar ise hakem kararı niteliği taşımadığından bu gerekçelere dayanan iptal davaları ancak nihai hakem karar verildikten sonra, bu karar aleyhine açılacaktır.

3.5.2. İptal Gerekçeleri

3.5.2.1. Tek Hakemin Tayininde veya Hakem Heyetinin Oluşumunda Usule Aykırı Hareket Edilmiş Olması

Tek hakemin tayininde veya hakem heyetinin oluşumunda usule aykırılık bir iptal sebebidir. CAS tahkim yargılamasında, hakem heyetinin oluşumuna ilişkin Tahkim Tüzüğünde yer alan kurallara aykırılık halinde bu gerekçe ile hakem kararının iptali istenebilecektir. Bu çerçevede, hakemlerin sayısına, sahip olmaları gereken niteliklere, seçimlerinde uygulanacak usuli hükümlere, hakemlerin reddi koşullarına ve usulüne (R34), hakemlerin görevden alınmalarına ve yerlerine yenisinin atanmasına ilişkin usullere (R36) aykırılık halinde verilen hakem kararı iptal davasına konu olabilecektir.¹⁴⁷

¹⁴⁷ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 84

3.5.2.2. Hakemin Hukuka Aykırı Olarak Yetkili veya Yetkisiz Olduğuna Karar Vermiş Olması

Hakem heyetinin hukuka aykırı olarak yetki veya yetkisiz olduğuna karar vermiş olmasının iptal sebebi olacağı kabul edilmiştir. Tahkim yargılaması başladıktan sonra, davalı taraf hakem heyetinin yetkisine yönelik bir itirazda bulunursa, bu itirazı bizzat hakem heyeti karara bağlar. Böyle bir itiraz üzerine hakem heyeti yetkili olduğuna karar verir ve bu kararı taraflara tebliğ ederse, yetki itirazında bulunmuş olan tarafın, bu karar aleyhine nihai kararı beklemeden iptal davası açması zorunludur. Bu şekilde açılan iptal davasını Federal Mahkeme reddederse, daha sonra hakem heyetinin nihai kararı aleyhine yapılan iptal başvurusunda, artık hakem heyetinin yetkisi konusu ele alınmayacaktır. Eğer hakem heyeti, yetki itirazını olumlu bulur ve yetkisiz olduğuna karar verirse, usuli nitelikte bir kararla uyuşmazlık sona ermiş olur. Bu nihai karar aleyhine, hakem heyetinin yetkili olduğunu düşünen taraf iptal davası açabilecektir.

Hakem heyetinin yetkisine yönelik itirazın gerekçesi, taraflar arasında CAS'ın yetkisini öngören geçerli bir talikim anlaşmasının bulunmaması olabilir. Ancak, örneğin, böyle bir anlaşma olmamasına rağmen tahkim yargılamasını başlatan tarafın sonradan bu gerekçeyle iptal davası açması dürüstlük kuralına aykırılık teşkil edecek ve dikkate alınmayacaktır.¹⁴⁸

3.5.2.3. Hakem Heyetinin Talepten Fazlasına Karar Vermiş Olması veya Talep Edilen Konularda Karar Vermemiş Olması

Hakem heyetinin, talebi aşarak karar vermesi veya talep edilen konularda karar vermeyi unutmaması halinde hakem karar aleyhine iptal davası açılabilir. Temyiz başvurusu üzerine, örneğin, yaptırım uygulanan fiilin niteliğinin farklı olduğu ve daha ağır yaptırım gerektiren bir fiilin varlığı tespit edilse; hakem heyeti, ya yeni nitelendirmeye göre değerlendirme yapacak ama cezanın üst sınırını tarafların talepleri ile sınırlı tutacak veya taraflara yeni nitelendirme çerçevesinde iddia ve savunmalarını sunma imkânı tanıyarak tarafların bu konuya ilişkin talepleri ile sınırlı olarak karar verecektir.

¹⁴⁸ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 85.

Parasal talepler açısından yetki aşımı, hakem heyetinin, tarafların talep ettiği meblağdan fazlasına karar vermesi halinde karşımıza çıkabilir. Tarafların talepleri farklı kalemler halinde ise hakem heyeti, bir kalem için talep edilenden fazla, diğer kalem için talep edilenden az verebilirse de, toplam talep edilen meblağı aşacak şekilde karar veremez.

Uygulanacak hukuk kurallarının taraflarca seçildiği hallerde, hakem heyetinin tarafların seçtiği kurallar yerine başka kuralları esas alarak karar vermesi veya hakemlere hakkaniyete göre karar verme yetkisi tanınmadığı halde hakem heyetinin bu yetki çerçevesinde karar vermiş olması da hakem heyetinin yetkisini aşması olarak değerlendirilebilir.¹⁴⁹

3.5.2.4. Temel Usuli Prensiplerin İhlal Edilmiş Olması

Tahkim yargılamasında uyulması zorunlu usuli prensipler kısaca şu şekilde ifade edilebilir:¹⁵⁰

- Hakemlerin, iddia ve savunmalarını ileri sürme konusunda her iki tarafa da aynı imkânı tanımış olmalarını gerektirir. Tarafların karşılıklı olarak birbirlerinin iddia ve savunmalarından haberdar edilmesini öngören prensip, tarafların her birine, karşı tarafın iddialarını inceleme ve bunlar hakkında kendi savunmasını yapabilme konusunda bir güvence sağlamaktadır.
- Tarafların dinlenme hakkına riayet edilmesi ise, tarafların her birinin kendi iddia veya savunmalarını ileri sürmesine, bu çerçevede, dava konusu olaylar hakkında görüşlerini açıklayabilmesine, hukuki gerekçelerini, delillerini ileri sürebilmesine, duruşmalara katılabilmesine ve dosyadan haberdar olmasına olanak tanınmasını gerektirir.
- Tarafların dinlenme hakkının ihlaline dayanarak açılan iptal davalarında en sık ileri sürülen gerekçe delil ileri sürme hakkının ihlal edilmiş olmasıdır.

¹⁴⁹ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 85-86.

¹⁵⁰ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 87.

3.5.2.5. Kamu Düzenine Aykırılık

Hakem kararının kamu düzenine aykırı olması bir iptal gerekçesidir. Hakem kararının iptal gerekçesi olarak kamu düzenine aykırılık, kararın ulaştığı sonuçların temel hukuki prensiplerle bağdaşmaması olarak ifade edilebilir.¹⁵¹

3.6. CAS Tarafından Sunulan Diğer Hizmetler

3.6.1. Uzlaşma

CAS, uyuşmazlıkların çözümüne yönelik, her vakit bir yargı hükmüne dayandırma mecburiyeti olmadığı için, CAS uyuşmazlığın taraf olanlarını tahkim yargılaması yapmak yerine öncelikli olarak uzlaştırmaya sevk etmektedir. Bundan dolayı CAS tahkim yargılamasının her safhasında uyuşmazlığın uzlaştırma usulüyle çözülmesi için teşebbüste bulunabilir. Bu usulle ilk derece tahkim yargılamasında; taraf olanlar arasında bulunan uyuşmazlık dava dosyası hakem kuruluna verilmezden evvel ya da dosya hakem kuruluna verilmesinin akabinde uyuşmazlığın uzlaştırma yöntemiyle çözümlenmesi her daim için olasıdır. Taraf olanların uzlaştırma metoduyla anlaşmaya gitmeleri halinde, anlaşmaya varılması halinde hâsıl olan sonuç taraf olanların muvafakatlerinin olması şartıyla, hakem kararı şekli ile düzenlenebilmektedir.¹⁵²

3.6.2. Arabuluculuk

Dünya genelinde, uyuşmazlıkların çözümünde arabuluculuk metodunun en sık kullanıldığı alanlardan biri Spor Hukuku uyuşmazlıklarıdır. Spor Hukukuna ilişkin hâsıl olan uyuşmazlıkları çözümlmek maksadıyla 1984 senesinde İsviçre'nin Lozan şehrinde teşekkül eden Spor Tahkim Mahkemesi (CAS), tahkim yargılamasının yanında arabuluculuk görevini de ifa etmektedir.¹⁵³

¹⁵¹ Özdemir Kocasakal, 15 Kasım 2018, s. 87.

¹⁵² Bozkurt, s. 181.

¹⁵³ Nihan Esendal, Spor Hukuku Uyuşmazlıklarında Arabuluculuk Uygulamasının Türk Hukuku ve CAS Kuralları Açısından Karşılaştırılması, Hacettepe Hukuk Fakültesi Dergisi, 4(1) 2014, s. 149, <http://www.hukukdergi.hacettepe.edu.tr/dergi/C4S1makale7.pdf>, Erişim Tarihi: 03.04.2016.

CAS arabuluculuğu, mecburi ve şekle bağlı olmayan, taraflar arasındaki bir arabuluculuk sözleşmesine dayalı olarak ve her bir tarafın diğer tarafla, bir CAS arabulucusunun yardımı ile iyi niyetli bir şekilde görüşerek sporla ilintili bir uyuşmazlığı çözümlmek için kabul etmiş oldukları bir usuldür.¹⁵⁴

Arabuluculuk prosedürü ICAS tarafından belirlenen özel kurallarla düzenlenmiştir. Bu uyuşmazlıklarda çözüme ilişkin, taraf olanlar içlerinde bir arabulucu vasıtasıyla uyuşmazlığın çözümlmesini karar kılmakta olup iyi niyetle görüşmede bulunarak resmi ancak bağlayıcı nitelikte olmayan bir çözüme varmayı amaçlamaktadırlar.

CAS arabulucusu, mevcut durum da mecburi ve bir biçime endeksli olmayan bir usuldür. Bu metoda müracaat edilebilmesinin öncelikli koşulu; uyuşmazlığın olduğu taraflar içlerinde bir arabuluculuk anlaşmasının bulunması ve bu uyuşmazlığın ilk derece tahkim yargılamasına tabi olunması mecburiyeti vardır. Başka bir ifadeyle temyiz yargılamasına tabi olunan spor kuruluşları ya da spor federasyonları tarafınca verilen disiplin hükümlerinin arabuluculuk vasıtasıyla çözümlmesi ihtimal dâhilinde değildir.¹⁵⁵

Kaide olarak arabuluculuk usulü taraf olanların takdir ettikleri şekilde yürür. Taraflarla ilgili usulle alakalı bir uyuşmazlık hâsıl olursa arabulucu usule ilişkin hükme varabilir. CAS Arabuluculuk Yönetmeliğine ilişkin olarak, taraf olanlarla bu mevzuda arabulucu ile iyi niyet çerçevesinde ortak olma ve arabulucunun uyuşmazlığı ivedi olarak çözüme kavuşturabilmesi için vazifesini hür yerine getirmesini sağlama sorumluluğunu vermektedir.¹⁵⁶

Arabuluculuk usulünü başlatmak isteyen taraf CAS Kalemi'ne yazılı bir başvuruda bulunur. Daha sonra taraflarca, CAS arabulucular listesinden bir arabulucu seçilir; taraflar bu seçimde bir anlaşmaya varamazlarsa CAS Başkanı, tarafların da görüşünü alarak arabulucuyu tayin eder. Arabuluculuk usulü, taraflarca kararlaştırıldığı şekilde cereyan eder; bu yönde bir anlaşma yoksa arabulucu takip edilecek usulü belirler. Arabulucu, uygun bulduğu yöntemlerle uyuşmazlık unsurlarının giderilmesine çalışır; bu amaçla da çözümler önerir; ancak, arabulucu taraflara bir çözümlü zorla benimsetemez. Arabuluculuğun başarılı olması halinde, taraflar arasında imzalanan bir anlaşma ile sonlandırılır.¹⁵⁷

¹⁵⁴ Erkiner, s. 19.

¹⁵⁵ Bozkurt, s. 182.

¹⁵⁶ Cem Özcan, Spor Tahkim Mahkemesi ve Arabuluculuk, İzmir Barosu Dergisi, Yıl: 76, Sayı: 1, Ekim 2010 – Ocak 2011, s. 102, <http://baro.izmirbarosu.org.tr/media/15072/barodergi2011-1.pdf>, Erişim Tarihi 25.03.2016.

¹⁵⁷ Erkiner, s. 20.

3.6.3. Görüş Bildirme

Arabulucunun CAS tarafınca verilen nihai görevi ise tavsiye niteliğinde görüş beyanında bulunmaktır. IOC, Milli Olimpiyat Komiteleri, Milletlerarası Federasyonlar, IOC tarafınca bilinen spor birlikleri, Dünya Anti- Doping Ajansı ve Olimpiyat Oyunları Organizasyon Komiteleri sporun geliştirilmesini ve de uygulanmasını ilgilendiren bütün hukuki mevzularda ya da spora ilişkin her çeşit faaliyetle alakalı CAS'dan tavsiye niteliğinde karar almak için müracaatta bulunabilmektedir.¹⁵⁸

¹⁵⁸ Bozkurt, s. 183.

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM

SONUÇ

Bu sahada birçok uyuşmazlık yaşanmaktadır. Tatbik edilen spor kaideleri uyarınca büyük ölçüde uluslararası önem arz eden ve spor organizasyonlarının ve faaliyetlerinin çok farklı merhalelerinde hâsıl olan, sporla alakalı bu uyuşmazlıkları çözecek hükme varacak kuruluşlar ve merciler bulunmaktadır. Bu kuruluşlar ve mercilerin öngördükleri çözüm usulleri ve tatbiki arasında uzun seneler zarfında hukuki meyanda bir birliktelik ve istikrar sağlanamamaktadır.

CAS, başlangıçta yönetim ve finansman mevzularında IOC ile çok sıkı bir tâbiyet içinde bulunan ve bu nedenle bağımsızlığı ve bîtaraf olması mevzuunda spor camiasında çekingenliklere sebebiyet vermiştir. Bir zaman sonra Milletlerarası Spor Tahkim Konseyi (International Council of Arbitration for Sport, ICAS) teşekkül etmiştir. ICAS tarafından CAS'ın finans fonksiyonu ve yönetsel fonksiyon rolünün üstlenilmesi ile beraber münferit anlamda yargısal işlevini yerine getirmeye başlamıştır. CAS, bu yeni özgür yapıyla tüm dünyada spor ile alakalı uyuşmazlıkların tahkim aracılığıyla çözüme kavuşturan etkileyici bir müessesese halini almıştır.

ICAS tarafından bir hakem listesi teşekkül ettirilmektedir. Bu liste içinden uyuşmazlığın muhataplarınca belirlenen hakemler vasıtasıyla, belli kurallar içerisinde yargılama sürdürülmektedir. Yargılama nihayetinde ilk derece ve temyiz merhalesinde uyuşmazlıklar çözüme kavuşturulmaktadır. Bu şekilde uzman şahıslar tarafınca, kısa zaman zarfında, az bir bedelle, son olarak ve istikrarlı ve karşılıklı uyumlu bir biçimde verilen hükümler, Spor Hukukuna mahsus bazı temel ilke ve uygulamaların hâsıl olmasını sağlamaktadır.

Yukarıda zikredilenlerle beraber olimpiyatlarda ve belli sportif organizasyonlarda da uyuşmazlıklar mevzu bahis olabilmektedir. Bu uyuşmazlıklarda hükme varabilmek adına geçici ve özel nitelik taşıyan mahkemelerin (Ad Hoc Division of CAS) oluşturulması ve arabuluculuk, uzlaştırma gibi metotların tatbik edilerek uyuşmazlıkların çözülmesiyle, belli kuruluşlar tarafınca sorulan hukuki mevzularda görüş beyanında bulunması, CAS tarafından verilen başkaca hizmetlerdir.

Nihai olarak teşekkül ettiği zamandan bu zamana değin devamlı surette gelişen CAS, Spor Hukuku sùjeleri arasında hâsıl olan sporla alakalı uyuşmazlıkları adil, özgür ve bitaraf olarak hükme varma mevzusunda ortaya koyduğu başarılı uygulamasıyla tüm dünyada bu kulvardaki yetkinliğini, prestijini ve otoritesini gittikçe arttırmaktadır.

Tahkim Kurulları, sporun içindeki hukukçu şahısların iştiraki ile oluşturulması ve kısmen de olsa özgür olması cihetiyle faydalı müesseslerdir. Yalnız bu kurulların, günümüzde sporun sosyo-ekonomik konumuna dikkatle bakıldığında bir üst kurul şeklinde örgütlenmesinin ve bu kurulun da yüksek mahkemelerde görev yapan kişiler ve spor kökenli meslek erbabından oluşmasının da zikredilen kurulların yetkinliğini artıracığı kanaatlerini taşımaktayız.

Ayrıca, ülkemizde ilk fırsatta Sportif Ceza Kanunu ve İhtisas Mahkemeleri kurulması, bununla birlikte Arabuluculuğun fonksiyonel bir biçimde aktive edilmesi, federasyonların antrenör yetiştirme kurslarında ve gelişim seminerlerinde Spor Hukuku alanında eğitim vermesi, ayrıca federasyon disiplin şuralarında hukuk temeli olan uzman kişilerin bulundurulması, Futbol Tahkim Kurulu ve GSGM Tahkim Kurulunun, biri atama diğeri ise seçim yöntemiyle gelmekte olması nedeniyle bir çatı altında toplanması ve bağımsız biçimde göreve getirilmesi kanaatlerini taşımaktayız. Tahkim Kurullarının mevcut şekliyle kalması gerekliyse, bağımsızlıkları sağlanmalı, ayrı bir bütçesi ve personeli olmalı, bağımlı olmaktan çıkarılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Akil, C. (2013). *Genel olarak milletlerarası spor tahkim mahkemesi (CAS) ve bu mahkemede uygulanan tahkim çeşitleri*, Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 13(2), (71-105), <http://webb.deu.edu.tr/hukuk/dergiler/dergimiz13-2/cenkakil.pdf>, (Erişim Tarihi: 25.03.2016)
- Anayasa Mahkemesi Kararı*, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2008/02/20080219-10.htm>, Erişim Tarihi: 25.03.2017
- Antrenör Eğitim Yönetmeliği*, Resmi Gazete, 16.08.2002, Sayı 24848, <http://www.resmigazete.gov.tr/eskiler/2002/08/20020816.htm#2>, Erişim Tarihi: 20.10.2017
- Artuç, M. (2014). *Spor tahkim kurulları*, TAAD, 5(19), (867-901), https://www.google.com.tr/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&source=web&cd=6&ved=0ahUKEwiSxvrqg4bTAhXMPZoKHV0NAKoQFgg8MAU&url=http%3A%2F%2Fwww.taa.gov.tr%2Findir%2Fspor-tahkim-kurullari-bWFrYWxlFDawMzM4LTJiMmE2LTViMWFkLTl5NGQ3-LnBkZnwzNzc%2F&usg=AFQjCNFHCwqEotyA8WCBQfEEg7I3tYHK_A&cad=rja, (Erişim Tarihi: 05.02.2017)
- Atalay, Ö. (1976). *Uygulamada tahkim sorunu*, Ankara Barosu Dergisi, (365-371), <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/1976-3/2.pdf>, (Erişim Tarihi: 02.05.2017)
- ATEŞ, İ. (2015). *Spor Hukuku uyusmazlıklarında çözüm yolları*, Ateş Hukuk Bürosu, <http://ateshukuk.com/blog/spor-hukuku-uyusmazliklarinda-cozum-yollari/>, (Erişim Tarihi: 03.02.2017)
- Ayanoğlu, T. (2008). *Türkiye Futbol Federasyonu Tahkim Kurulu'nun işlevi ve kararlarının niteliği*, TBB Dergisi, 74, (43-76), <http://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2008-74-384>, (Erişim Tarihi: 05.11.2016)
- Balcı, M. (2012), *Futbol disiplin hukukunda erteleme*, Fasikül Hukuk Dergisi,4(35), Ekim 2012, 23-27.
- Bilginoğlu, N. E. (2015); *Futbol uyusmazlıklarının tahkim yoluyla çözümü*, Beta Basım A.Ş. , İstanbul, 2015

- Bozkurt, M. N. (2010). *Spor hukuku uyuşmazlıklarının çözümünde milletlerarası spor tahkim mahkemesi*, Ankara Barosu Dergisi, 68,(2010/2), 165-190, <http://www.ankarabarusu.org.tr/siteler/ankarabarusu/tekmakale/2010-2/2010-2-bozkurt.pdf>, (Erişim Tarihi: 01.04.2016)
- Çalka, F., *Adil yargılanma bağlamında Türk spor tahkimi*, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,4(1), Haziran 2016, 21-42, <https://jurix.com.tr/dergi/kadir-has-ueniversitesi-hukuk-fakueltesi-dergisi>, Erişim Tarihi: 25/10/2017
- Çınarlı, S. (2011); *Türkiye Futbol Federasyonu'nun idari ve hukuki yapısı açısından Anayasa Mahkemesi kararı ve anayasa değişikliği ışığında tahkim kurulu'nun yapısına ilişkin öneriler*, Erciyes Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 6(1), Haziran 2011, Sayfa: 189-212.
- Çolakoğlu, T. ve Çelik Z. (2016). *Spor Genel Müdürlüğü ve Türkiye Futbol Federasyonu tahkim kurullarının yapısal analizi*, http://www.turkhukuk sitesi.com/makale_1746.htm, Erişim Tarihi: 01.11.2016
- Doğu, H. M. (2016). *Özel müsabaka ve turnuvalarda kulüplerin sorumluluğu*; Çankaya Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi,2, Ekim 2016, Sayfa 141-152
- Ekşi, N. (2015). *Spor tahkim hukuku*, Beta Basım A.Ş., İstanbul
- Ercan, İ. (2007). *Futbol ve tahkim*, İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, (3), (143-184), <http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf>, (Erişim Tarihi 30.03.2016)
- Erişir, E. ve Petek, H. (2008). *Türkiye Futbol Federasyonu'nun hukukî niteliği*, Terazi Hukuk Dergisi, 3(19), Mart 2008, 197-205.
- Erkiner, K. (2010), *Uluslararası spor tahkim mahkemesi "C.A.S."*, On İki Levha Yayıncılık A.Ş., İstanbul, Aralık 2010
- Erkiner, K. (2016). Bir hukuk disiplini olarak "spor hukuku" kavramları ve özellikleri, <http://sporhukuku.org/makaleler/105-br-hukuk-dspln-olarak-spor-hukuku-kavramlari-ve-ozellkler.html>, (Erişim Tarihi: 10.02.2017)
- Ersöz, G., Çınarlı, S. ve Ertaş, Ş. (2011). *Futbolda yetiştirme tazminatı*, Terazi Hukuk Dergisi, 6(60), Ağustos 2011, 14-19.

- Esendal, N. (2009). *Spor hukuku uyuşmazlıklarının tahkim yoluyla çözümü*, Terazi Hukuk Dergisi, 4(40), Aralık 2009, 127-144.
- Esendal, N. (2014). *Spor hukuku uyuşmazlıklarında arabuluculuk uygulamasının Türk hukuku ve CAS kuralları açısından karşılaştırılması*, Hacettepe Hukuk Fakültesi, Dergisi, 4(1), (149-174),<http://www.hukukdergi.hacettepe.edu.tr/dergi/C4S1makale7.pdf>, (Erişim Tarihi: 03.04.2016)
- FIFA*, <https://tr.wikipedia.org/wiki/FIFA>, (Erişim Tarihi: 09.03.2016)
- Gerçekler, H. (2016). *Spor hukuku ile ceza hukuku ilişkisi - hukuk boyutunda doping*, Terazi Hukuk Dergisi, 11(122), Ekim 2016, 59-76.
- Gülşen, R. (2013). *Spor hukuku*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2013
- Karaoğlu, E. (2017). *Spor hukuku'nun temel kavramları ve sportif alanda doğabilecek hukuki ihtilaflar*, Seçkin Yayınları, Ankara, Mart 2017
- Kocasakal, Ü. (2007). *Spor hukuku'nun özellikleri çerçevesinde tahkim yargılaması ve Türkiye futbol federasyonu tahkim kurulu*, İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, 41-56.<http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf>, (Erişim Tarihi 30.03.2016)
- Küçükgüngör, E. (2004). *Spor hukuku uyuşmazlıklarında milletlerarası tahkim (the court of arbitration for sport)*, Ankara Üniversitesi Dergisi, 53(2), 1-32. <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/38/278/2510.pdf>,(Erişim Tarihi: 02.04.2016)
- Küçükgüngör, E. (2004). *Spor hukuku uyuşmazlıklarında tahkim ve alternatif çözüm yöntemleri*, Banka Ve Ticaret Hukuku Dergisi, 22(4), Aralık 2004, 47-76.
- Özcan, C. (1976). *Spor tahkim mahkemesi ve arabuluculuk*, İzmir Barosu Dergisi, 76,(1), (Ekim 2010-Ocak 2011), 96-107. <http://baro.izmirbarosu.org.tr/media/15072/baro-dergi2011-1.pdf>, (Erişim Tarihi 25.03.2016)
- Özdemir Kocasakal, H. (2018). *Uluslararası spor yargısı*, Spor Hukukunda Güncel Gelişmeler ve Sorunlar Sempozyumu, Türkiye Milli Olimpiyat Komitesi Spor Hukuku Komisyonu, İstanbul, 15 Kasım 2018

- Özsoy, S. (2008). *Spor hukukunda tahkim*, Spor Yönetimi ve Bilgi Teknolojileri Dergisi, 3(1), <http://dergipark.ulakbim.gov.tr/sybt/article/view/5000084912>, (Erişim Tarihi: 26.11.2016)
- Petek, H. (2007). *Taraftarları sebebiyle federasyonların ve kulüplerin sorumluluğu; taraftar hangi tarafta?*, Terazi Hukuk Dergisi, 2(15), Kasım 2007, 127-141.
- Petek, H. (2017). *Profesyonel futbolcuya yapılacak ödemelerin gecikmesi*, Bahçeşehir Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 12(149), Ocak 2017, 233-266.
- Spor Genel Müdürlüğünün Teşkilat ve Görevleri Hakkında Kanun (3289)* , Resmi Gazete, 28.05.1986, 19120, <http://www.mevzuat.gov.tr/Metin.Asp?MevzuatKod=1.5.3289&MevzuatIliski=0&sourceXmlSearch=>, Erişim Tarihi: 20.10.2017
- Süral, C. (2011). *Hakemin sorumluluğu*, İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 10(2), Temmuz 2011, 229-254.
- Şafak, T. (2016). *Spor federasyonlarının Türk idari teşkilatındaki yeri*, Terazi Hukuk Dergisi,11(124), Aralık 2016, 107-116.
- Türkel, U. (2016). *Spor hukuku bağlamında adil yargılanma hakkı*, Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi, 4(1), Haziran 2016, 79-96.
- Uslu, F. (2016). *Spor hukuku dersleri*, Adalet Yayınevi, Ankara, 2016
- Üçışık, F. (2017). *Spor hukuku*, Ötüken Neşriyat A.Ş., İstanbul, Eylül 2017
- Yıldırım, A. (2015). *Yüksek seçim kurulu (YSK) kararları bireysel başvuruya konu olabilir mi?*, Terazi Hukuk Dergisi, 10(112), Aralık 2015, 123-125.
- Yurtcan, E. (2007). *Futbol hukuku yeni gelişmeler*, İstanbul Barosu Dergisi, Spor Hukuku Özel Sayısı, (9-16), <http://www.istanbulbarosu.org.tr/yayinlar/BaroDergileri/ibd/2007shos/200705ibshos.pdf>, (Erişim Tarihi 30.03.2016)